

หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพิวเตอร์ ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

ตามประกาศกรมปศุสัตว์

เรื่อง ระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. 2554

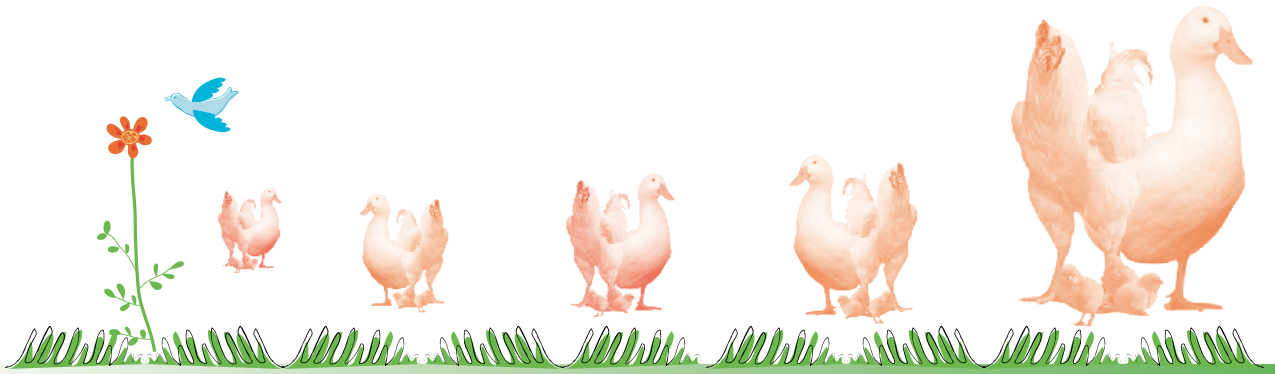
ISBN : 978-974-682-357-9

จัดทำโดย

ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์
ส่วนโรคสัตว์ปีก

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

ISBN : 978-974-682-357-9

ที่ปรึกษา : นิรันดร เอื้องตระกูลสุข
 สรวิศ ธาณีโต
 อภัย สุทธิสังข์
 เพ็ญนภา มัชฌิมพงศ์

ผู้เรียบเรียง : นิตารัตน์ ไพระคณะฮก
 รักไทย งามภักดิ์
 บุณิกา จุลละโพธิ
 อภิเชก คงศิลา
 ศยามล พวงขจร

จัดพิมพ์โดย

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
ถนนพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
44/16-17 ถ.เลี้ยวเมืองนนทบุรี ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กันยายน 2554

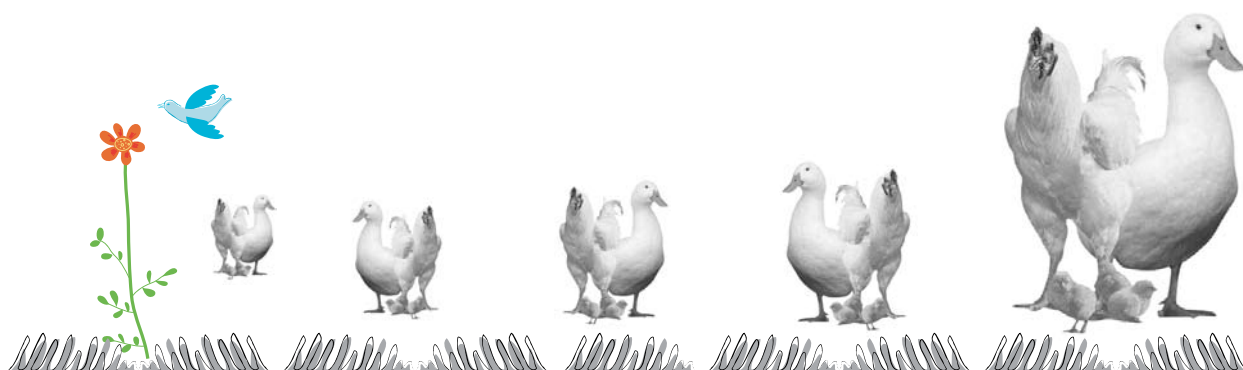

หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

ตาม

ประกาศกรมปศุสัตว์

เรื่อง ระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. 2554

จัดทำโดย

ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์

ส่วนโรคสัตว์ปีก

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์

คำนำ

หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย จัดทำขึ้นตามประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. 2554 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 6 หมวด คือ

หมวดที่ 1 มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

หมวดที่ 2 มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

หมวดที่ 3 มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก

หมวดที่ 4 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์

หมวดที่ 5 การควบคุมโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์

หมวดที่ 6 การตรวจย้อนกลับ

ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ หวังว่าหลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในงานด้านการรับรองคอมพาร์ทเมนต์ ได้ใช้เป็นเอกสารอ้างอิง และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกันต่อไป

ส่วนรับรองด้านการปศุสัตว์

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์

กันยายน 2554

สารบัญ

หน้า

ประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. 2554	1
หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย	2
หมวดที่ 1 มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับ ฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ	9
ภาคผนวกที่ 1 – ก ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อและสัตว์ปีกพันธุ์	27
ภาคผนวกที่ 1 – ข ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ	36
หมวดที่ 2 มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์	43
ภาคผนวกที่ 2 – ก ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์	45
หมวดที่ 3 มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก	47
ภาคผนวกที่ 3 – ก ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก	49
หมวดที่ 4 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์	51
ภาคผนวกที่ 4 – ก ประกาศกรมปศุสัตว์	55
ภาคผนวกที่ 4 – ข วิธีการเก็บตัวอย่างส่งตรวจห้องปฏิบัติการ	57
ภาคผนวกที่ 4 – ค หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก และฟาร์มในเขตกั้นชน	61
ภาคผนวกที่ 4 – ง สรุปรูปแผนการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มคอมพาร์ทเมนต์ และเขตกั้นชน	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หมวดที่ 5 การควบคุมโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์	77
ภาคผนวกที่ 5 – ก พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499	82
ภาคผนวกที่ 5 – ข ระเบียบกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด	91
ภาคผนวกที่ 5 – ค กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2499) ออกตามความใน พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499	95
ภาคผนวกที่ 5 – ง หลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่	98
ภาคผนวกที่ 5 – จ คำสั่งกรมปศุสัตว์	101
 หมวดที่ 6 การตรวจสอบย้อนกลับ	 103
 กิตติกรรมประกาศ	 105

ประกาศกรมปศุสัตว์
เรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย
พ.ศ. ๒๕๕๔

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทยให้ครอบคลุมทั้งวงจรการผลิต ตั้งแต่ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ ฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ปีก ให้มีความปลอดภัยทางชีวภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน และรักษาสถานภาพปลอดโรคใช้หวัดนกในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทยเชิงธุรกิจ ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติการจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ขององค์กรสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศและประเทศคู่ค้า และเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการคุ้มครองผู้บริโภค

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมปศุสัตว์ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๒ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายปรีชา สมบูรณ์ประเสริฐ)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย (Compartmentalisation in Poultry Industry in Thailand)

1. บทนำ

การระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2547 ส่งผลกระทบรุนแรงต่อระบบอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของประเทศไทย รวมทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนประเทศคู่ค้ารับการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกสดจากประเทศไทย เกิดความชะงักในระบบการผลิตของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสัตว์ปีกทุกชนิด กรมปศุสัตว์ในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านสุขภาพสัตว์ และการผลิตสัตว์ของประเทศ จึงได้นำหลักการ Compartmentalisation ขององค์การสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศ (World Organization for Animal Health หรือ OIE ซึ่งเดิมมีชื่อเรียกว่า The Office International des Epizooties) มาใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุม ป้องกันโรคไข้หวัดนก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา โดยเน้นมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ การเฝ้าระวังและการควบคุมโรคไข้หวัดนก และการตรวจย้อนกลับ (Traceability) เพื่อป้องกันและควบคุมการนำเข้าเชื้อไวรัสไข้หวัดนกเข้าไปแพร่ระบาดภายในฟาร์ม และสถานที่ผลิตสัตว์ปีกที่อยู่ในคอมพาร์ตเมนต์ และรักษาสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนก จากการที่องค์การสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศ ได้มีข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการจัดทำคอมพาร์ตเมนต์เพิ่มมากขึ้น กรมปศุสัตว์จึงได้ปรับปรุงรายละเอียดของการจัดทำคอมพาร์ตเมนต์ของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ OIE เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการควบคุมป้องกันการผลิตสัตว์ปีกในคอมพาร์ตเมนต์ และเพื่อส่งเสริมการค้าขายสินค้าเนื้อสัตว์ปีกระหว่างประเทศของประเทศไทย

2. ขอบข่าย

ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดทำคอมพาร์ตเมนต์ปลอดโรคไข้หวัดนกสำหรับอุตสาหกรรมสัตว์ปีกเนื้อของประเทศไทย ประกอบด้วย สภาพทั่วไป การประเมินความเสี่ยง มาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ แผนการความปลอดภัยทางชีวภาพ ตามหลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) การตรวจย้อนกลับ การจัดทำเอกสาร การเฝ้าระวังโรค และแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินและการแจ้งเตือน สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีก เพื่อส่งเสริมสุขอนามัยการผลิตสัตว์ปีกที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค รวมถึงอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาระบบความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์มมาตรฐานสัตว์ปีกเนื้อ สัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีก ที่ขอรับรองระบบคอมพาร์ตเมนต์ ให้มีระบบความปลอดภัยทางชีวภาพที่สามารถควบคุมป้องกันโรค และสามารถรักษาสถานภาพปลอดโรคได้

3.2 เพื่อรักษาสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนกของสัตว์ปีกในเชิงธุรกิจ ตั้งแต่ฟาร์มและสถานประกอบการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวงจรการผลิต

- 3.3 เพื่อส่งเสริมสุขอนามัยสัตว์ปีกที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
- 3.4 เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ

4. นิยาม

4.1 ระบบคอมพาร์ตเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย (Compartmentalisation in Poultry Industry in Thailand) หมายถึง สถานประกอบการหรือกลุ่มของสถานประกอบการ ซึ่งทราบสถานภาพของโรคไข้หวัดนกภายใต้ระบบการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพร่วมกัน โดยมีการเฝ้าระวังและควบคุมโรค รวมถึงมีมาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ตามมาตรฐาน มกษ. 9033-2553 หรือมาตรฐานระบบคอมพาร์ตเมนต์อื่นๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศหรือระดับสากล ที่ได้รับการตรวจรับรองจากกรมปศุสัตว์

4.2 สถานประกอบการ (Establishment) หมายถึง สถานที่ที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ ได้แก่ การรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสัตว์ หรือ Good Agriculture Practices: GAP) สำหรับฟาร์มไก่เนื้อ ฟาร์มเป็ดเนื้อ ฟาร์มไก่พันธุ์ ฟาร์มเป็ดพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก การรับรองระบบการจัดการสุขลักษณะที่ดีในสถานประกอบการ (ระบบ GMP หรือ Good Manufacturing Practice) สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์และโรงฆ่าสัตว์ปีก และการรับรองระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหารสัตว์หรือการผลิตอาหาร (ระบบ Hazard Analysis and Critical Control Point: HACCP) สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์และโรงฆ่าสัตว์ปีก

4.3 การจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity Management) หมายถึง การจัดการระบบการป้องกัน หรือลดโอกาสในการนำเชื้อไข้หวัดนกเข้าสู่หรือออกจากระบบการผลิตและเลี้ยงสัตว์

4.4 แผนความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity plan) หมายถึง แผนการจัดการระบบการป้องกัน หรือลดโอกาสในการนำเชื้อไข้หวัดนกเข้าสู่หรือออกจากฟาร์มหรือสถานประกอบการ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน โดยใช้หลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (HACCP)

4.5 การเฝ้าระวัง (Surveillance) หมายถึง การตรวจสอบประชากรสัตว์ โดยวิธีเฝ้าระวังทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ (ทางซีรัมวิทยา และ/หรือทางไวรัสวิทยา) เพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสไข้หวัดนก ซึ่งความถี่และชนิดของการเฝ้าระวัง ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก และผลที่ต้องการ

4.6 การตรวจย้อนกลับ (Traceability) หมายถึง ความสามารถในการตรวจย้อนกลับแหล่งผลิตสินค้า และติดตามสินค้าปศุสัตว์ ตลอดทุกขั้นตอนการผลิต การแปรรูป การเก็บรักษา การขนส่ง และการจัดจำหน่าย

4.7 การวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point; HACCP) หมายถึง ระบบที่ซับซ้อน ประเมิน และควบคุมอันตราย ซึ่งมีความสำคัญต่อความปลอดภัยของอาหารทุกขั้นตอนการผลิตในสถานประกอบการ

4.8 สถานะปลอดโรค (Disease Free Status) หมายถึง สภาพของฟาร์มหรือคอมพาร์ตเมนต์ ที่ได้ดำเนินการตามแผนเฝ้าระวังโรคของคอมพาร์ตเมนต์แล้ว มีหลักฐานด้วยการตรวจทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ แสดงว่าไม่มีการติดเชื้อก่อโรคไข้หวัดนกตามระยะเวลาที่กำหนด

4.9 ผู้จัดการคอมพาร์ตเมนต์ (Compartment Manager) หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลคอมพาร์ตเมนต์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ ในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานในการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ระบบการตรวจย้อนกลับ ติดตามผลการตรวจประเมินภายในสถานประกอบการ ดำเนินการและติดตามผลการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ การตรวจประเมินจาก

เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ การสื่อสารด้านความปลอดภัยทางชีวภาพระหว่างคอมพาร์ทเมนต์ และประสานงานเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพาร์ทเมนต์ โดยปฏิบัติหน้าที่และมีความรับผิดชอบตามที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้

5. หลักการ

เพื่อให้คอมพาร์ทเมนต์มีสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนก คอมพาร์ทเมนต์จะต้องระบุรายละเอียดการดำเนินการที่ชัดเจน แสดงตำแหน่งที่ตั้งของส่วนประกอบทั้งหมดในคอมพาร์ทเมนต์ โดยคอมพาร์ทเมนต์ฟาร์มสัตว์ปีกอาจรวมถึงส่วนสนับสนุนการผลิตอื่นๆที่เชื่อมโยงกับคอมพาร์ทเมนต์ด้วย เช่น โรงงานผลิตอาหารสัตว์และโรงฆ่าสัตว์ปีก เป็นต้น ความสามารถในการแบ่งแยกสถานภาพทางระบาดวิทยาของสัตว์ปีกภายในคอมพาร์ทเมนต์ กับสัตว์ที่อยู่รอบนอกคอมพาร์ทเมนต์ ทั้งนี้ จะต้องมีการจัดการคอมพาร์ทเมนต์ กำกับ ดูแล ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานในการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ระบบการตรวจย้อนกลับ ติดตามผลการตรวจประเมินภายใน ดำเนินการและติดตามผลการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ การตรวจประเมินจากเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ และประสานงานกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพาร์ทเมนต์

การจัดการทำคอมพาร์ทเมนต์จะต้องมีหลักฐานแสดงต่อเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ประกอบด้วย

5.1 ปัจจัยทางกายภาพหรือพื้นที่โดยรอบที่มีผลต่อระบบความปลอดภัยทางชีวภาพของคอมพาร์ทเมนต์

คอมพาร์ทเมนต์ต้องมีพื้นฐานจากการจัดการและมาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ การพิจารณาทำเลที่ตั้งและพื้นที่โดยรอบ ที่อาจมีผลต่อสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนกของคอมพาร์ทเมนต์ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถแยกสัตว์ปีกภายในคอมพาร์ทเมนต์ออกจากสัตว์ภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ ที่มีสถานภาพทางสุขภาพแตกต่างกัน ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาเพื่อการจัดทำมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ และเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ประกอบด้วย

5.1.1 สภาวะโรคในพื้นที่ข้างเคียง และส่วนสนับสนุนการผลิตอื่นๆ ที่เชื่อมโยงทางระบาดวิทยากับคอมพาร์ทเมนต์

5.1.2 สถานที่ตั้ง สภาวะโรค และมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยรอบคอมพาร์ทเมนต์หรือพื้นที่ข้างเคียง ซึ่งต้องคำนึงถึงระยะห่างและสิ่งกั้นแยกทางธรรมชาติดังต่อไปนี้

1) สัตว์ปีกภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ ที่มีสถานภาพทางสุขภาพแตกต่างจากสัตว์ปีกภายในคอมพาร์ทเมนต์ เช่น ไก่พื้นเมือง นกธรรมชาติ นกอพยพ และเส้นทางการอพยพ

2) โรงฆ่าสัตว์ โรงงานแปรรูปของเหลือใช้ หรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์

3) ตลาดสด ส่วนแสดงสัตว์ งานแสดงสินค้าเกษตร สนามไก่ชน สวนสัตว์ และสถานที่อื่น ๆ ที่มีการรวบรวมสัตว์

5.2 ปัจจัยทางโครงสร้างพื้นฐาน

เพื่อให้การดำเนินการมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพของคอมพาร์ทเมนต์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องมีมาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนก ดังต่อไปนี้

5.2.1 รั้ว หรือ สิ่งกั้นแยกทางกายภาพอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพ

5.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการควบคุมการเข้าออก ของบุคลากร ณ สถานประกอบการ เช่น การควบคุมการเข้าออก ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า และห้องอาบน้ำ เป็นต้น

5.2.3 ระบบควบคุมการเข้าออกของยานพาหนะ การทำความสะอาดและการฆ่าเชื้อยานพาหนะ

5.2.4 ระบบการเคลื่อนย้ายสัตว์

5.2.5 สถานที่กักสัตว์ก่อนนำเข้าฝูง

5.2.6 สถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และเครื่องมือ

5.2.7 สถานที่เก็บอาหารและเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ หรือสถานที่เก็บวัตถุดิบสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์และโรงฆ่าสัตว์ปีก

5.2.8 การกำจัดซากสัตว์ ขยะ และของเสีย

5.2.9 ระบบน้ำใช้

5.2.10 การป้องกันสัตว์พาหะ เช่น แมลง สัตว์ฟันแทะ และนก เป็นต้น

5.2.11 ระบบการถ่ายเทอากาศ

5.2.12 อาหารสัตว์และแหล่งที่มา

5.3 การจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity Management)

การจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพของคอมพาร์ทเมนต์ ต้องได้รับการออกแบบ จัดทำ และตรวจติดตามให้เป็นไปตามแผนความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity plan) ของโรคไข้หวัดนก ซึ่งการจัดทำแผนความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity plan) ควรดำเนินการโดยใช้หลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (HACCP) และควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.3.1 ระบุปัจจัยเสี่ยงที่มีแนวโน้มสูงในเส้นทาง หรือขั้นตอนที่มีการรับและการแพร่กระจายของโรคไข้หวัดนกสู่คอมพาร์ทเมนต์ เช่น การเคลื่อนย้ายสัตว์ ไก่พื้นเมือง นกอพยพ แมลงและสัตว์พาหะนำโรค การแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ บุคคลผู้เข้า-ออกคอมพาร์ทเมนต์ ชีวภัณฑ์ อุปกรณ์ พาหนะ อาหาร น้ำ และระบบระบายน้ำ การพิจารณาสิ่งเหล่านี้ควรพิจารณาถึงการอยู่รอดของเชื้อไข้หวัดนกในสิ่งแวดล้อม ควรมีการประเมินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

5.3.2 ระบุจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Critical control point) ในแต่ละเส้นทางหรือขั้นตอนที่มีความเสี่ยงตามข้อ 5.3.1

5.3.3 กำหนดมาตรการในการจัดการความเสี่ยงของแต่ละจุดวิกฤต

5.3.4 จัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับแผนความปลอดภัยทางชีวภาพ ให้ครอบคลุมถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ การคงสภาพ และการตรวจติดตามในแต่ละมาตรการ รวมถึงการกำหนดแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดการเบี่ยงเบนจากมาตรการที่กำหนด การทวนสอบขั้นตอนการดำเนินการ ตลอดจนการบันทึกข้อมูล

5.3.5 กำหนดแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินของคอมพาร์ทเมนต์เมื่อสถานะโรคเปลี่ยนแปลง

5.3.6 รายงานขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

5.3.7 มีแผนการฝึกอบรม ให้ความรู้ ทักษะ แก่พนักงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องความปลอดภัยทางชีวภาพ และการประเมินผลการฝึกอบรม

5.3.8 มีแผนการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีเฝ้าระวังทางอาการ และทางห้องปฏิบัติการ (ทางซีรัมวิทยา และ/หรือทางไวรัสวิทยา) โดยต้องมีหลักฐานในการดำเนินมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงในทุกขั้นตอนที่มีโอกาสเป็นไปได้ โดยสอดคล้องกับหลักการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการควบคุม

จุดวิกฤต (HACCP) และมากพอที่จะทำการประเมินแผนความปลอดภัยทางชีวภาพได้ ต้องตรวจสอบประเมินความเสี่ยงในการปฏิบัติงานคอมพาร์ทเมนต์อย่างต่อเนื่อง หรืออย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อปรับแผนความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเหมาะสม

5.4 ระบบการตรวจย้อนกลับ (Traceability)

มีการจัดทำระบบการตรวจย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยระบบการตรวจสอบย้อนกลับของสินค้าปศุสัตว์ พ.ศ. 2546 หรือระเบียบอื่นที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้สามารถตรวจย้อนกลับแหล่งผลิตสินค้าปศุสัตว์ เมื่อพบความผิดปกติในตัวสินค้าปศุสัตว์ได้อย่างรวดเร็ว ช่วยให้การเรียกคืนหรือเรียกกลับของผลิตภัณฑ์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพบปัญหาที่เป็นหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค และสามารถดำเนินการแก้ไขให้ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย ระบบการตรวจย้อนกลับควรมีรายละเอียดดังนี้

5.4.1 ต้องทำเครื่องหมายและขึ้นทะเบียนสัตว์ หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ภายในคอมพาร์ทเมนต์ มีหลักฐานแสดงประวัติและการเคลื่อนย้าย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบและการรับรองในกรณีที่ทำเครื่องหมายเป็นรายตัวไม่ได้ การตรวจย้อนกลับควรอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมปศุสัตว์

5.4.2 การเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าและออกจากคอมพาร์ทเมนต์ทุกครั้ง ต้องมีการบันทึกที่ระดับของคอมพาร์ทเมนต์ และเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินความเสี่ยง และการตรวจรับรองจากกรมปศุสัตว์

5.4.3 ผู้ประกอบการฟาร์มไก่เนื้อ ฟาร์มเป็ดเนื้อ ฟาร์มไก่พันธุ์ ฟาร์มเป็ดพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีกที่ขอการรับรองคอมพาร์ทเมนต์ในสถานประกอบการต้องปฏิบัติให้สอดคล้อง ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยระบบการตรวจสอบย้อนกลับของสินค้าปศุสัตว์ พ.ศ. 2546 หรือระเบียบอื่นที่แก้ไขเพิ่มเติม

5.5 การจัดทำเอกสาร (Documentation)

เอกสารและบันทึกข้อมูลต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนแสดงถึงมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ การเฝ้าระวัง การตรวจย้อนกลับ และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด โดยประเมินจากบันทึกสุขภาพสัตว์ ที่บ่งบอกถึงการตรวจหาโรคใช้หวัดนก ควรประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

- (1) ข้อมูลการเคลื่อนย้ายสัตว์
- (2) บันทึกการผลิต รวมทั้งรายงานการเกิด/การตาย
- (3) บันทึกแหล่งที่มาของอาหารสัตว์
- (4) ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
- (5) บันทึกการเข้าออกฟาร์ม หรือโรงงานผลิตอาหารสัตว์ หรือโรงฆ่าสัตว์ปีก
- (6) บันทึกประวัติสัตว์ป่วย การรักษา อัตราการป่วย และอัตราการตายที่ฟาร์ม
- (7) บันทึกการใช้วัคซีน ควรระบุโปรแกรมและชนิดวัคซีนเพื่อการเฝ้าระวังโรค ภายใต้การควบคุมของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
- (8) บันทึกการใช้ยาสัตว์และวัตถุอันตราย ภายใต้การควบคุมของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
- (9) แผนความปลอดภัยทางชีวภาพและบันทึกการปฏิบัติงาน
- (10) บันทึกการฝึกอบรมบุคลากร
- (11) บันทึกอื่นๆ เช่น บันทึกผลการเฝ้าระวังโรคใช้หวัดนกของฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์

เอกสารดังกล่าวต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี และสามารถส่งมอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้แก่กรมปศุสัตว์เมื่อได้รับการร้องขอ ทั้งนี้เอกสาร 6 เดือนย้อนหลัง จะต้องสามารถจัดให้ตรวจสอบได้ทันที

5.6 การเฝ้าระวัง (Surveillance)

มีแผนการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกที่เหมาะสมกับระดับและปัจจัยความเสี่ยงที่ประเมินและตรวจพบ และสอดคล้องกับแผนการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในคอมพาร์ทเมนต์ของกรมปศุสัตว์ เพื่อให้ทราบสถานะของโรคได้เร็ว และเพื่อความมั่นใจในการดำเนินมาตรการ ตามแผนการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพของคอมพาร์ทเมนต์ที่สามารถรักษาสถานะปลอดโรค (Disease Free Status) ไข้หวัดนกได้ ถ้าพบว่าคอมพาร์ทเมนต์มีความเสี่ยงต่อการพบโรคไข้หวัดนกเพิ่มขึ้น จะต้องทำการทบทวนแผนการเฝ้าระวัง โดยอาจต้องเพิ่มการเฝ้าระวัง และในขณะเดียวกันต้องทบทวนแผนการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยอาจต้องเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพถ้าจำเป็น

การเฝ้าระวังโรคควรประกอบด้วย

- (1) การเฝ้าระวังโรคภายในคอมพาร์ทเมนต์ ด้วยวิธีการเฝ้าระวังทางอากาศ ทางห้องปฏิบัติการ (ทางซีรัมวิทยา และ/หรือทางไวรัสวิทยา) โดยสุ่มตัวอย่างจากฟาร์มภายในพื้นที่คอมพาร์ทเมนต์เพื่อหาความชุก (prevalence) ของโรค หรือเพื่อการวินิจฉัยเบื้องต้น
- (2) การเฝ้าระวังโรคภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ โดยเฝ้าระวังทางอากาศและทางห้องปฏิบัติการ สำหรับสัตว์ปีกในพื้นที่ภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ (พื้นที่เขตกันชนคอมพาร์ทเมนต์) เพื่อช่วยค้นหาเชื้อไวรัสไข้หวัดนกที่จะเข้าสู่คอมพาร์ทเมนต์ และเพื่อให้มั่นใจในการดำเนินมาตรการตามแผนความปลอดภัยทางชีวภาพ

5.7 การควบคุมโรคไข้หวัดนกในคอมพาร์ทเมนต์และภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ (พื้นที่เขตกันชนคอมพาร์ทเมนต์)

มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการควบคุมโรคไข้หวัดนกในคอมพาร์ทเมนต์ และภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ (พื้นที่เขตกันชนคอมพาร์ทเมนต์) โดยให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของกรมปศุสัตว์ และต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมปศุสัตว์ตามมาตรการในการควบคุมโรคไข้หวัดนก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ทั้งจากกรณีพบสัตว์ปีกสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนก และกรณีพบสัตว์ปีกยืนยันว่าเป็นโรคไข้หวัดนก ซึ่งการดำเนินการที่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมปศุสัตว์ทั้งจากกรณีพบสัตว์ปีกสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนก และกรณีพบสัตว์ปีกยืนยันว่าเป็นโรคไข้หวัดนกประกอบด้วยการทำลายสัตว์ปีก การทำลายเชื้อโรค การควบคุมเคลื่อนย้าย การสอบสวนโรค การเฝ้าระวังโรคในภาวะโรคระบาด และการประชาสัมพันธ์

5.8 การตรวจวินิจฉัยโรค

หลักเกณฑ์การเก็บและส่งตรวจตัวอย่างเชื้อไวรัสไข้หวัดนกสำหรับคอมพาร์ทเมนต์ และภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ (พื้นที่เขตกันชนคอมพาร์ทเมนต์) โดยหลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีกสำหรับคอมพาร์ทเมนต์ และภายนอกคอมพาร์ทเมนต์ (พื้นที่เขตกันชนคอมพาร์ทเมนต์) ให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด ห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนกสำหรับคอมพาร์ทเมนต์จะต้อง

- (1) เป็นห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์ หรือเป็นห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์
- (2) ดำเนินการตรวจวินิจฉัยโรคไข้หวัดนก ตามวิธีการมาตรฐานที่องค์การสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศกำหนด และในมาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งโรคสัตว์
- (3) มีระบบการประกันคุณภาพของผลการทดสอบ
- (4) มีระบบการรายงานผลการทดสอบโรคไปยังเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์โดยเร็ว
- (5) มีการส่งตัวอย่างเพื่อไปตรวจยืนยัน โดยห้องปฏิบัติการอ้างอิงขององค์การสุขภาพสัตว์ระหว่างประเทศ ถ้าจำเป็น

5.9 ภาวะฉุกเฉินและการแจ้งเตือน

กรณีสถานประกอบการตั้งอยู่ในพื้นที่สงสัยหรือตรวจพบโรคไข้หวัดนก ตามประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ภายใต้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 หรือประกาศอื่นๆที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ในภาวะฉุกเฉินของกรมปศุสัตว์ที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบของกรมปศุสัตว์ และแจ้งกรมปศุสัตว์ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรถึงผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินของกรมปศุสัตว์ หากพบความไม่สอดคล้องกับกฎหมาย และ/หรือระเบียบของกรมปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์จะพิจารณาพักใช้เพิกถอน หรือยกเลิกการรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย และ/หรือคอมพาร์ทเมนต์สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีกตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย และ/หรือคอมพาร์ทเมนต์สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีก

6. หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีก มีไว้ให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างเข้มงวดในมาตรการควบคุมป้องกันโรคไข้หวัดนก มาตรการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ การเฝ้าระวังโรค และการตรวจย้อนกลับ

การขอรับรอง การพักใช้ การเพิกถอนการรับรอง และการยกเลิกการรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย และ/หรือคอมพาร์ทเมนต์สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย และ/หรือคอมพาร์ทเมนต์สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ปีก

7. บทเฉพาะกาล

(1) สถานประกอบการใดที่ได้รับใบรับรองอยู่ก่อนวันที่ประกาศนี้บังคับใช้ ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามประกาศนี้ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ

(2) คำขอรับใบรับรองใดที่ยื่นไว้ และยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ การพิจารณาคำขอรับใบรับรอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยเรื่อง ระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย พ.ศ. 2549 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2549 โดยผู้รับการรับรอง ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสถานประกอบการให้เป็นไปตามประกาศนี้ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับใบรับรอง

หมวดที่ 1

มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ สัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ สัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ที่จะขอรับการตรวจรับรองจากกรมปศุสัตว์

2. ขอบข่าย

2.1 กำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยมีแผนวิเคราะห์อันตราย และจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมสำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อและสัตว์ปีกพันธุ์ มีผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ เพื่อให้การรับรองคอมพาร์ทเมนต์ ว่าด้วย สภาพทั่วไปของฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านอาหารสัตว์ การจัดการบุคลากร การจัดการสุขภาพสัตว์ปีก การควบคุมสัตว์พาหะ การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

2.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยมีแผนวิเคราะห์อันตราย และจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ มีผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ เพื่อให้การรับรองคอมพาร์ทเมนต์ ว่าด้วย สภาพทั่วไปของสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก การจัดการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก การจัดการบุคลากร การจัดการสุขภาพสัตว์ปีก การควบคุมสัตว์พาหะ การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

3. ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมิน

3.1 ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ และสัตว์ปีกพันธุ์ ให้เป็นไปตามตาราง ดังต่อไปนี้

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1. สภาพทั่วไปของฟาร์ม 1.1 ทำเลที่ตั้งฟาร์ม	1. สถานที่และตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม 2. อยู่ห่างจากสถานที่รวมสัตว์ ที่ไม่ทราบสถานภาพของโรคในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนอันตรายทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพ	ตรวจพินิจสถานที่ตั้งฟาร์ม และสภาพแวดล้อม
1.2 ลักษณะฟาร์ม	1. มีการวางผังฟาร์มที่เหมาะสม โดยสิ่งปลูกสร้างมีการแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจน ระหว่างเขตพักอาศัยและเขตเลี้ยงสัตว์ปีก 2. มีรั้วรอบฟาร์มที่ชัดเจน เพื่อป้องกันการลอดเข้า-ออกของสัตว์อื่นๆ ได้ เช่น สุนัข	ตรวจผังฟาร์ม และตรวจพินิจพื้นที่ปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1.2 ลักษณะฟาร์ม (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 3. มีรั้วแบ่งพื้นที่ระหว่างเขตพักอาศัยและเขตเลี้ยงสัตว์ปีก 4. จำนวนโรงเรือนเหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม และจำนวนสัตว์ปีกเหมาะสมกับขนาดของโรงเรือน 5. โรงเรือนมีระยะห่างระหว่างกัน ในระยะที่เหมาะสม 6. มีระยะห่างระหว่างรั้วและโรงเรือนในระยะที่เหมาะสม 7. มีห้องสำหรับอาบน้ำ – เปลี่ยนเสื้อผ้า และสวมรองเท้าที่ทางฟาร์มได้จัดเตรียมไว้ให้ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก 8. มีอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องนำเข้าไปพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก 9. มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะ ณ ทางเข้าฟาร์ม 10. มีการกำหนดเส้นทางการเดินรถและเขตห้ามเข้า 11. ประตูทางเข้าส่วนบุคคล และยานพาหนะหน้าฟาร์ม ต้องปิดตลอดเวลา มีป้ายระบุข้อความว่า “เขตควบคุมความปลอดภัยทางชีวภาพ ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” หรือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน 12. มีสถานที่จอดยานพาหนะ และป้ายระบุข้อความว่า “ที่จอดยานพาหนะสำหรับบุคคลภายนอก หรือพนักงาน” อยู่นอกเขตการเลี้ยงสัตว์ปีก ที่จอดรถควรห่างจากโรงเรือนสัตว์ปีกอย่างน้อย 30 เมตร 13. ถนนภายในฟาร์ม ต้องสามารถใช้งานได้ทุกฤดูกาล ง่ายต่อการทำความสะอาด ไม่ควรมีน้ำท่วมขัง และระบายน้ำได้ดี 	ตรวจพินิจและตรวจเอกสาร (ต่อ)
1.3 ลักษณะโรงเรือน	<ol style="list-style-type: none"> 1. โรงเรือนต้องเป็นระบบปิด การออกแบบสามารถป้องกันสัตว์ปีกชนิดอื่นหรือสัตว์พื้นแทะได้ ใช้วัสดุที่ง่ายต่อการดูแลรักษาทำความสะอาด และสอดคล้องกับการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก 2. ประตูโรงเรือนต้องปิดตลอดเวลา และมีป้ายแสดงสถานะ เช่น ทางเข้า – ออก ห้ามเข้า พักโรงเรือน เป็นต้น กรณีฟาร์มสัตว์ปีกที่มีการจัดการ เข้า – ออก สัตว์ปีกพร้อมกันหมด สามารถติดป้ายแสดงสถานะที่ประตูฟาร์มเพียงแห่งเดียวได้ 3. ทางเข้า-ออกโรงเรือน รักษาความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค 4. สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ แต่ละโรงเรือนต้องมีห้องที่ปิดมิดชิด และสามารถป้องกันสัตว์พาหะ สำหรับรวบรวม และคัดแยกไข่จากสัตว์ปีกพันธุ์ 5. ฟาร์มต้องมีบริเวณสำหรับฆ่าเชื้อไข่จากสัตว์ปีกพันธุ์ 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>2. การจัดการฟาร์ม</p> <p>2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทางเข้า – ออกโรงเรือน ต้องมีอ่างจุ่มเท้าและมีน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ และควรเปลี่ยนถ่ายน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเป็นประจำ 2. ก่อนเข้าภายในโรงเรือน ต้องเปลี่ยนรองเท้าที่ใช้เฉพาะภายในโรงเรือนเท่านั้น ทั้งนี้รองเท้าต้องใส่แยกกันแต่ละโรงเรือน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน 3. อ่างจุ่มเท้ามีขนาดใหญ่เพียงพอต่อการใช้งาน มีที่ปิดหรืออยู่ภายในตัวอาคาร ตรงบริเวณทางเข้า – ออกของโรงเรือน เพื่อป้องกันแสงแดดหรือฝน 4. มีแปรงและสารทำความสะอาด เพื่อใช้ขจัดสิ่งสกปรกจากรองเท้า 5. มีอุปกรณ์และสารทำความสะอาดมือที่เหมาะสม เช่น สบู่ แอลกอฮอล์ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค ก่อนเข้าโรงเรือน 6. แยกอุปกรณ์เฉพาะฟาร์มหรือโรงเรือน มีการตรวจสภาพการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอ ถ้าจำเป็น ต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกันต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ก่อนหรือหลังใช้งานทุกครั้ง และต้องมีมาตรการในการป้องกันและฆ่าเชื้อโรค วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก 7. ชุดปฏิบัติงานไม่นำออกนอกฟาร์ม หลังการใช้งานต้องซักล้างชุดปฏิบัติงานให้สะอาดและฆ่าเชื้อโรคก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ 8. มีการจัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงเรือนให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน ถูกสุขลักษณะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากรองเท้าที่ใช้นอกโรงเรือนกับรองเท้าที่สวมใส่เข้าภายในโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก 9. การปฏิบัติงานประจำวันให้เริ่มจากพื้นที่สะอาดมากที่สุด ไปยังพื้นที่สะอาดน้อยสุด 10. มีระยะพักโรงเรือนตามที่กรมปศุสัตว์ได้กำหนดไว้ 11. หลังการจับสัตว์ปีก ปิดประตูโรงเรือนจนกว่าจะเริ่มเก็บวัสดุรองพื้นโรงเรือน อุปกรณ์และระบบท่อส่งอาหารสัตว์น้ำ และพัดลม ต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคก่อนใช้ครั้งต่อไป 12. หลังการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคโรงเรือนแล้ว ปิดประตูโรงเรือน หากมีปัญหาโรงเรือนไม่แห้ง ให้ใช้พัดลมช่วยระบายอากาศ 	<p>ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน</p>

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์ (ต่อ)	<p>13. วัสดุรองพื้น มาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ และใช้วัสดุรองพื้นที่สะอาดในแต่ละรุ่นการผลิต</p> <p>14. มูลสัตว์ปีกหรือวัสดุรองพื้น ต้องได้รับการป้องกันการฟุ้งกระจายก่อนเคลื่อนย้าย และเคลื่อนย้ายด้วยรถขนส่งที่มีวัสดุคลุมอย่างมิดชิด</p> <p>15. มูลสัตว์ปีกหรือวัสดุรองพื้นที่ใช้แล้ว ต้องไม่เก็บไว้ในบริเวณฟาร์ม และไม่นำวัสดุรองพื้นสำหรับรุ่นถัดไปเข้าในโรงเรือนก่อนทำการฆ่าเชื้อโรคโรงเรือน</p>	ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน (ต่อ)
2.2 การจัดการบริเวณรอบโรงเรือน	<p>1. ภายในเขตฟาร์มและพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ต้องไม่มีสัตว์ชนิดอื่น</p> <p>2. มีมาตรการป้องกันไม่ให้มีสัตว์ปีกชนิดอื่นอาศัยในฟาร์ม</p> <p>3. บริเวณภายในฟาร์ม ต้องตัดหญ้าให้สั้น และบริเวณโดยรอบโรงเรือนต้องตัดหญ้าให้โล่งเตียน ในระยะอย่างน้อย 3 เมตร และไม่มีขยะ เพื่อไม่ให้เป็นที่หลบซ่อนของสัตว์พาหะ</p> <p>4. ต้นไม้หรือพุ่มไม้ไม่ควรปลูกชิดติดโรงเรือน ถ้ามีต้องตัดให้เตี้ยหรือโปร่ง เพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของสัตว์ปีก</p>	ตรวจพินิจ
2.3 การจัดการสัตว์ปีก	<p>1. มีการจัดการสัตว์ปีกแบบเข้า-ออก พร้อมกันหมด (all in-all out) ในกรณีฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ ที่มีหลายฝูงในฟาร์มเดียวกัน (Multi-stage) ทั้งนี้ จะต้องมีจัดการสัตว์ปีกแบบเข้าและออกพร้อมกันหมดภายในโรงเรือนเดียวกัน และสามารถป้องกันการแพร่กระจายของโรคได้</p> <p>2. การเข้าสัตว์ปีกฝูงใหม่ ควรใช้สัตว์ปีกที่มีสุขภาพดีมาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือและปลอดจากโรคไข้หวัดนก</p> <p>3. เมื่อพบสัตว์ปีกตายในโรงเรือน ต้องเก็บออกจากโรงเรือนทันทีทุกครั้งที่ตรวจพบ โดยเก็บใส่ภาชนะเก็บซากสัตว์ปีกที่มีฝาปิดมิดชิดก่อนนำไปทำลาย เพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค</p> <p>4. บริเวณที่มีภาชนะเก็บซากสัตว์ปีกต้องสะอาด มีการควบคุมสัตว์พาหะ</p> <p>5. สัตว์ปีกที่ป่วย ตาย หรือคัตทิ้งให้ทำลายที่ฟาร์ม ถ้ามีการเคลื่อนย้ายออกนอกฟาร์ม ต้องดำเนินการภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของกรมปศุสัตว์</p> <p>6. การทำลายซากสัตว์ปีกต้องมีการเก็บและการทำลายที่เหมาะสม ที่สามารถทำลายเชื้อโรคได้</p>	ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
2.4 การจัดการยานพาหนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการแยกยานพาหนะที่ใช้ภายในฟาร์มและภายนอกฟาร์ม 2. จอดยานพาหนะในสถานที่ที่ฟาร์มกำหนดไว้ให้ 3. ฟาร์มต้องแสดงและระบุพื้นที่ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีเส้นกำกับที่พื้นให้ยานพาหนะหยุด มีป้ายให้ยานพาหนะหยุดก่อนเข้าฟาร์ม 4. พื้นที่ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ต้องเป็นพื้นคอนกรีตหรือวัสดุชนิดที่ทนทาน ง่ายต่อการทำความสะอาด 5. ยานพาหนะที่เข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก ควรมีการฆ่าเชื้อโรคให้ทั่ว โดยเฉพาะล้อยานพาหนะ รวมทั้งแผ่นรองพื้นภายในยานพาหนะ 6. ต้องมีการควบคุมของเสีย ที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ไม่ให้ปนเปื้อนเข้าไปสู่เขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก 	ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.5 การบันทึกข้อมูล	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีบันทึกด้านสุขภาพสัตว์ 2. มีบันทึกการตรวจสุขภาพสัตว์ในแต่ละรุ่น 3. มีบันทึกอัตราการตายและคัตทิ้ง 4. มีบันทึกแหล่งที่มาของสัตว์ปีก และบันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก (ร.3/ร.4) 5. มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ 6. มีบันทึกการเข้า-ออกฟาร์มของบุคคลและยานพาหนะ 7. มีบันทึกข้อมูลการผลิต 8. มีบันทึกการตรวจสุขภาพสัตว์ปีกที่ฟาร์มก่อนส่งโรงฆ่าสัตว์ 9. มีบันทึกการใช้สารเคมีและสารฆ่าเชื้อต่างๆ 10. มีบันทึกการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ 11. มีบันทึกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ 12. บันทึกต้องมีการเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี 	ตรวจสอบเอกสาร
2.6 การจัดทำเอกสารคู่มือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีคู่มือการจัดการฟาร์ม ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานภายในฟาร์ม 2. มีแผนการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจุบัน 3. มีเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อหรือสัตว์ปีกพันธุ์ 	ตรวจสอบเอกสาร

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
3. การจัดการด้านอาหารสัตว์	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาหารสัตว์ต้องมาจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ที่ผ่านการรับรอง GMP และ HACCP จากกรมปศุสัตว์ 2. มีการกำหนดเส้นทาง ระยะทาง และระยะเวลาในการขนส่งจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์มาถึงฟาร์ม 3. สถานที่จัดเก็บอาหารสัตว์สำเร็จรูป ต้องแยกจากพื้นที่ที่เลี้ยงสัตว์ปีก สะอาด แห้ง สามารถป้องกันน้ำ และสัตว์พาหะ เพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน หากมีอาหารสัตว์ตกหล่น ต้องรีบทำความสะอาดทันที 4. หลีกเลี่ยงการนำอาหารสัตว์จากฟาร์มหนึ่งมาใช้ในอีกฟาร์มหนึ่ง ถ้ามีการนำอาหารสัตว์ไปใช้ระหว่างฟาร์ม ต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากการนำอาหารสัตว์ไปใช้ 5. ภาวะบรจุอาหารสัตว์ <ol style="list-style-type: none"> 1) ภาวะบรจุอาหารสัตว์ที่ใช้แล้ว ต้องมีการจัดการที่ถูกสุขลักษณะ 2) ในกรณีที่ใช้ไซโล ต้องมีการทำความสะอาดภายในไซโลทุกครั้ง หลังจับสัตว์ปีก 	ตรวจพินิจและตรวจเอกสาร
4. การจัดการบุคลากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด 2. การพักโรคของบุคลากรภายในและภายนอกฟาร์มที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1) การสัมผัสกับสัตว์ปีก หรือพบปะกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีกขณะอยู่นอกฟาร์ม ต้องพักโรคอย่างน้อย 72 ชั่วโมง ก่อนกลับเข้าทำงานในฟาร์ม ในกรณีที่มีความจำเป็น บุคลากรต้องหยุดพักไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจของฟาร์ม 2) อาการเจ็บป่วย เช่น มีการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ หรือระบบทางเดินอาหาร ไม่อนุญาตให้เข้าฟาร์ม ต้องพักให้หายป่วยก่อนกลับเข้าทำงานในฟาร์ม 3. การปฏิบัติเมื่อเข้าเขตพื้นที่การเลี้ยงสัตว์ปีก ต้องอาบน้ำ สระผม สวมเสื้อผ้า ผ้าปิดปากและจมูก และรองเท้าที่ฟาร์มจัดเตรียมไว้ให้ และต้องแสดงขั้นตอนการปฏิบัติที่ทางเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกด้วย 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>4. การจัดการบุคลากร (ต่อ)</p>	<p>4. ถ้าบุคลากรมีความจำเป็นต้องเข้าโรงเรือนมากกว่า 1 โรงเรือน ภายในฟาร์มเดียวกัน ต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม</p> <p>5. บุคลากร ต้องได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ มีบันทึกหรือเอกสารรับรองการผ่านการฝึกอบรม</p> <p>6. มีการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับบุคลากรภายในฟาร์มอย่างต่อเนื่อง</p> <p>7. บุคลากรภายในฟาร์ม ต้องไม่ทำงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขายสัตว์ปีก การฆ่าและ หรือตัดแต่งซากสัตว์ปีก และควรกำหนดเงื่อนไขการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ</p> <p>8. บุคลากรภายในฟาร์ม ควรหลีกเลี่ยงการไปในที่ที่มีสัตว์ปีกหรือสุกร ไม่เลี้ยงนกหรือสัตว์ปีกอื่น และเมื่อทำงานในฟาร์มใดควรพักอาศัยอยู่ในฟาร์มนั้น</p> <p>9. พาหนะรับส่งบุคลากร ควรใช้รับส่งเฉพาะบุคลากรที่ทำงานอยู่ในฟาร์มเดียวกัน</p> <p>10. บุคลากรภายนอกและผู้เยี่ยมฟาร์ม เมื่อเข้าฟาร์มต้องบันทึกการเข้าเยี่ยมชม</p> <p>11. ผู้ที่ทำการซ่อมบำรุง ซึ่งมีการสัมผัสกับนกหรือสัตว์ปีกอื่นๆ ในวันนั้น ไม่เข้าไปในบริเวณโรงเรือน ยกเว้นในกรณีฉุกเฉิน</p> <p>12. พนักงานขับรถขนส่งห้ามเข้าไปในบริเวณโรงเรือน</p> <p>13. ผู้ให้บริการวิชาการ เมื่อจำเป็นต้องเข้าเยี่ยมหลายฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์ในวันเดียวกัน ต้องยึดความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด ในการเข้าและออกฟาร์ม ต้องเริ่มจากบริเวณที่สะอาดกว่าก่อนเสมอ เช่น ฟาร์มที่มีสัตว์อายุน้อยที่สุด หรือฟาร์มที่มีสัตว์สุขภาพดีที่สุด หากจำเป็นต้องเข้าบริเวณที่สกปรก หลังจากออกต้องอาบน้ำให้สะอาดและเปลี่ยนชุดใหม่ทุกครั้งก่อนไปพื้นที่สะอาด</p> <p>14. พนักงานทำวัคซีนต้องอยู่ในบริเวณโรงเรือนที่ทำวัคซีนเท่านั้น</p> <p>15. พนักงานจับสัตว์ปีก ต้องมีความระมัดระวังในระหว่างการปฏิบัติงาน และไม่เข้าไปในบริเวณโรงเรือนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน</p>	<p>ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน (ต่อ)</p>

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
5. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก	<ol style="list-style-type: none"> มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่สามารถให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา และต้องเข้าฟาร์มอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อรุ่นการผลิต เพื่อตรวจสอบการจัดการด้านสุขภาพ สุขอนามัยในพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ปีก มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มโรคแก่สัตว์ปีกอย่างเหมาะสม มีบันทึกเกี่ยวกับยาและวัคซีนในสัตว์ปีก ซึ่งสามารถตรวจย้อนกลับได้ มีการตรวจสอบสุขภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ ถ้าสงสัยว่ามีโรค ให้ระงับการเข้าเยี่ยมฟาร์มที่ไม่จำเป็น และปรึกษาสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม สัตว์ปีกที่มีอัตราการป่วย-ตายที่ผิดปกติหรือผลผลิตลดลงโดยไม่ทราบสาเหตุ ต้องแจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก มีการผ่าซากที่ฟาร์มเพื่อตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น และ/หรือส่งตัวอย่างจากสัตว์ปีกไปที่ห้องปฏิบัติการ เพื่อตรวจวินิจฉัยโรคทางห้องปฏิบัติการ 	ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
6. การควบคุมสัตว์พาหะ	<ol style="list-style-type: none"> มีการควบคุมสัตว์พาหะที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ มีการประเมินผลการควบคุมสัตว์พาหะ 	ตรวจพินิจ และตรวจเอกสาร
7. การจัดการทรัพยากรน้ำ	<ol style="list-style-type: none"> น้ำที่ใช้ในฟาร์มมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด มีการจัดการและดูแลแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น ไม่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์พาหะ หรือนกย้ายถิ่น มีการตรวจคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง จากห้องปฏิบัติการที่ได้การรับรองมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า น้ำมีคุณภาพ เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง น้ำใช้ภายในฟาร์ม ต้องผ่านการบำบัดหรือฆ่าเชื้อโรคด้วยวิธีการที่เหมาะสม ก่อนนำมาใช้ มีบันทึกการตรวจสอบความสะอาดของรางน้ำ หรือท่อส่งน้ำ และอุปกรณ์ที่ให้น้ำทุกครั้ง เมื่อมีการเตรียมโรงเรือน ระบบให้น้ำภายในโรงเรือน ควรทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ให้น้ำทุกครั้งเมื่อมีการเตรียมโรงเรือน 	ตรวจเอกสาร

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
8. การจัดการสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> มีพื้นที่หรือบริเวณเพื่อรองรับน้ำที่ใช้ล้างโรงเรือนและอุปกรณ์ ไม่ให้น้ำกระจายไปทั่วฟาร์ม น้ำที่ใช้ล้างโรงเรือนและอุปกรณ์ ต้องมีการบำบัดให้เหมาะสมก่อนการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย ต้องมีการรวบรวมไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค และนำไปกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
9. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน		
9.1 มาตรการสำหรับฟาร์ม	<ol style="list-style-type: none"> ประตูฟาร์มต้องปิดล็อกตลอดเวลา ทุกโรงเรือนและอาคารต่างๆ ต้องปิดล็อกหลังเลิกงาน ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อยกเว้นทั้งสิ้น 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
9.2 มาตรการสำหรับบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์ม งดการเข้าปฏิบัติงานหรือตรวจเยี่ยมจากบุคลากรภายนอกฟาร์ม ยกเว้นกรณีจำเป็นและต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ หรือสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ ภายในฟาร์ม ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและจำเป็น บุคคลที่จะเข้าฟาร์มที่อยู่ระหว่างการกักโรค ต้องปฏิบัติตามมาตรการสำหรับการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
9.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> ต้องมีแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัยในการเข้าและออกจากฟาร์มที่เกิดโรค เมื่อจำเป็นต้องเข้าฟาร์ม ต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เช่น การผ่านสเปรย์ ฆ่าเชื้อโรค การอาบน้ำ และเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อน-หลังเข้าฟาร์ม เพื่อป้องกันโรคเข้าฟาร์มและป้องกันโรคแพร่กระจายไปที่อื่น ควรจอดรถให้ห่างจากโรงเรือนประมาณ 60 เมตร ยกเว้นรถที่ต้องปฏิบัติงานในบริเวณโรงเรือน ยานพาหนะที่จำเป็นต้องอนุญาตให้ผ่านเข้าฟาร์มได้ ยานพาหนะต้องผ่านการล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคทั้งบริเวณภายนอกตัวรถ และภายในห้องโดยสารส่วนที่สามารถล้างได้ เช่น แผ่นรองพื้นรถ ล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคนานพาหนะอีกครั้งเมื่อออกจากฟาร์ม 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>9.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน (ต่อ)</p>	<p>4. ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก มูลสัตว์และวัสดุรองพื้นเข้าหรือออกจากฟาร์มจนกว่าจะรู้สถานการณืของโรคที่ชัดเจน หากพบมีการระบาดรุนแรงฟาร์มควรมีมาตรการเสริมที่จำเป็นต่อไป</p> <p>5. ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบหน่วยงาน เบอร์โทรศัพท์ของผู้ที่ติดต่อในกรณีฉุกเฉินเพื่อสามารถติดต่อกับบุคคลที่รับผิดชอบดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น มีอัตราการป่วย-ตายเพิ่มขึ้น</p> <p>6. เมื่อสงสัยว่ามีโรคไข้หวัดนกในฝูงสัตว์ปีกต้องดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แจ้งผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ท้องถิ่นทันที 2) ให้ความร่วมมือในการเก็บและจัดส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค 3) ทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน 4) แจ้งผู้มาเยี่ยมและผู้ให้บริการต่างๆ ที่คาดว่าจะมาใน 5 วันข้างหน้า เพื่อปรับแผนการเข้าฟาร์มให้เข้าฟาร์มเท่าที่จำเป็น 5) รวบรวมรายงานผลผลิตและบันทึกของฝูงเพื่อทบทวน 6) สำเนาบันทึกบุคคลเข้า-ออกฟาร์มเมื่อ 10 วันที่แล้ว <p>7. เมื่อยืนยันว่ามีโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง ต้องดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด 2) ปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน อย่างเข้มงวดอย่างน้อย 90 วัน หลังจากการทำลายฝูงสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและทำการฆ่าเชื้อโรคแล้ว 3) ผู้ประกอบการ ต้องทบทวนและปรับปรุงการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อขอรับรองคอมพาร์ทเมนต์ใหม่หลังจากการเกิดโรค 	<p>ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน (ต่อ)</p>

3.2 ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ให้เป็นไปตามตาราง ดังต่อไปนี้

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>1. สภาพทั่วไปของสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ</p> <p>1.1 ท่าเลที่ตั้งสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานที่และตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในท่าเลที่เหมาะสม 2. อยู่ห่างจากสถานที่รวมสัตว์ที่ไม่ทราบสถานภาพของโรค ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนอันตรายทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพ 	<p>ตรวจพินิจสถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อม</p>
<p>1.2 ลักษณะสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการวางผังที่เหมาะสม โดยสิ่งปลูกสร้างมีการแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจน ระหว่างเขตฟักอาศัยและอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 2. มีรั้วรอบสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อชัดเจน เพื่อป้องกันการลอดเข้า-ออก ของสัตว์อื่นได้ เช่น สุนัข 3. มีห้องสำหรับอาบน้ำ-เปลี่ยนเสื้อผ้า และสวมรองเท้าที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ก่อนเข้าบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 4. มีอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องนำเข้าบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 5. มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อยานพาหนะ ณ ทางเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 6. มีการกำหนดเส้นทางการเดินรถและเขตห้ามเข้า 7. ประตูทางเข้าบุคคลและยานพาหนะหน้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องปิดตลอดเวลา มีป้ายระบุข้อความ “เขตควบคุมความปลอดภัยทางชีวภาพ ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” หรือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน 8. สถานที่จอดยานพาหนะ แยกออกจากกันตามประเภทของการใช้งาน ระหว่าง “สำหรับบุคคลภายนอกหรือพนักงาน” “สำหรับรถขนส่งไข่ฟักสัตว์ปีก” “สำหรับรถขนส่งลูกสัตว์ปีก” และมีป้ายระบุข้อความ ที่จอดยานพาหนะในกรณีต่างๆ 9. ถนนภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อใช้วัสดุคงทน ความกว้างเหมาะสม สะดวกในการขนส่ง สามารถใช้งานได้ทุกฤดูกาล ง่ายต่อการทำความสะอาด ไม่มีน้ำท่วมขัง และระบายน้ำได้ดี 	<p>ตรวจผังฟาร์ม และตรวจพินิจพื้นที่ปฏิบัติงาน</p>

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>1.3 ลักษณะอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างอาคาร ทำจากวัสดุผิวเรียบ ไม่แหลมคม ไม่ดูดซับน้ำ และทำความสะอาดได้ง่าย 2. ประตูอาคารต้องปิดตลอดเวลาและมีป้ายแสดง เช่น ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต เป็นต้น 3. ทางเข้า-ออกอาคาร ต้องรักษาความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคเป็นประจำ 4. พื้นที่ภายในอาคารเพียงพอ สะดวกต่อการปฏิบัติงาน เหมาะสมกับจำนวนตู้ฟักและตู้เกิด 5. มีระบบการควบคุมการไหลเวียนของอากาศ อุณหภูมิ แสงสว่าง ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน 	<p>ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน</p>
<p>2. การจัดการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ</p> <p>2.1 การจัดการอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อและอุปกรณ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ก่อนเข้าภายในอาคาร ต้องเปลี่ยนรองเท้าที่ใช้เฉพาะภายในเท่านั้น 2. ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ออกฤทธิ์ได้ดี ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ 3. มีอุปกรณ์และสารทำความสะอาดมือที่เหมาะสม เช่น สบู่ แอลกอฮอล์ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค ก่อนเข้าภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 4. มีการแยกอุปกรณ์เฉพาะส่วนปฏิบัติงาน ตรวจสอบสภาพการทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอ ถ้าจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกันต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ก่อนหรือหลังใช้งานทุกครั้ง 5. ชุบน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ หลังการใช้งานซักล้างชุบน้ำยาฆ่าเชื้อโรคให้สะอาดและฆ่าเชื้อโรคก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ 6. มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน ระหว่างพื้นที่สะอาดมากและพื้นที่สะอาดน้อย 7. การเข้าไปภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ให้เริ่มจากพื้นที่สะอาดมากที่สุดไปยังพื้นที่สะอาดน้อยสุด 8. หลังจากนำไข่ฟักออกจากตู้ฟัก และนำลูกไก่ออกจากตู้เกิดแล้ว ต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออย่างเหมาะสม 	<p>ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน</p>

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
2.2 การจัดการบริเวณภายนอกอาคารฟักไข่สัตว์ปีก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องไม่มีสัตว์ชนิดอื่น 2. มีมาตรการป้องกันไม่ให้มีสัตว์ปีกชนิดอื่นอาศัยในเขตสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 3. บริเวณภายนอกอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อต้องสะอาด ไม่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์พาหะนำโรค 4. ต้นไม้หรือพุ่มไม้ไม่ควรปลูกชิดติดอาคาร ถ้ามีต้องตัดให้เตี้ยหรือโปร่ง เพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของสัตว์ปีกชนิดอื่น 	ตรวจพินิจ
2.3 การจัดการไข่ฟักและลูกสัตว์ปีก	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไข่ฟักมาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ และปลอดโรคไข่หวัดนก 2. ไข่ที่จะนำเข้าฟัก ต้องผ่านการฆ่าเชื้อด้วยวิธีการที่เหมาะสม 3. ไข่ฟักที่เสียหาย ซากสัตว์ปีก และของเสียต่างๆ ต้องเก็บใส่ภาชนะที่ปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์พาหะและการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ และนำไปทำลายด้วยวิธีการที่เหมาะสมทุกวัน 	ตรวจพินิจ และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.4 การจัดการยานพาหนะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการแยกยานพาหนะตามประเภทการใช้งานอย่างชัดเจน เช่น รถขนไข่ฟัก รถขนลูกสัตว์ปีก รถขนของเสีย เป็นต้น 2. จอดยานพาหนะในสถานที่ที่กำหนดไว้ให้ 3. สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ แสดงและระบุพื้นที่ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีเส้นกำกับที่พื้นให้ยานพาหนะหยุด มีป้ายให้ยานพาหนะหยุดก่อนเข้าพื้นที่ เป็นต้น 4. ยานพาหนะควรมีการฆ่าเชื้อโรคให้ทั่ว โดยเฉพาะล้อ ยานพาหนะ รวมทั้งแผ่นรองพื้นภายในยานพาหนะ 5. พื้นที่ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ต้องเป็นพื้นคอนกรีตหรือวัสดุชนิดที่ทนทาน ง่ายต่อการทำความสะอาด 6. มีการควบคุมของเสียที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะไม่ให้ปนเปื้อนรอบบริเวณอาคาร 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.5 การบันทึกข้อมูล	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีบันทึกด้านสุขภาพสัตว์ 2. มีบันทึกการตรวจสอบสุขภาพสัตว์ 3. มีบันทึกข้อมูลการผลิต 4. มีบันทึกแหล่งที่มาของไข่ฟักสัตว์ปีก และบันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก (ร.3/ร.4) 5. มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ 6. มีบันทึกการเข้า-ออกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกของบุคคลและยานพาหนะ 	ตรวจเอกสาร

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
2.5 การบันทึกข้อมูล (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 7. มีบันทึกอุณหภูมิและความชื้นของตู้ฟัก และตู้เกิด 8. มีบันทึกการใช้สารเคมีและสารฆ่าเชื้อต่างๆ 9. มีบันทึกการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ 10. มีบันทึกอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ 11. บันทึกต้องมีการเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี 	ตรวจเอกสาร (ต่อ)
2.6 การจัดทำเอกสาร คู่มือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีคู่มือการจัดการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 2. มีแผนการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจุบัน 3. มีเอกสารการปฏิบัติงานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 	ตรวจเอกสาร
3. การจัดการบุคลากร	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด 2. การฟักโรคของบุคลากรภายในและภายนอกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1) การสัมผัสกับสัตว์ปีกหรือพบปะกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีก ขณะอยู่นอกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องฟักโรคอย่างน้อย 72 ชั่วโมงก่อนกลับเข้าทำงาน และถ้ามาจากพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงหรือเขตโรคระบาดต้องหยุดพักอย่างน้อย 5 วัน ก่อนอนุญาตให้เข้าทำงาน 2) อาการเจ็บป่วย เช่น มีการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ หรือระบบทางเดินอาหาร ไม่อนุญาตให้เข้าทำงานในบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องพักให้หายป่วยก่อนกลับเข้าทำงาน ในบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ หรือให้ปฏิบัติงานบริเวณภายนอก 3. การปฏิบัติเมื่อเข้าบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องอาบน้ำ สระผม สวมเสื้อผ้า หมวกคลุมผม ผ้าปิดปากและรองเท้านที่สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อจัดเตรียมไว้ให้ และต้องแสดงขั้นตอนการปฏิบัติที่ทางเข้าอาคารด้วย 4. บุคลากรได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ มีบันทึกหรือเอกสารรับรองผ่านการฝึกอบรม 5. มีการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับบุคลากรภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้ออย่างต่อเนื่อง 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
3. การจัดการบุคลากร (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 6. บุคลากรต้องไม่ทำงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขายสัตว์ปีก การฆ่าและ หรือตัดแต่งซากสัตว์ปีก และควรกำหนดเงื่อนไขการจ้างงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ 7. บุคลากรควรหลีกเลี่ยงการไปในที่ที่มีสัตว์ปีกหรือสุกรไม่เลี้ยงนกหรือสัตว์ปีกอื่น 8. บุคลากรภายนอกและผู้เยี่ยมสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อเมื่อเข้าอาคารต้องบันทึกการเข้าเยี่ยมชม 9. พนักงานขับรถ เช่น รถขนไข่ฟัก รถขนลูกสัตว์ปีก ห้ามเข้าในบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 10. ผู้ให้บริการวิชาการต้องยึดความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด ในการเข้าและออกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องเริ่มจากพื้นที่สะอาดก่อนไปพื้นที่สกปรก หากจำเป็นต้องเข้าพื้นที่สกปรกก่อน ต้องอาบน้ำให้สะอาดและเปลี่ยนชุดใหม่ทุกครั้งก่อนไปพื้นที่สะอาด 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน (ต่อ)
4. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่สามารถให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา และเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้ออย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อตรวจสอบการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก สุขอนามัยในพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ปีก 2. มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มโรคแก่สัตว์ปีกอย่างเหมาะสม 3. มีบันทึกเกี่ยวกับวัคซีนในสัตว์ปีก ซึ่งสามารถตรวจย้อนกลับได้ 4. มีการตรวจสุขภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ 5. ถ้าสงสัยว่ามีโรค ระวังการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อที่ไม่จำเป็น และปรึกษาสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก 6. ไข่สัตว์ปีกจากพ่อแม่พันธุ์ที่มีอัตราการป่วย อัตราการตายที่ผิดปกติไม่ทราบสาเหตุ ต้องระวังการนำเข้าฟักและแจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกเพื่อทำการตรวจสอบ 	ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
5. การควบคุมสัตว์พาหะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการควบคุมสัตว์พาหะที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 2. มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ 3. มีการประเมินผลการควบคุมสัตว์พาหะ 	ตรวจพินิจ และตรวจเอกสาร

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
6. การจัดการทรัพยากรน้ำ	<ol style="list-style-type: none"> น้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด มีการจัดการและดูแลแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น ไม่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์พาหะ หรือนกย้ายถิ่น มีการตรวจคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง จากห้องปฏิบัติการที่ได้การรับรองมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าน้ำมีคุณภาพเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง น้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ควรผ่านการบำบัดหรือฆ่าเชื้อโรคด้วยวิธีการที่เหมาะสมก่อนนำมาใช้ 	ตรวจเอกสาร
7. การจัดการสิ่งแวดล้อม	<ol style="list-style-type: none"> มีระบบการจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคสู่สิ่งแวดล้อม มีพื้นที่หรือบริเวณเพื่อรองรับน้ำที่ไหลลงพื้น ตู้ฟัก ตู้เกิดและอุปกรณ์ ไม่ให้น้ำกระจายไปทั่วบริเวณ น้ำที่ไหลลงพื้น ตู้ฟัก ตู้เกิดและอุปกรณ์ ต้องมีการบำบัดให้เหมาะสมก่อนการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย ต้องมีการรวบรวมไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค และนำไปกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
8. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน 8.1 มาตรการสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ	<ol style="list-style-type: none"> ประตูทางเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อต้องปิดล็อกตลอดเวลา อาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องปิดล็อกหลังเลิกงาน ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อยกเว้น 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
8.2 มาตรการสำหรับบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> ห้ามบุคคลภายนอกเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ งดการเข้าปฏิบัติงานหรือตรวจเยี่ยมจากบุคลากรภายนอก ยกเว้นกรณีจำเป็นและต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจหรือสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ ภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและจำเป็น บุคคลที่จะเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อที่อยู่ระหว่างการกักโรค ต้องปฏิบัติตามมาตรการสำหรับการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
<p>8.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัยในการเข้าและออก จากสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 2. เมื่อจำเป็นต้องเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เช่น การผ่านสเปรย์ฆ่าเชื้อบุคคล การอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อน – หลังเข้าอาคารฟักไข่ สัตว์ปีกเนื้อ เพื่อป้องกันโรคเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ และป้องกันโรคแพร่กระจายไปที่อื่น 3. ควรจอดรถให้ห่างจากอาคารฟักไข่สัตว์ปีกประมาณ 60 เมตร ยกเว้นรถที่ต้องปฏิบัติงานในบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้นที่อนุญาตให้ผ่านเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อได้ ยานพาหนะต้องผ่านการล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคทั้งบริเวณภายนอกตัวรถ และภายในห้องโดยสารส่วนที่สามารถล้างได้ เช่น แผ่นรองพื้นรถ ควรล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะอีกครั้งเมื่อออกจากสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 4. ห้ามเคลื่อนย้ายไข่ฟักจากพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีกที่สงสัยหรือยืนยันว่าเกิดโรคไขหวัดนก เข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ จนกว่าจะรู้สถานการณืของโรคที่ชัดเจน 5. ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบหน่วยงาน เบอร์โทรศัพท์ของผู้ที่ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน เพื่อสามารถติดต่อกับบุคคลที่รับผิดชอบดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น มีอัตราการฟักออกลดลง 6. เมื่อสงสัยว่ามีโรคไขหวัดนกในฝูงพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีก ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1) แจ้งผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ท้องถิ่นที่พื้นที่ เพื่อดำเนินการสอบสวนและวางแผนการควบคุมโรค 2) ให้ความร่วมมือในการเก็บและจัดส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค 3) ทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน 4) แจ้งผู้มาเยี่ยมและผู้ให้บริการต่างๆ ที่คาดว่าจะมาใน 5 วันข้างหน้า เพื่อปรับแผนการเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อให้เข้าเท่าที่จำเป็น 	<p>ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน</p>

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
8.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน (ต่อ)	5) ปรับแผนการในการนำไข่เข้าฟักในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ 6) รวบรวมรายงานผลผลิตและบันทึกต่างๆ เพื่อนำมาทบทวน 7) จัดทำสำเนาบันทึกบุคคลเข้า – ออก สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ เมื่อ 10 วันที่แล้ว 7. เมื่อยืนยันว่ามีโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรงในฝูงพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีก ต้องดำเนินการดังนี้ 1) ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด 2) ปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉินอย่างเข้มงวด อย่างน้อย 90 วัน หลังจากการทำลายไข่ฟักและลูกสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อและทำการฆ่าเชื้อโรคแล้ว 3) ผู้ประกอบการ ต้องทบทวนและปรับปรุงการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อขอรับรองคอมพาร์ทเมนต์ใหม่หลังจากการเกิดโรค	ตรวจพินิจ ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน (ต่อ)

4. ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ สัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ สัตว์ปีกพันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ มีไว้ให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ภาคผนวก 1 - ก

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อและสัตว์ปีกพันธุ์

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อและสัตว์ปีกพันธุ์ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพว่าด้วย สภาพทั่วไปของฟาร์ม การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านอาหารสัตว์ การจัดการบุคลากร การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ทั้งนี้ การจัดทำแผนความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity Plan) ของฟาร์มสัตว์ปีกแต่ละแห่ง ควรมีการระบุเส้นทางความเสี่ยงและการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกเข้าสู่คอมพาร์ตเมนต์ มีการระบุจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในแต่ละเส้นทางของความเสี่ยง มีการกำหนดมาตรการการจัดการความเสี่ยงในแต่ละจุดวิกฤต โดยมีหลักฐานการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงในทุกเส้นทาง สอดคล้องกับหลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point ; HACCP) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

1. สภาพทั่วไปของฟาร์ม

1.1 ทำเลที่ตั้งฟาร์ม

1.1.1 สถานที่และตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม

1.1.2 อยู่ห่างจากสถานที่รวมสัตว์ที่ไม่ทราบสถานภาพของโรค เช่น สนามชนไก่ ด่านกักกันสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ปีก และตลาดค้าสัตว์ปีก ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนอันตรายทางกายภาพ ทางเคมี และทางชีวภาพ

1.2 ลักษณะฟาร์ม

1.2.1 มีการวางผังฟาร์มที่เหมาะสม โดยสิ่งปลูกสร้างมีการแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจนระหว่าง เขตพักอาศัยและเขตเลี้ยงสัตว์ปีก

1.2.2 มีรั้วรอบฟาร์มที่ชัดเจน เพื่อป้องกันการลอดเข้า – ออก ของสัตว์อื่นๆ ได้ เช่น สุนัข

1.2.3 มีรั้วแบ่งพื้นที่ระหว่างเขตพักอาศัยและเขตเลี้ยงสัตว์ปีก

1.2.4 จำนวนโรงเรือนเหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม และจำนวนสัตว์ปีกเหมาะสมกับขนาดของโรงเรือน

1.2.5 โรงเรือนมีระยะห่างระหว่างกันในระยะที่เหมาะสม

1.2.6 มีระยะห่างระหว่างรั้วและโรงเรือนในระยะที่เหมาะสม

1.2.7 มีห้องสำหรับอาบน้ำ – เปลี่ยนเสื้อผ้า และสวมรองเท้าที่ทางฟาร์มได้จัดเตรียมไว้ให้ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก

1.2.8 มีอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องนำเข้าไปพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก

1.2.9 มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะ ณ ทางเข้าฟาร์ม

1.2.10 มีการกำหนดเส้นทางการเดินรถและเขตห้ามเข้า

1.2.11 ประตูทางเข้าส่วนบุคคลและยานพาหนะหน้าฟาร์มต้องปิดตลอดเวลา มีป้ายระบุข้อความว่า “เขตควบคุมความปลอดภัยทางชีวภาพ ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” หรือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

1.2.12 มีสถานที่จอดยานพาหนะและป้ายระบุข้อความว่า “ที่จอดยานพาหนะสำหรับบุคคลภายนอก หรือพนักงาน” อยู่นอกเขตการเลี้ยงสัตว์ปีก ที่จอดรถควรห่างจากโรงเรือนสัตว์ปีกอย่างน้อย 30 เมตร

1.2.13 ถนนภายในฟาร์มต้องสามารถใช้งานได้ทุกฤดูกาล ง่ายต่อการทำความสะอาด ไม่ควรมีน้ำท่วมขัง และระบายน้ำได้ดี

1.3 ลักษณะโรงเรือน

1.3.1 โรงเรือนต้องเป็นระบบปิด (a closed system) การออกแบบสามารถป้องกันสัตว์ปีกชนิดอื่นหรือสัตว์ฟันแทะได้ ใช้วัสดุที่ง่ายต่อการดูแลรักษา ทำความสะอาด และสอดคล้องกับการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก

1.3.2 ประตูโรงเรือนต้องปิดตลอดเวลาและมีป้ายแสดงสถานะ เช่น ทางเข้า – ออก ห้ามเข้า พัก โรงเรือน เป็นต้น กรณีฟาร์มสัตว์ปีกที่มีการจัดการเข้า – ออก สัตว์ปีกพร้อมกันหมด สามารถติดป้ายแสดงสถานะที่ประตูฟาร์มเพียงแห่งเดียวได้

1.3.3 ทางเข้า-ออกโรงเรือน ต้องรักษาความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค

1.3.4 สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ แต่ละโรงเรือนต้องมีห้องที่ปิดมิดชิด และสามารถป้องกันสัตว์พาหะสำหรับรวบรวม และคัดแยกไข่จากสัตว์ปีกพันธุ์

1.3.5 ฟาร์มต้องมีบริเวณสำหรับฆ่าเชื้อไข่จากสัตว์ปีกพันธุ์

2. การจัดการฟาร์ม

2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

2.1.1 ทางเข้า – ออกโรงเรือน ต้องมีอ่างจุ่มเท้าและมีน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ และควรเปลี่ยนถ่ายน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเป็นประจำ

2.1.2 ก่อนเข้าภายในโรงเรือน ต้องเปลี่ยนรองเท้าที่ใช้เฉพาะภายในโรงเรือนเท่านั้น ทั้งนี้รองเท้าต้องใส่แยกกันแต่ละโรงเรือน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน

2.1.3 อ่างจุ่มเท้ามีขนาดใหญ่เพียงพอต่อการใช้งาน มีที่ปิดหรืออยู่ภายในตัวอาคาร ตรงบริเวณทางเข้า – ออก ของโรงเรือน เพื่อป้องกันแสงแดดหรือฝน

2.1.4 มีแปรงและสารทำความสะอาด เพื่อใช้ขจัดสิ่งสกปรกจากรองเท้า

2.1.5 มีอุปกรณ์และสารทำความสะอาดมือที่เหมาะสม เช่น สบู่ แอลกอฮอล์ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค ก่อนเข้าโรงเรือน

2.1.6 มีการแยกอุปกรณ์เฉพาะฟาร์มหรือโรงเรือน มีการตรวจสภาพ การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอ ถ้าจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกันต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคก่อนหรือหลังใช้งานทุกครั้ง และต้องมีมาตรการในการป้องกันและฆ่าเชื้อโรค วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก

2.1.7 ชุดปฏิบัติงานไม่นำออกนอกฟาร์ม หลังการใช้งานต้องซักล้างชุดปฏิบัติงานให้สะอาดและฆ่าเชื้อโรคก่อนนำกลับมาใช้ใหม่

2.1.8 มีการจัดแบ่งพื้นที่บริเวณโรงเรือนให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน ถูกสุขลักษณะเพื่อป้องกันการปนเปื้อน จากรองเท้าที่ใช้นอกโรงเรือนกับรองเท้าที่สวมใส่เข้าภายในโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

2.1.9 การปฏิบัติงานประจำวันให้เริ่มจากพื้นที่สะอาดมากที่สุด (เช่น โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก) ไปยังพื้นที่สะอาดน้อยสุด (เช่น เตาเผาซากสัตว์ปีก)

2.1.10 มีระยะพักโรงเรือนตามที่กรมปศุสัตว์ได้กำหนดไว้

2.1.11 หลังการจับสัตว์ปีก ปิดประตูโรงเรือนจนกว่าจะเริ่มเก็บวัสดุรองพื้นโรงเรือน อุปกรณ์และระบบท่อส่งอาหารสัตว์ น้ำ และพัดลม ต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคก่อนใช้ครั้งต่อไป

2.1.12 หลังการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคโรงเรือนแล้ว ปิดประตูโรงเรือน หากมีปัญหาโรงเรือนไม่แห้ง ให้ใช้พัดลมช่วยระบายอากาศ

2.1.13 วัสดุรองพื้นมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ และใช้วัสดุรองพื้นที่สะอาดในแต่ละรุ่นการผลิต

2.1.14 มูลสัตว์ปีกหรือวัสดุรองพื้น ต้องได้รับการป้องกันการฟุ้งกระจายก่อนเคลื่อนย้าย และเคลื่อนย้ายด้วยรถขนส่งที่มีวัสดุคลุมอย่างมิดชิด

2.1.15 มูลสัตว์ปีกหรือวัสดุรองพื้นที่ใช้แล้ว ต้องไม่เก็บไว้ในบริเวณฟาร์ม และไม่นำวัสดุรองพื้นสำหรับรุ่นถัดไปเข้าไปในโรงเรือนก่อนทำการฆ่าเชื้อโรคโรงเรือน

2.2 การจัดการบริเวณรอบโรงเรือน

2.2.1 ภายในเขตฟาร์มและพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ต้องไม่มีสัตว์ชนิดอื่น

2.2.2 มีมาตรการป้องกันไม่ให้มีสัตว์ปีกชนิดอื่นอาศัยในเขตฟาร์ม

2.2.3 บริเวณภายในฟาร์ม ต้องตัดหญ้าให้สั้น และบริเวณโดยรอบโรงเรือนต้องตัดหญ้าให้โล่งเตียนในระยะอย่างน้อย 3 เมตร และไม่มีขยะ เพื่อไม่ให้เป็นที่หลบซ่อนของสัตว์พาหะ

2.2.4 ต้นไม้หรือพุ่มไม้ไม่ควรปลูกชิดติดโรงเรือน ถ้ามีต้องตัดให้เตี้ยหรือโปร่ง เพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของสัตว์ปีก

2.3 การจัดการสัตว์ปีก

2.3.1 มีการจัดการสัตว์ปีกแบบเข้า-ออกพร้อมกันหมด (all in – all out) ในกรณีฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ที่มีหลายฝูงในฟาร์มเดียวกัน (Multi – stage) จะต้องมีการจัดการสัตว์ปีกแบบเข้าและออกพร้อมกันหมดภายในโรงเรือนเดียวกัน และสามารถป้องกันการแพร่กระจายของโรคได้

2.3.2 การเข้าสัตว์ปีกฝูงใหม่ ควรใช้สัตว์ปีกที่มีสุขภาพดี มาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือและปลอดจากโรคไขหวัดนก

2.3.3 เมื่อพบสัตว์ปีกตายในโรงเรือนต้องเก็บออกจากโรงเรือนทันทีทุกครั้งที่ตรวจพบ โดยเก็บใส่ภาชนะเก็บซากสัตว์ปีกที่มีฝาปิดมิดชิดก่อนนำไปทำลาย เพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค

2.3.4 บริเวณที่มีภาชนะเก็บซากสัตว์ปีกต้องสะอาด มีการควบคุมสัตว์พาหะ

2.3.5 สัตว์ปีกที่ป่วย ตาย หรือคัดทิ้งให้ทำลายที่ฟาร์ม ถ้ามีการเคลื่อนย้ายออกนอกฟาร์ม ต้องดำเนินการภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของกรมปศุสัตว์

2.3.6 การทำลายซากสัตว์ปีกต้องมีการเก็บและการทำลายที่เหมาะสม เช่น การเผา การฝัง หรือวิธีอื่นๆ ที่สามารถทำลายเชื้อโรค

2.4 การจัดการยานพาหนะ

2.4.1 มีการแยกยานพาหนะที่ใช้ภายในฟาร์มและภายนอกฟาร์ม

2.4.2 จอดยานพาหนะในสถานที่ที่ฟาร์มกำหนดไว้ให้

2.4.3 ฟาร์มต้องแสดงและระบุพื้นที่ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีเส้นกำกับที่พื้นให้ยานพาหนะหยุด มีป้ายให้ยานพาหนะหยุดก่อนเข้าฟาร์ม เป็นต้น

2.4.4 พื้นที่ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ต้องเป็นพื้นคอนกรีตหรือวัสดุชนิดที่ทนทาน ง่ายต่อการทำความสะอาด

2.4.5 ยานพาหนะที่เข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกควรมีการฆ่าเชื้อโรคให้ทั่ว โดยเฉพาะล้อยานพาหนะ รวมทั้งแผ่นรองพื้นภายในยานพาหนะ

2.4.6 ต้องมีการควบคุมของเสียที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ไม่ให้ปนเปื้อนเข้าไปสู่เขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก

2.5 การบันทึกข้อมูล

2.5.1 มีบันทึกด้านสุขภาพสัตว์ เช่น ใบสั่งยา บันทึกการใช้ยาและวัคซีน บันทึกการเก็บรักษายา และวัคซีน เป็นต้น

2.5.2 มีบันทึกการตรวจสุขภาพสัตว์ในแต่ละรุ่น เช่น บันทึกผลการผ่าซาก บันทึกการตรวจสัตว์ปีกในฝูง หรือผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

2.5.3 มีบันทึกอัตราการตายและคัตทิ้ง

2.5.4 มีบันทึกแหล่งที่มาของสัตว์ปีก และบันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก (ร.3/ร.4)

2.5.5 มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ

2.5.6 มีบันทึกการเข้า-ออกฟาร์มของบุคคลและยานพาหนะ พร้อมระบุวันที่ ชื่อผู้เข้าเยี่ยม ชื่อหน่วยงาน เหตุผลในการเข้าเยี่ยม

2.5.7 มีบันทึกข้อมูลการผลิต เช่น บันทึกการให้อาหารสัตว์ บันทึกการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ บันทึกการให้น้ำ บันทึกการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

2.5.8 มีบันทึกการตรวจสุขภาพสัตว์ปีกที่ฟาร์มก่อนส่งโรงฆ่าสัตว์

2.5.9 มีบันทึกการใช้สารเคมีและสารฆ่าเชื้อต่างๆ

2.5.10 มีบันทึกการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ

2.5.11 มีบันทึกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ

2.5.12 บันทึกต้องมีการเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี

2.6 การจัดทำเอกสารคู่มือ

2.6.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์ม ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานภายในฟาร์ม ได้แก่ การเตรียมโรงเรือน วิธีการเลี้ยง การจัดการฟาร์ม การจัดการอาหารสัตว์และน้ำ การดูแลสุขภาพสัตว์ การคุมครองและดูแลสุขภาพสัตว์ปีก การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม และระบบการบันทึกข้อมูล เป็นต้น

2.6.2 มีแผนการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจุบัน และปรับให้รับกับระดับความเสี่ยงรวมถึงข้อพึงปฏิบัติในกรณีที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

2.6.3 มีเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อหรือสัตว์ปีกพันธุ์ที่ผู้ประกอบการต้องจัดทำ เพื่อให้ฟาร์มใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและควบคุมการแพร่ระบาด ประกอบด้วยข้อกำหนด แผน และวิธีปฏิบัติงานต่างๆ เช่น

- 1) ข้อกำหนดการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ร่วมกัน
- 2) ข้อกำหนดการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือน
- 3) ข้อกำหนดการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก
- 4) ข้อกำหนดการจัดการซากสัตว์ปีก

- 5) ข้อกำหนดการจัดการยานพาหนะ
- 6) ข้อกำหนดการขนส่งอาหารสัตว์
- 7) ข้อกำหนดการจัดการบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง
- 8) ข้อกำหนดการเก็บและส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค
- 9) ข้อกำหนดการควบคุมสัตว์พาหะ
- 10) ข้อกำหนดการจัดการสุขาภิบาลน้ำ
- 11) ข้อกำหนด การจัดการมูลสัตว์ปีกและวัสดุรองพื้น
- 12) ข้อกำหนดการเข้าฟาร์มกักโรค กรณีภาวะฉุกเฉิน
- 13) ระเบียบปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน
- 14) แผนการบำรุงรักษาอุปกรณ์และโครงสร้างโรงเรือน
- 15) แผนการจัดการในกรณีที่ต้องจัดการฟาร์มมากกว่าหนึ่งแห่ง
- 16) แผนการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพ
- 17) แผนการควบคุมสัตว์พาหะ
- 18) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการผ่าซากที่ฟาร์ม
- 19) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการล้างและการฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะ
- 20) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานขนส่งอาหารสัตว์
- 21) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานบำรุงรักษา
- 22) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานจับสัตว์ปีก
- 23) วิธีปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพสัตว์
- 24) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานควบคุมสัตว์พาหะ
- 25) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานทำวัคซีน
- 26) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการอาบน้ำ – เปลี่ยนเสื้อผ้า เมื่อเข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก
- 27) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการนำเครื่องมือ – อุปกรณ์เข้าพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีก

3. การจัดการด้านอาหารสัตว์

3.1 อาหารสัตว์ต้องมาจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ที่ผ่านการรับรองการปฏิบัติที่ดีในการผลิตอาหารสัตว์ (GMP) และการรับรองระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหารสัตว์ (HACCP) จากกรมปศุสัตว์

3.2 มีการกำหนดเส้นทาง ระยะทาง และระยะเวลาในการขนส่งจากโรงงานผลิตอาหารสัตว์มาถึงฟาร์ม

3.3 สถานที่จัดเก็บอาหารสัตว์สำเร็จรูป ต้องแยกจากพื้นที่ที่เลี้ยงสัตว์ปีก สะอาด แห้ง สามารถป้องกันน้ำ และสัตว์พาหะ เพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน หากมีอาหารสัตว์ตกหล่น ต้องรีบทำความสะอาดทันที

3.4 หลีกเลี่ยงการนำอาหารสัตว์จากฟาร์มหนึ่งมาใช้ในอีกฟาร์มหนึ่ง ถ้ามีการนำอาหารสัตว์ไปใช้ ระหว่างฟาร์มต้องสามารถป้องกันการปนเปื้อนจากการนำอาหารสัตว์ไปใช้

3.5 ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์

3.5.1 ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ที่ใช้แล้ว ต้องมีการจัดการที่ถูกต้องลักษณะ

3.5.2 ในกรณีที่ใช้ไซโล ต้องมีการทำความสะอาดภายในไซโลทุกครั้ง หลังจับสัตว์ปีก

4. การจัดการบุคลากร

- 4.1 มีผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด
- 4.2 การพักโรคของบุคลากรภายในและภายนอกฟาร์มที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้
 - 4.2.1 การสัมผัสกับสัตว์ปีก หรือพบปะกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีกขณะอยู่นอกฟาร์ม ต้องพักโรคอย่างน้อย 72 ชั่วโมง ก่อนกลับเข้าทำงานในฟาร์ม ในกรณีที่มีความจำเป็นบุคลากรต้องหยุดพัก ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจของฟาร์ม
 - 4.2.2 อาการเจ็บป่วย เช่น มีการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ หรือระบบทางเดินอาหาร ไม่อนุญาตให้เข้าฟาร์ม ต้องพักให้หายป่วยก่อนกลับเข้าทำงานในฟาร์ม
- 4.3 การปฏิบัติเมื่อเข้าเขตพื้นที่การเลี้ยงสัตว์ปีก ต้องอาบน้ำ สระผม สวมเสื้อผ้า ผ้าปิดปากและจมูก และรองเท้าที่ฟาร์มจัดเตรียมไว้ให้ และต้องแสดงขั้นตอนการปฏิบัติที่ทางเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์ปีกด้วย
- 4.4 ถ้าบุคลากรมีความจำเป็นต้องเข้าโรงเรือนมากกว่า 1 โรงเรือน ภายในฟาร์มเดียวกัน ต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม เช่น เปลี่ยนรองเท้าบูทที่ใช้เฉพาะภายในโรงเรือน ทำความสะอาดมือทุกครั้งก่อนเข้าโรงเรือน
- 4.5 บุคลากรต้องได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ มีบันทึกหรือเอกสารรับรองการผ่านการฝึกอบรม
- 4.6 มีการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับบุคลากรภายในฟาร์มอย่างต่อเนื่อง
- 4.7 บุคลากรภายในฟาร์ม ต้องไม่ทำงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขายสัตว์ปีก การฆ่าและหรือตัดแต่งซากสัตว์ปีก และควรกำหนดเงื่อนไขการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ
- 4.8 บุคลากรภายในฟาร์ม ควรหลีกเลี่ยงการไปในที่ที่มีสัตว์ปีกหรือสุกร ไม่เลี้ยงนกหรือสัตว์ปีกอื่น และเมื่อทำงานในฟาร์มใดควรพักอาศัยอยู่ในฟาร์มนั้น
- 4.9 พาหนะรับส่งบุคลากร ควรใช้รับส่งเฉพาะบุคลากรที่ทำงานอยู่ในฟาร์มเดียวกัน
- 4.10 บุคลากรภายนอกและผู้เยี่ยมฟาร์ม เมื่อเข้าฟาร์มต้องบันทึกการเข้าเยี่ยมชม
- 4.11 ผู้ที่ทำการซ่อมบำรุงซึ่งมีการสัมผัสกับนกหรือสัตว์ปีกอื่นๆ ในวันนั้น ไม่ควรเข้าไปในบริเวณโรงเรือน ยกเว้นในกรณีฉุกเฉิน
- 4.12 พนักงานขับรถขนส่ง เช่น รถอาหารสัตว์ รถแก๊ส ห้ามเข้าไปในบริเวณโรงเรือน
- 4.13 ผู้ให้บริการวิชาการ เมื่อจำเป็นต้องเข้าเยี่ยมหลายฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์ในวันเดียวกัน ต้องยึดความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด ในการเข้าและออกฟาร์ม ต้องเริ่มจากบริเวณที่สะอาดกว่าก่อนเสมอ เช่น ฟาร์มที่มีสัตว์อายุน้อยที่สุด หรือฟาร์มที่มีสัตว์สุขภาพดีที่สุด หากจำเป็นต้องเข้าบริเวณที่สกปรกหลังจากออกต้องอาบน้ำให้สะอาดและเปลี่ยนชุดใหม่ทุกครั้งก่อนไปพื้นที่สะอาด
- 4.14 พนักงานทำวัคซีนต้องอยู่ในบริเวณโรงเรือนที่ทำวัคซีนเท่านั้น
- 4.15 พนักงานจับสัตว์ปีก ต้องมีความระมัดระวังในระหว่างการปฏิบัติงาน และไม่เข้าไปในบริเวณโรงเรือนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

5. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก

- 5.1 มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่สามารถให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา และต้องเข้าฟาร์มอย่างน้อย 1 ครั้งต่อรุ่นการผลิต เพื่อตรวจสอบการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก สุขอนามัยในพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- 5.2 มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มโรคแก่สัตว์ปีกอย่างเหมาะสม
- 5.3 มีบันทึกเกี่ยวกับยาและวัคซีนในสัตว์ปีก เช่น ใบสั่งยา โปรแกรมการให้วัคซีน การใช้ยาและวัคซีน การเก็บรักษายาและวัคซีน ซึ่งสามารถตรวจย้อนกลับได้
- 5.4 มีการตรวจสุขภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ
- 5.5 ถ้าสงสัยว่ามีโรค ให้ระงับการเข้าเยี่ยมฟาร์มที่ไม่จำเป็นและปรึกษาสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
- 5.6 สัตว์ปีกที่มีอัตราการป่วย ตาย ที่ผิดปกติหรือผลผลิตลดลงโดยไม่ทราบสาเหตุ ต้องแจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก มีการผ่าซากที่ฟาร์มเพื่อตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น และ/หรือส่งตัวอย่างจากสัตว์ปีกไปที่ห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจวินิจฉัยโรคทางห้องปฏิบัติการ

6. การควบคุมสัตว์พาหะ

- 6.1 มีการควบคุมสัตว์พาหะที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 6.2 มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ
- 6.3 มีการประเมินผลการควบคุมสัตว์พาหะ

7. การจัดการทรัพยากรน้ำ

- 7.1 น้ำที่ใช้ในฟาร์มมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด มีการจัดการและดูแลแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น ไม่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์พาหะ หรือนกย้ายถิ่น
- 7.2 มีการตรวจคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง จากห้องปฏิบัติการที่ได้การรับรองมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าน้ำมีคุณภาพเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 7.3 น้ำใช้ภายในฟาร์ม ต้องผ่านการบำบัดหรือฆ่าเชื้อโรคด้วยวิธีการที่เหมาะสม ก่อนนำมาใช้
- 7.4 มีบันทึกการตรวจสอบความสะอาดของรางน้ำหรือท่อส่งน้ำ และอุปกรณ์ที่ให้น้ำทุกครั้ง เมื่อมีการเตรียมโรงเรือน
- 7.5 ระบบให้น้ำภายในโรงเรือน ควรทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ให้น้ำทุกครั้งเมื่อมีการเตรียมโรงเรือน

8. การจัดการสิ่งแวดล้อม

- 8.1 มีพื้นที่หรือบริเวณเพื่อรองรับน้ำที่ใช้ล้างโรงเรือนและอุปกรณ์ ไม่ให้น้ำกระจายไปทั่วฟาร์ม
- 8.2 น้ำที่ใช้ล้างโรงเรือนและอุปกรณ์ ต้องมีการบำบัดให้เหมาะสมก่อนการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ
- 8.3 การกำจัดขยะมูลฝอย ต้องมีการรวบรวมไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด เพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค และนำไปกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

9. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

ผู้ประกอบการต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (Standard Operation Procedures, SOPs) ของคอมพาร์ทเมนต์ให้กับฟาร์ม โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายโรคระบาดสัตว์และประกาศกรมปศุสัตว์ เช่น กรณีที่สงสัยหรือเกิดโรคระบาดร้ายแรงของโรคไข้หวัดนก ขั้นตอนนี้เป็นหลักการทั่วไปในการจัดการเมื่อสงสัยหรือมีโรคระบาดร้ายแรงในฝูงสัตว์ปีก หรือฝูงสัตว์ปีกอื่นในพื้นที่เสี่ยง เช่น การควบคุม การเคลื่อนย้าย (คน สัตว์ปีก อาหารสัตว์ มูลสัตว์ วัสดุรองพื้น ยานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ) การฆ่าทำลายสัตว์ปีก การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค และการพักฟาร์ม เป็นต้น มาตรการการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

9.1 มาตรการสำหรับฟาร์ม

- 9.1.1 ประตูลูกฟาร์มต้องปิดล็อกตลอดเวลา
- 9.1.2 ทุกโรงเรือนและอาคารต่าง ๆ ต้องปิดล็อกหลังเลิกงาน
- 9.1.3 ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อยกเว้นทั้งสิ้น

9.2 มาตรการสำหรับบุคคล

- 9.2.1 ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์ม งดการเข้าปฏิบัติงานหรือตรวจเยี่ยมจากบุคลากรภายนอกฟาร์ม ยกเว้นกรณีที่เป็นและต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ หรือสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
- 9.2.2 งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่าง ๆ ภายในฟาร์ม ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและจำเป็น
- 9.2.3 บุคคลที่จะเข้าฟาร์มที่อยู่ระหว่างการกักโรค ต้องปฏิบัติตามมาตรการสำหรับการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

9.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน

- 9.3.1 ต้องมีแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัยในการเข้าและออกจากฟาร์มที่เกิดโรค
- 9.3.2 เมื่อจำเป็นต้องเข้าฟาร์มต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เช่น การผ่านสเปรย์ ฆ่าเชื้อโรค การอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อน – หลังเข้าฟาร์ม เพื่อป้องกันโรคเข้าฟาร์มและป้องกันโรคแพร่กระจายไปที่อื่น
- 9.3.3 ควรจอดรถให้ห่างจากโรงเรือนประมาณ 60 เมตร ยกเว้นรถที่ต้องปฏิบัติงานในบริเวณโรงเรือน ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้นที่อนุญาตให้ผ่านเข้าฟาร์มได้ ยานพาหนะต้องผ่านการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคทั้งบริเวณภายนอกตัวรถ และภายในห้องโดยสารส่วนที่สามารถล้างได้ เช่น แผ่นรองพื้นรถ ควรล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะอีกครั้งเมื่อออกจากฟาร์ม
- 9.3.4 ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก มูลสัตว์และวัสดุรองพื้นเข้าหรือออกจากฟาร์มจนกว่าจะรู้สถานการณ์ของโรคที่ชัดเจน หากพบมีการระบาดรุนแรงฟาร์มควรมีมาตรการเสริมที่จำเป็นต่อไป
- 9.3.5 ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบ หน่วยงาน เบอร์โทรศัพท์ของผู้ที่ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน เพื่อสามารถติดต่อกับบุคคลที่รับผิดชอบดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น มีอัตราการป่วยและอัตราการตายเพิ่มขึ้น
- 9.3.6 เมื่อสงสัยว่ามีโรคไข้หวัดนกในฝูงสัตว์ปีกต้องดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 1) แจ้งผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ท้องถิ่นที่พื้นที่เพื่อดำเนินการสอบสวน และวางแผนการควบคุมโรค
 - 2) ให้ความร่วมมือในการเก็บและจัดส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค

3) ทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4) แจ้งผู้มาเยี่ยมและผู้ให้บริการต่างๆ ที่คาดว่าจะมาใน 5 วันข้างหน้า เพื่อปรับแผนการเข้าฟาร์มให้เข้าฟาร์มเท่าที่จำเป็น

5) รวบรวมรายงานผลผลิตและบันทึกของฝูงเพื่อนำมาทบทวน

6) จัดทำสำเนาบันทึกบุคคลเข้า – ออกฟาร์ม เมื่อ 10 วันที่แล้ว

9.3.7 เมื่อยืนยันว่ามีโรคไขหวัดนกชนิดรุนแรง ฟาร์มต้องดำเนินการดังนี้

1) ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด

2) ปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน อย่างเข้มงวดอย่างน้อย 90 วัน หลังจากการทำลายฝูงสัตว์ปีกที่ติดเชื้อและทำการฆ่าเชื้อโรคแล้ว

3) ผู้ประกอบการ ต้องทบทวนและปรับปรุงการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพเพื่อขอรับรองคอมพาร์ทเมนต์ใหม่หลังจากการเกิดโรค

ภาคผนวก 1 - ข

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพว่าด้วย สภาพทั่วไปของสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ การจัดการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ การจัดการบุคลากร การจัดการสุขภาพสัตว์ปีก การควบคุมสัตว์พาหะ การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ทั้งนี้ การจัดทำแผนความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity Plan) ของสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อแต่ละแห่ง ควรมีการระบุเส้นทางความเสี่ยงและการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกเข้าสู่คอมพาร์ทเมนต์ มีการระบุจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในแต่ละเส้นทางของความเสี่ยง มีการกำหนดมาตรการการจัดการความเสี่ยงในแต่ละจุดวิกฤต โดยมีหลักฐานการดำเนินการมาตรการเพื่อลดความเสี่ยงในทุกเส้นทาง สอดคล้องกับหลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis and Critical Control Point ; HACCP) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

1. สภาพทั่วไปของสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.1 ทำเลที่ตั้งสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.1.1 สถานที่และตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม

1.1.2 อยู่ห่างจากสถานที่รวมสัตว์ที่ไม่ทราบสถานภาพของโรค เช่น สนามชนไก่ ด่านกักกันสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ปีก และตลาดค้าสัตว์ปีก ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนอันตรายทางกายภาพทางเคมี และทางชีวภาพ

1.2 ลักษณะสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.2.1 มีการวางผังที่เหมาะสม โดยสิ่งปลูกสร้างมีการแบ่งพื้นที่อย่างชัดเจน ระหว่างเขตพักอาศัยและอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.2.2 รั้วรอบสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อชัดเจน เพื่อป้องกันการลอดเข้า-ออก ของสัตว์อื่นได้ เช่น สุนัข

1.2.3 มีห้องสำหรับอาบน้ำ-เปลี่ยนเสื้อผ้า และสวมรองเท้าที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ ก่อนเข้าบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.2.4 มีอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องนำเข้าบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.2.5 มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฆ่าเชื้อยานพาหนะ ณ ทางเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

1.2.6 มีการกำหนดเส้นทางการเดินรถและเขตห้ามเข้า

1.2.7 ประตูทางเข้าบุคคลและยานพาหนะหน้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องปิดตลอดเวลา มีป้ายระบุข้อความ “เขตควบคุมความปลอดภัยทางชีวภาพ ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต” หรือใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน

1.2.8 สถานที่จอดยานพาหนะแยกออกจากกันตามประเภทของการใช้งาน ระหว่าง “สำหรับบุคคลภายนอกหรือพนักงาน” “สำหรับรถขนส่งไข่ฟักสัตว์ปีก” “สำหรับรถขนส่งลูกสัตว์ปีก” และมีป้ายระบุข้อความ ที่จอดยานพาหนะในกรณีต่างๆ

1.2.9 ถนนภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อต้องใช้วัสดุคงทน ความกว้างเหมาะสม สะดวกในการขนส่ง สามารถใช้งานได้ทุกฤดูกาล ง่ายต่อการทำความสะอาด ไม่ควรมีน้ำท่วมขัง และระบายน้ำได้ดี

1.3 ลักษณะอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

- 1.3.1 โครงสร้างอาคาร ทำจากวัสดุผิวเรียบ ไม่แหลมคม ไม่ดูดซับน้ำ และทำความสะอาดได้ง่าย
- 1.3.2 ประตูอาคารต้องปิดตลอดเวลาและมีป้ายแสดง เช่น ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต เป็นต้น
- 1.3.3 ทางเข้า-ออกอาคาร ต้องรักษาความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคเป็นประจำ
- 1.3.4 พื้นที่อยู่ภายในอาคารเพียงพอ สะดวกต่อการปฏิบัติงาน เหมาะสมกับจำนวนตู้ฟักและตู้เกิด
- 1.3.5 มีระบบการควบคุมการไหลเวียนของอากาศ อุณหภูมิ แสงสว่าง ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

2. การจัดการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

2.1 การจัดการอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อและอุปกรณ์

- 2.1.1 ก่อนเข้าภายในอาคารต้องเปลี่ยนรองเท้าที่ใช้เฉพาะภายในเท่านั้น
- 2.1.2 ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ออกฤทธิ์ได้ดี ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์
- 2.1.3 มีอุปกรณ์และสารทำความสะอาดมือที่เหมาะสม เช่น สบู่ แอลกอฮอล์ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค ก่อนเข้าภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 2.1.4 มีการแยกอุปกรณ์เฉพาะส่วนปฏิบัติงาน ตรวจสอบสภาพ การทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอ ถ้าจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกันต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ก่อนหรือหลังใช้งานทุกครั้ง
- 2.1.5 ชุบน้ำยาฆ่าเชื้อโรคในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ หลังการใช้งานซักล้างชุดปฏิบัติงานให้สะอาด และฆ่าเชื้อโรคก่อนนำกลับมาใช้ใหม่
- 2.1.6 มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน ระหว่างพื้นที่สะอาดมากและพื้นที่สะอาดน้อย
- 2.1.7 การเข้าไปภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ เริ่มจากพื้นที่สะอาดมากที่สุดไปยังพื้นที่สะอาดน้อยสุด
- 2.1.8 หลังจากนำไข่ฟักออกจากตู้ฟัก และนำลูกไก่ออกจากตู้เกิดแล้ว ต้องมีการทำความสะอาด และฆ่าเชื้ออย่างเหมาะสม

2.2 การจัดการบริเวณภายนอกอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

- 2.2.1 ภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องไม่มีสัตว์ชนิดอื่น
- 2.2.2 มีมาตรการป้องกันไม่ให้มีสัตว์ปีกชนิดอื่นอาศัยในเขตสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 2.2.3 บริเวณภายนอกอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อต้องสะอาด ไม่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์พาหะนำโรค
- 2.2.4 ต้นไม้หรือพุ่มไม้ไม่ควรปลูกชิดติดอาคาร ถ้ามีต้องตัดให้เตี้ยหรือโปร่ง เพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของสัตว์ปีกชนิดอื่น

2.3 การจัดการไข่ฟักและลูกสัตว์ปีกเนื้อ

- 2.3.1 ไข่ฟักมาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ และปลอดโรคไข่หวัดนก
- 2.3.2 ไข่ที่จะนำเข้าฟัก ต้องผ่านการฆ่าเชื้อด้วยวิธีการที่เหมาะสม
- 2.3.3 ไข่ฟักที่เสียหาย ซากสัตว์ปีก และของเสียต่างๆ ต้องเก็บใส่ภาชนะที่ปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์พาหะและการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ และนำไปทำลายด้วยวิธีการที่เหมาะสมทุกวัน

2.4 การจัดการยานพาหนะ

2.4.1 มีการแยกยานพาหนะตามประเภทการใช้งานอย่างชัดเจน เช่น รถขนส่งไข่ฟัก รถขนส่งลูกสัตว์ปีก รถขนของเสีย เป็นต้น

2.4.2 จอดยานพาหนะในสถานที่ที่กำหนดไว้ให้

2.4.3 สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ จะต้องแสดงและระบุพื้นที่ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีเส้นกำกับที่พื้นให้ยานพาหนะหยุด มีป้ายให้ยานพาหนะหยุดก่อนเข้าพื้นที่ เป็นต้น

2.4.4 ยานพาหนะควรมีการฆ่าเชื้อโรคให้ทั่ว โดยเฉพาะล้อยานพาหนะ รวมทั้งแผ่นรองพื้นภายในยานพาหนะ-

2.4.5 พื้นที่ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ต้องเป็นพื้นคอนกรีตหรือวัสดุชนิดที่ทนทาน ง่ายต่อการทำความสะอาด

2.4.6 มีการควบคุมของเสียที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ไม่ให้ปนเปื้อนรอบบริเวณอาคาร

2.5 การบันทึกข้อมูล

2.5.1 มีบันทึกด้านสุขภาพสัตว์ เช่น บันทึกการใช้วัคซีน บันทึกการเก็บรักษาวัคซีน เป็นต้น

2.5.2 มีบันทึกการตรวจสุขภาพสัตว์ เช่น บันทึกการตรวจสัตว์ปีก หรือผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

2.5.3 มีบันทึกข้อมูลการผลิต เช่น บันทึกอัตราการฟักออกและอัตราการคัตทิ้ง

2.5.4 มีบันทึกแหล่งที่มาของไข่ฟักสัตว์ปีก และบันทึกการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก (ร.3/ร.4)

2.5.5 มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ

2.5.6 มีบันทึกการเข้า – ออกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อของบุคคลและยานพาหนะ พร้อมระบุวันที่ชื่อผู้เข้าเยี่ยมชื่อหน่วยงาน เหตุผลในการเข้าเยี่ยม

2.5.7 มีบันทึกอุณหภูมิและความชื้นของตู้ฟัก และตู้เกิด

2.5.8 มีบันทึกการใช้สารเคมีและสารฆ่าเชื้อต่างๆ

2.5.9 มีบันทึกการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ

2.5.10 มีบันทึกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ

2.5.11 บันทึกต้องมีการเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี

2.6 การจัดทำเอกสารคู่มือ

2.6.1 มีคู่มือการจัดการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ได้แก่ กระบวนการรับไข่ฟัก การเก็บรักษาไข่ฟัก การอุ่นไข่หรือการปรับอุณหภูมิ การจัดการฟักไข่ การจัดการลูกสัตว์ปีกหลังการฟัก การป้องกันและควบคุมโรค การสุขาภิบาลภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การขนส่งไข่ฟักและลูกสัตว์ปีกเนื้อ การคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก การใส่ยาและเก็บรักษาสารเคมี ยา และวัคซีน และระบบการบันทึกข้อมูล เป็นต้น

2.6.2 มีแผนการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจุบัน และปรับให้เข้ากับระดับความเสี่ยงรวมถึงข้อพึงปฏิบัติในกรณีที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

2.6.3 มีเอกสารการปฏิบัติงานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับสถานที่ฟักไข่ สัตว์ปีกเนื้อ ที่ผู้ประกอบการต้องจัดทำเพื่อให้สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค และควบคุมการแพร่ระบาด ประกอบด้วยข้อกำหนดและข้อปฏิบัติต่างๆ เช่น

- 1) ข้อกำหนดการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ร่วมกันระหว่างสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 2) ข้อกำหนดการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อตู้ฟัก ตู้เกิด และพื้นที่ภายในอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 3) ข้อกำหนดการจัดการของเสียจากกระบวนการผลิต
- 4) ข้อกำหนดการจัดการยานพาหนะ
- 5) ข้อกำหนดการจัดส่งลูกสัตว์ปีกเนื้อ
- 6) ข้อกำหนดการจัดการบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง
- 7) ข้อกำหนดการเก็บและส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค
- 8) ข้อกำหนดการควบคุมสัตว์พาหะ
- 9) ข้อกำหนดการจัดการสุขาภิบาลน้ำ
- 10) ข้อกำหนดการเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อกักโรค กรณีภาวะฉุกเฉิน
- 11) ระเบียบปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน
- 12) แผนการบำรุงรักษาอุปกรณ์และโครงสร้างโรงเรือน
- 13) แผนการจัดการในกรณีที่ต้องจัดการสถานที่ฟักไข่เนื้อมากกว่าหนึ่งแห่ง
- 14) แผนการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพ
- 15) แผนการควบคุมสัตว์พาหะ
- 16) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการล้างและการฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะ
- 17) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานบำรุงรักษา
- 18) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการจัดส่งลูกสัตว์ปีกเนื้อ
- 19) วิธีปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพสัตว์
- 20) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานควบคุมสัตว์พาหะ
- 21) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานทำวัคซีน
- 22) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการอาบน้ำ – เปลี่ยนเสื้อผ้า
- 23) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการนำเครื่องมือ – อุปกรณ์ เข้าอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 24) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานขนส่งไข่ฟัก

3. การจัดการบุคลากร

3.1 มีผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

3.2 การพักโรคของบุคลากรภายในและภายนอกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ที่ต้องปฏิบัติดังนี้

3.2.1 การสัมผัสกับสัตว์ปีกหรือพบปะกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีก ขณะอยู่นอกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องพักโรคอย่างน้อย 72 ชั่วโมง ก่อนกลับเข้าทำงาน และถ้ามาจากพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงหรือเขตโรคระบาดต้องหยุดพักอย่างน้อย 5 วัน ก่อนอนุญาตให้เข้าทำงาน

3.2.2 อาการเจ็บป่วย เช่น มีการป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ หรือระบบทางเดินอาหาร ไม่นุญาตให้เข้าทำงานในบริเวณฟักไข่ ต้องพักให้หายป่วยก่อนกลับเข้าทำงาน ในบริเวณฟักไข่ หรือให้ปฏิบัติงานบริเวณภายนอก

- 3.3 การปฏิบัติเมื่อเข้าอาคารฟักไข่ ต้องอาบน้ำ สระผม สวมเสื้อผ้า หมวกคลุมผม ผ้าปิดปากและรองเท้าที่สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อจัดเตรียมไว้ให้ และต้องแสดงขั้นตอนการปฏิบัติที่ทางเข้าอาคารด้วย
- 3.4 บุคลากรได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ มีบันทึกหรือเอกสารรับรองผ่านการฝึกอบรม
- 3.5 มีการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับบุคลากรภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกอย่างต่อเนื่อง
- 3.6 บุคลากรต้องไม่ทำงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขายสัตว์ปีก การฆ่าและ หรือตัดแต่งซากสัตว์ปีก และควรกำหนดเงื่อนไขการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ
- 3.7 บุคลากรควรหลีกเลี่ยงการไปในที่ที่มีสัตว์ปีกหรือสุกร ไม่เลี้ยงนกหรือสัตว์ปีกอื่น
- 3.8 บุคลากรภายนอกและผู้เยี่ยมสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ เมื่อเข้าอาคารต้องบันทึกการเข้าเยี่ยมชม
- 3.9 พนักงานขับรถ เช่น รถขนส่งฟัก รถขนส่งลูกสัตว์ปีก ห้ามเข้าในบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 3.10 ผู้ให้บริการวิชาการต้องยึดความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด ในการเข้าและออกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องเริ่มจากพื้นที่สะอาดก่อนไปพื้นที่สกปรก หากจำเป็นต้องเข้าพื้นที่สกปรกก่อน ต้องอาบน้ำให้สะอาดและเปลี่ยนชุดใหม่ทุกครั้งก่อนไปพื้นที่สะอาด

4. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก

- 4.1 มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่ให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา และเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้ออย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อตรวจสอบการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก สุขอนามัยในพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- 4.2 มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มโรคแก่ลูกสัตว์ปีกอย่างเหมาะสม
- 4.3 มีบันทึกเกี่ยวกับวัคซีนในสัตว์ปีก เช่น โปรแกรมการให้วัคซีน การเก็บรักษาวัคซีน ซึ่งสามารถตรวจย้อนกลับได้
- 4.4 มีการตรวจสุขภาพสัตว์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางอากาศและทางห้องปฏิบัติการ
- 4.5 ถ้าสงสัยว่ามีโรค ให้ระงับการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อที่ไม่จำเป็น และปรึกษาสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก
- 4.6 ไข่สัตว์ปีกจากพ่อแม่พันธุ์ที่มีอัตราการป่วย อัตราการตายที่ผิดปกติไม่ทราบสาเหตุ ต้องระงับการนำเข้าฟักและแจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกเพื่อทำการตรวจสอบ

5. การควบคุมสัตว์พาหะ

- 5.1 มีการควบคุมสัตว์พาหะที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 5.2 มีบันทึกการควบคุมสัตว์พาหะ
- 5.3 มีการประเมินผลการควบคุมสัตว์พาหะ

6. การจัดการทรัพยากรน้ำ

- 6.1 น้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อมาจากแหล่งน้ำที่สะอาด มีการจัดการและดูแลแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น ไม่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์พาหะ หรือนกย้ายถิ่น
- 6.2 มีการตรวจคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง จากห้องปฏิบัติการที่ได้การรับรองมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าน้ำมีคุณภาพเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6.3 น้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ควรผ่านการบำบัดหรือฆ่าเชื้อโรคด้วยวิธีการที่เหมาะสมก่อนนำมาใช้

7. การจัดการสิ่งแวดล้อม

7.1 มีระบบการจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต ด้วยวิธีที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรคสู่สิ่งแวดล้อม

7.2 มีพื้นที่หรือบริเวณเพื่อรองรับน้ำที่ไหลลงพื้น ตู้ฟัก ตู้เกิดและอุปกรณ์ ไม่ให้น้ำกระจายไปทั่วบริเวณ

7.3 น้ำที่ใช้ล้างพื้น ตู้ฟัก ตู้เกิดและอุปกรณ์ ต้องมีการบำบัดให้เหมาะสมก่อนการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

7.4 การกำจัดขยะมูลฝอย ต้องมีการรวบรวมไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรคและนำไปกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

8. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

ผู้ประกอบการต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (Standard Operation Procedures, SOPs) ของคอมพาร์ทเมนต์ให้กับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายโรคระบาดสัตว์และประกาศกรมปศุสัตว์ เช่น กรณีที่สงสัยหรือเกิดโรคระบาดร้ายแรงของโรคไข้หวัดนก ขั้นตอนนี้เป็นหลักการทั่วไปในการจัดการเมื่อสงสัยหรือมีโรคระบาดร้ายแรง เช่น การควบคุม การเคลื่อนย้าย (คน สัตว์ปีก ยานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ) การทำลายไข่ฟักและลูกสัตว์ปีก การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ เป็นต้น มาตรการการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

8.1 มาตรการสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

8.1.1 ประตูทางเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อต้องปิดล็อกตลอดเวลา

8.1.2 อาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องปิดล็อกหลังเลิกงาน

8.1.3 ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อยกเว้นทั้งสิ้น

8.2 มาตรการสำหรับบุคคล

8.2.1 ห้ามบุคคลภายนอกเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ งดการเข้าปฏิบัติงานหรือตรวจเยี่ยมจากบุคลากรภายนอก ยกเว้นกรณีที่ทำจำเป็นและต้องได้รับอนุญาตจากผู้ที่ทำอำนาจหรือสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

8.2.2 งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ ภายในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและจำเป็น

8.2.3 บุคคลที่จะเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อที่อยู่ระหว่างการกักโรค ต้องปฏิบัติตามมาตรการสำหรับการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

8.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน

8.3.1 ต้องมีแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัยในการเข้าและออกจากสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

8.3.2 เมื่อจำเป็นต้องเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ต้องปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เช่น การผ่านสเปรย์ฆ่าเชื้อบุคคล การอาบน้ำและเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อน – หลังเข้าอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ เพื่อป้องกันโรคเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ และป้องกันโรคแพร่กระจายไปที่อื่น

8.3.3 ควรจัดรถให้ห่างจากอาคารฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อประมาณ 60 เมตร ยกเว้นรถที่ต้องปฏิบัติงานในบริเวณฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้นที่อนุญาตให้ผ่านเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อได้ ยานพาหนะต้องผ่านการล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคทั้งบริเวณภายนอกตัวรถ และภายในห้องโดยสาร ส่วนที่สามารถล้างได้ เช่น แผ่นรองพื้นรถ ควรล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะอีกครั้งเมื่อออกจากสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

8.3.4 ห้ามเคลื่อนย้ายไข่ฟักจากพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีกที่สงสัยหรือยืนยันว่าเกิดโรคไขหวัดนก เข้าสู่สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ จนกว่าจะรู้สถานการณ์ของโรคที่ชัดเจน

8.3.5 ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบ หน่วยงาน เบอร์โทรศัพท์ของผู้ที่ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน เพื่อสามารถติดต่อกับบุคคลที่รับผิดชอบดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น มีอัตราการฟักออกลดลง

8.3.6 เมื่อสงสัยว่ามีโรคไขหวัดนกในฝูงพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีก ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) แจ้งผู้จัดการคอมพาร์ทเมนต์ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ท้องถิ่นที่ เพื่อดำเนินการสอบสวนและวางแผนการควบคุมโรค

2) ให้ความร่วมมือในการเก็บและจัดส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยโรค

3) ทบทวนขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4) แจ้งผู้มาเยี่ยมและผู้ให้บริการต่างๆ ที่คาดว่าจะมาใน 5 วันข้างหน้า เพื่อปรับแผนการเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกให้เข้าเท่าที่จำเป็น

5) ปรับแผนในการนำไข่เข้าฟักในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ

6) รวบรวมรายงานผลผลิตและบันทึกต่างๆ เพื่อนำมาทบทวน

7) จัดทำสำเนาบันทึกบุคคลเข้า – ออก สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อเมื่อ 10 วันที่แล้ว

8.3.7 เมื่อยืนยันว่ามีโรคไขหวัดนกชนิดรุนแรงในฝูงพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีก ต้องดำเนินการดังนี้

1) ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด

2) ปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉินอย่างเข้มงวด อย่างน้อย 90 วัน หลังจากการทำลายไข่ฟักและลูกสัตว์ปีกที่สงสัยว่าติดเชื้อและทำการฆ่าเชื้อโรคแล้ว

3) ผู้ประกอบการ ต้องทบทวนและปรับปรุงการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อขอรับรองคอมพาร์ทเมนต์ใหม่หลังจากการเกิดโรค

หมวดที่ 2

มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ที่จะขอรับการตรวจรับรองจากกรมปศุสัตว์

2. ขอบข่าย

กำหนดแนวทางการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ เพื่อให้การรับรองคอมพิวเตอร์ ว่าด้วย การจัดทำเอกสารคู่มือ และการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ในภาวะฉุกเฉิน

3. ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมิน

ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ให้เป็นไปตามตาราง ดังต่อไปนี้

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1. การจัดทำเอกสารคู่มือ	<ol style="list-style-type: none"> มีคู่มือการจัดการโรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีคู่มือการปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหารสัตว์ (GMP) และคู่มือการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (HACCP) ของโรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีเอกสารการปฏิบัติงานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ 	ตรวจเอกสาร
2. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน 2.1 มาตรการสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์	<ol style="list-style-type: none"> ทางเข้า-ออกโรงงาน ต้องมีมาตรการควบคุมตลอดเวลา ทุกอาคาร ต้องปิดล็อกหลังเลิกงาน ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
2.2 มาตรการสำหรับบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> ห้ามบุคคลภายนอกเข้าในบริเวณผลิตอาหารสัตว์ และปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ กรณีผู้ที่ปฏิบัติงานภายในโรงงานผลิตอาหารสัตว์ เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง หรือพื้นที่เฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ให้ปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารสัตว์โดยตรง 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> มีแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้นที่อนุญาตให้ผ่านเข้าได้ ผ่านการล้าง ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคทั้งบริเวณภายนอกตัวรถและภายในห้องโดยสารส่วนที่สามารถล้างได้ ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบหน่วยงาน เบอร์โทรศัพท์ของผู้ที่ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.4 มาตรการสำหรับการควบคุมวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์	<ol style="list-style-type: none"> เพิ่มการตรวจสอบวัตถุดิบทางกายภาพ ประเมินความเสี่ยงต่างๆ จัดทำแผนการปฏิบัติงานรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2.5 มาตรการสำหรับการควบคุมอาหารสัตว์สำเร็จรูป จากโรงงานอาหารสัตว์ไปฟาร์มเลี้ยงสัตว์	<ol style="list-style-type: none"> แยกรถขนส่งอาหารสัตว์ ระหว่างพื้นที่ที่สงสัยหรือเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกกับพื้นที่ในภาวะปกติ ประเมินความเสี่ยงต่างๆ จัดทำแผนการปฏิบัติงานรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

4. ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ มีไว้ให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ภาคผนวก 2 - ก

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ว่าด้วย การจัดทำเอกสารคู่มือ และการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ทั้งนี้ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ที่จะขอรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย จากกรมปศุสัตว์ ต้องได้รับการรับรอง GMP และ HACCP จากกรมปศุสัตว์

1. การจัดทำเอกสารคู่มือ

1.1 มีคู่มือการจัดการโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานภายในโรงงาน ได้แก่ ขั้นตอนการรับวัตถุดิบ การจัดเก็บ การผลิต การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ การขนส่ง เป็นต้น

1.2 มีคู่มือการปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหารสัตว์ (GMP) และคู่มือการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (HACCP) ของโรงงานผลิตอาหารสัตว์

1.3 มีเอกสารการปฏิบัติงาน การจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ที่ผู้ประกอบการต้องจัดทำเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการลดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน

ประกอบด้วยข้อกำหนดและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ข้อกำหนดการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์
- 2) ข้อกำหนดการทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออาคาร สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือการผลิต
- 3) ข้อกำหนดการจัดการยานพาหนะ
- 4) ข้อกำหนดการขนส่งอาหารสัตว์
- 5) ข้อกำหนดการจัดการบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง
- 6) ข้อกำหนดการควบคุมสัตว์พาหะ
- 7) ข้อกำหนดการจัดการสุขาภิบาลน้ำ
- 8) แผนการบำรุงรักษาอุปกรณ์และโครงสร้างอาคาร
- 9) แผนการฝึกอบรมความปลอดภัยทางชีวภาพ
- 10) แผนการควบคุมสัตว์พาหะ
- 11) วิธีปฏิบัติงานสำหรับการฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะ
- 12) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานขนส่งอาหารสัตว์และวัตถุดิบอาหารสัตว์
- 13) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในการผลิตอาหารสัตว์
- 14) วิธีปฏิบัติงานสำหรับพนักงานควบคุมสัตว์พาหะ
- 15) วิธีปฏิบัติงานสำหรับผู้เข้าไปในเขตผลิตอาหารสัตว์

2. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

ผู้ประกอบการต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (Standard Operation Procedures, SOPs) ของคอมพาร์ทเมนต์ให้กับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายโรคระบาดสัตว์และประกาศกรมปศุสัตว์ เช่น กรณีที่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่กรมปศุสัตว์ประกาศว่า เป็นพื้นที่ต้องสงสัยหรือเกิดโรคระบาดร้ายแรงของโรคไข้หวัดนก มาตรการการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้

2.1 มาตรการสำหรับโรงงานผลิตอาหารสัตว์

- 2.1.1 ทางเข้า-ออกโรงงาน ต้องมีมาตรการควบคุมตลอดเวลา
- 2.1.2 ทุกอาคาร ต้องปิดลิ้นชักหลังเลิกงาน
- 2.1.3 ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดโดยไม่มีข้อยกเว้นทั้งสิ้น

2.2 มาตรการสำหรับบุคคล

- 2.2.1 ห้ามบุคคลภายนอกเข้าในบริเวณผลิตอาหารสัตว์ งดการเข้าปฏิบัติงานประจำของบุคลากรภายนอกโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ยกเว้นกรณีจำเป็นและต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ และต้องปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด
- 2.2.2 งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ ภายในโรงงานผลิตอาหารสัตว์ ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและจำเป็น
- 2.2.3 กรณีผู้ที่ปฏิบัติงานภายในโรงงานผลิตอาหารสัตว์เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง หรือพื้นที่เฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ให้ปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารสัตว์โดยตรง

2.3 มาตรการสำหรับการปฏิบัติงาน

- 2.3.1 ต้องมีแผนปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความปลอดภัยในการเข้าและออกโรงงาน
- 2.3.2 ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้น ที่อนุญาตให้ผ่านเข้าโรงงานผลิตอาหารสัตว์ได้ ยานพาหนะต้องล้าง ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรค ทั้งบริเวณภายนอกตัวรถและภายในห้องโดยสารส่วนที่สามารถล้างได้
- 2.3.3 ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบ หน่วยงาน เบอร์โทรศัพท์ของผู้ที่ติดต่อในกรณีฉุกเฉิน เพื่อสามารถติดต่อกับบุคคลที่รับผิดชอบดังกล่าว เมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้น

2.4 มาตรการสำหรับการควบคุมวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์

- 2.4.1 เพิ่มการตรวจสอบวัตถุดิบทางกายภาพ
- 2.4.2 ประเมินความเสี่ยงต่างๆ ได้แก่ แหล่งที่มาของวัตถุดิบ และเส้นทางในการขนส่งวัตถุดิบ เป็นต้น
- 2.4.3 จัดทำแผนการปฏิบัติงานรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (Risk Management)

2.5 มาตรการสำหรับการควบคุมอาหารสัตว์สำเร็จรูป จากโรงงานอาหารสัตว์ไปฟาร์มเลี้ยงสัตว์

- 2.5.1 แยกรถขนส่งอาหารสัตว์ ระหว่างพื้นที่ที่สงสัยหรือเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก กับพื้นที่ในภาวะปกติ
- 2.5.2 ประเมินความเสี่ยงต่างๆ ได้แก่ เส้นทางในการขนส่งอาหารสัตว์ เป็นต้น
- 2.5.3 จัดทำแผนการปฏิบัติงานรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (Risk Management)

หมวดที่ 3

มาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก ที่จะขอรับการตรวจรับรองจากกรมปศุสัตว์

2. ขอบข่าย

กำหนดแนวทางการปฏิบัติการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก เพื่อให้การรับรองคอมพาร์ทเมนต์ ว่าด้วย การจัดทำเอกสารคู่มือ การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

3. ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมิน

ลำดับ ข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก ให้เป็นไปตามตาราง ดังต่อไปนี้

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1. การจัดทำเอกสารคู่มือ	<ol style="list-style-type: none"> มีคู่มือการจัดการโรงฆ่าสัตว์ปีก มีคู่มือการปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีในการผลิตเนื้อสัตว์ปีก (GMP) และคู่มือการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (HACCP) ของโรงฆ่าสัตว์ปีก มีเอกสารการปฏิบัติงานการจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก 	ตรวจเอกสาร
2. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน 2.1 มาตรการสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก	<ol style="list-style-type: none"> ปรับแผนลำดับการรับสัตว์ปีกมีชีวิตเข้าโรงฆ่าสัตว์ปีก และลำดับเข้าเชือด ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้น ที่อนุญาตให้ผ่านเข้าได้ เพิ่มความเข้มงวดในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ยานพาหนะและอุปกรณ์บรรจุสัตว์ปีกที่มีชีวิต ก่อนออกจากโรงฆ่าสัตว์ปีกต้องล้าง ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ทั้งบริเวณภายนอกตัวรถและภายในห้องโดยสาร 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสาร และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
2.2 มาตรการสำหรับบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> ห้ามบุคคลภายนอกเข้าในบริเวณอาคารฆ่าสัตว์ปีก งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ ภายในโรงฆ่าสัตว์ปีก กรณีผู้ที่ปฏิบัติงานภายในโรงฆ่าสัตว์ปีกเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง หรือพื้นที่เฝ้าระวังโรคใช้หวัดนก ให้ปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฆ่าสัตว์ปีกโดยตรง 	ตรวจพินิจ ตรวจเอกสารและตรวจสอบการปฏิบัติงาน

4. ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก

ข้อเสนอแนะการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก มีไว้ให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ภาคผนวก 3 - ก

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก

ข้อแนะนำการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ ว่าด้วย การจัดทำเอกสารคู่มือ และการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพใน ภาวะฉุกเฉิน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และปลอดภัยต่อผู้บริโภคทั้งนี้ โรงฆ่าสัตว์ปีก ที่จะขอรับรองระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย จากกรมปศุสัตว์ ต้องได้รับการรับรอง GMP และ HACCP จากกรมปศุสัตว์

1. การจัดทำเอกสารคู่มือ

1.1 มีคู่มือการจัดการโรงฆ่าสัตว์ปีก ที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการปฏิบัติงานภายในโรงฆ่าสัตว์ปีก ได้แก่ ขั้นตอนการรับสัตว์ปีกมีชีวิต การผลิต การเก็บรักษาเนื้อสัตว์ปีก การขนส่ง เป็นต้น

1.2 มีคู่มือการปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีในการผลิตเนื้อสัตว์ปีก (GMP) และคู่มือการวิเคราะห์อันตราย และจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม (HACCP) ของโรงฆ่าสัตว์ปีก

1.3 มีเอกสารการปฏิบัติงาน การจัดการความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก ที่ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการลดความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน-

2. การปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน

ผู้ประกอบการต้องจัดทำระเบียบปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (Standard Operation Procedures, SOPs) ของคอมพิวเตอร์เหมือนกับโรงฆ่าสัตว์ปีก โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายโรคระบาดสัตว์และประกาศกรม ปศุสัตว์ เช่น ในกรณีนี้

- ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่กรมปศุสัตว์ประกาศว่า เป็นพื้นที่ต้องสงสัยหรือเกิดโรคระบาดร้ายแรงของ โรคไข้หวัดนก
- รับสัตว์ปีกมีชีวิตจากฟาร์ม ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่กรมปศุสัตว์ประกาศว่า เป็นพื้นที่ต้องสงสัย เกิดโรคระบาดร้ายแรงของโรคไข้หวัดนก

มาตรการการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

2.1 มาตรการสำหรับโรงฆ่าสัตว์ปีก

2.1.1 ปรับแผนลำดับการรับสัตว์ปีกมีชีวิตเข้าโรงฆ่าสัตว์ปีก และลำดับการเข้าเชือด ให้สอดคล้องตาม ระดับความเสี่ยงแหล่งที่มาของสัตว์ปีกมีชีวิต

2.1.2 ยานพาหนะที่จำเป็นเท่านั้น ที่อนุญาตให้ผ่านเข้าโรงฆ่าสัตว์ปีกได้

2.1.3 เพิ่มความเข้มงวดในการฆ่าเชื้อยานพาหนะ ที่เข้าโรงฆ่าสัตว์ปีก

2.1.4 ยานพาหนะและอุปกรณ์บรรจุสัตว์ปีกมีชีวิต ก่อนออกจากโรงฆ่าสัตว์ปีกต้องล้าง ทำความ สะอาดและฆ่าเชื้อโรค ทั้งบริเวณภายนอกตัวรถและภายในห้องโดยสาร เช่น แผ่นรองพื้นยานพาหนะ

2.2 มาตรการสำหรับบุคคล

2.2.1 ห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปในบริเวณอาคารฆ่าสัตว์ปีก งดการเข้าปฏิบัติงานประจำของบุคลากรภายนอกโรงฆ่าสัตว์ปีก ยกเว้นกรณีที่เป็นและต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ และต้องปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพอย่างเคร่งครัด

2.2.2 งดการดูแลและซ่อมบำรุงต่างๆ ภายในโรงฆ่าสัตว์ปีกยกเว้นกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนและจำเป็น

2.2.3 กรณีผู้ที่ปฏิบัติงานภายในโรงฆ่าสัตว์ปีกเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง หรือพื้นที่เฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ให้ปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการฆ่าสัตว์ปีกโดยตรง

2.3 ผู้ประกอบการต้องมีรายชื่อและเบอร์โทรศัพท์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สัตวแพทย์ประจำโรงงาน เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์ในพื้นที่ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการฟาร์ม เป็นต้น เพื่อสามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉิน

2.4 ปฏิบัติตามมาตรการที่กรมปศุสัตว์ได้กำหนดไว้ อย่างเคร่งครัด

หมวดที่ 4

การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชน ของคอมพาร์ทเมนต์

1. ขอบข่าย

กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์ โดยมีการเฝ้าระวังทางอาการและห้องปฏิบัติการ สำหรับผู้ประกอบการฟาร์ม เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากรับรองมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพแล้ว

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อรับรองและรักษาสถานภาพของฟาร์มว่าปลอดโรคไข้หวัดนก
- 2.2 เพื่อเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกของพื้นที่กั้นชนในการป้องกันไม่ให้นำโรคเข้าสู่ฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์

3. คำนิยาม

3.1 โรคไข้หวัดนก หมายถึง โรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่าเอ (Influenza A) ตามประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง นิยามของโรคไข้หวัดนกในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 (รายละเอียดตามภาคผนวก 4 – ก)

3.2 ผู้ประกอบการฟาร์ม หมายถึง เจ้าของหรือผู้จัดการฟาร์มหรือผู้รับผิดชอบดูแลฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อและฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ ที่ขอรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

3.3 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หมายถึง นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ สารวัตร พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

3.4 เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หมายถึง เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาสาสมัครที่ได้รับการมอบหมายจากกรมปศุสัตว์

3.5 ฟาร์ม หมายถึง ฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อและฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ และที่ขอรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

3.6 สถานที่ฟักไข่ หมายถึง สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ และที่ขอรับรองระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย

3.7 พื้นที่กั้นชน หมายถึง พื้นที่รัศมี 1 กิโลเมตร รอบฟาร์มหรือสถานที่ฟักไข่ในคอมพาร์ทเมนต์ที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกจากสัตว์ปีกภายนอกฟาร์ม

3.8 การเก็บอุจจาระ (cloacal swab) หมายถึง ตัวอย่างที่เก็บโดยใช้ไม้พันสำลีสอดเข้าช่องทวารหนักสัตว์ปีก ป้ายรอบผนังทวารหนัก ให้มีอุจจาระหรือเยื่อเมือกติดสำลีออกมาด้วย บรรจุไม้พันสำลีนั่นลงในน้ำยาเก็บตัวอย่าง (Viral transport media, VTM) ที่แช่เย็นไว้ ใส่รวมกันได้ไม่เกิน 5 อันต่อหลอด (กรณีสัตว์ปีกขนาดเล็กหรือไม่สามารถจับได้ให้ใช้ไม้พันสำลีป้ายอุจจาระสดๆ จากพื้นแทน)

3.9 การเก็บซีรัม (serum) หมายถึง ตัวอย่างที่เก็บโดยใช้ไซริงค์ 3 ml เจาะเลือด จากเส้นเลือดดำที่ปีกคอ หรือขา จำนวน 1.5-2 ml/ตัว ปิดฝาเข็มให้แน่น ดึงก้านไซริงค์ออกให้มีช่องว่างในไซริงค์แล้ววางไซริงค์ในแนวนอน

3.10 การเก็บตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการ หมายถึง การเก็บตัวอย่างเพื่อนำส่งตัวอย่างตรวจทางห้องปฏิบัติการในภาชนะนำส่ง อุณหภูมิ ระยะเวลา ตามวิธีการมาตรฐานที่ห้องปฏิบัติกาหนด (รายละเอียดตามภาคผนวก 4 – ข)

3.11 การตรวจทางห้องปฏิบัติการ หมายถึง การตรวจแยกเชื้อไขหวัดนก (Virus isolation) ตามวิธีการที่ OIE กำหนด

3.12 ห้องปฏิบัติการ หมายถึง สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ทั้ง 7 แห่ง และห้องปฏิบัติการอื่นๆ ที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์

3.13 สถานภาพปลอดโรคไขหวัดนก หมายถึง สถานภาพของฟาร์ม/คอมพาร์ทเมนต์ ที่ได้ดำเนินการตามแผนเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกของคอมพาร์ทเมนต์แล้ว มีหลักฐานด้วยการตรวจทางอาการและทางห้องปฏิบัติการแสดงว่าไม่มีการติดเชื้อไขหวัดนกตามระยะเวลาที่กำหนด

3.14 สัตว์ปีกในพื้นที่กั้นชน หมายถึง สัตว์ปีกที่เลี้ยงบริเวณรอบฟาร์มหรือสถานที่ฟักไข่ ในรัศมี 1 กม.

4. แนวทางการดำเนินการเฝ้าระวัง

4.1 การเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกในฟาร์ม

4.1.1 การรับรองสถานภาพปลอดโรค เพื่อแสดงว่าทุกฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์มีสถานภาพปลอดโรคไขหวัดนกโดยมีการเฝ้าระวังโรคในระยะ 12 เดือนแรก โดยทุกฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ต้องมีการเฝ้าระวังทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ

4.1.2 การรักษสถานภาพปลอดโรค เพื่อแสดงว่าทุกฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ปลอดโรคไขหวัดนก ภายหลังจากการรับรองสถานภาพปลอดโรคแล้ว โดยทุกฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ต้องมีการเฝ้าระวังทางอาการ และทางห้องปฏิบัติการ

4.1.3 การเฝ้าระวังทางอาการ (Clinical surveillance) มีการดำเนินการ ดังนี้

1) บุคลากรในฟาร์มสังเกตอาการสัตว์ปีกเป็นประจำ พร้อมบันทึกอัตราป่วยตายไว้ที่หน้าโรงเรือนเพื่อเตรียมให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ตรวจสอบได้ตลอดเวลา ซึ่งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะสุ่มเข้าตรวจสอบเป็นประจำ หากพบสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติคล้ายโรคไขหวัดนกให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที

2) เมื่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ตรวจพบหรือได้รับแจ้งว่ามีสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติให้เข้าดำเนินการสอบสวนโรคเบื้องต้นทันที พร้อมเก็บตัวอย่างซาก 2-5 ตัว ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการควบคุมตามมาตรการที่กำหนดทันที พร้อมทั้งรายงานไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเป็นลำดับต่อไป ตามแบบฟอร์ม รก.1

3) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ต้องรายงานการพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายในระบบ รายงานโรคระบาดสัตว์ปีก (internet GIS)

4) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ต้องดำเนินการควบคุมโรค ในกรณีสงสัยหรือยืนยันว่าสัตว์ปีกป่วยเป็นโรคไข้หวัดนกตาม หมวดที่ 4 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์ม และพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์

4.1.4 การเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการโดยการเก็บตัวอย่าง

1) กรณีการรับรองสถานภาพปลอดโรค

(1) สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย สุ่มโรงเรือนที่จะเก็บตัวอย่างทุกครั้งจำนวน 5 โรงเรือนต่อฟาร์ม (รายละเอียดตามภาคผนวก 4 – ค) และแจ้งไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่รับผิดชอบ

(2) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเก็บตัวอย่างจาก cloacal swab และ serum ดังนี้

- ตัวอย่าง cloacal swab : เก็บทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน (หากไม่ถึง 5 โรงเรือน ให้เก็บทุกโรงเรือน) บรรจุใส่หลอดที่มีน้ำยา VTM จำนวนหลอดละ 5 ตัว โดยเก็บทุก 6 เดือน (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความชุกของโรค 20 %)

■ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ ให้เกษตรกรกำหนดช่วงเดือนที่เก็บตัวอย่างเอง

■ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์กำหนดให้เก็บเดือน มิ.ย. และ ธ.ค. ของทุกปี

- ตัวอย่าง serum : เก็บทุกฟาร์มโดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน (หากไม่ถึง 5 โรงเรือน ให้เก็บทุกโรงเรือน) โดยเก็บทุก 6 เดือน (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความชุกของโรค 20 %)

■ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อให้เก็บในรุ่นการผลิตถัดไปจากรุ่นที่เก็บ cloacal swab

■ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ ให้เก็บเดือน ก.พ. และ ส.ค. ของทุกปี

(3) วิธีการเก็บตัวอย่างและนำส่งตัวอย่าง ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ปฏิบัติตามการเก็บ ส่งตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการ (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 4 – ข)

(4) ให้กรอกข้อมูลจำนวนตัวอย่าง ลงในแบบฟอร์มการเก็บตัวอย่างตามกิจกรรม เฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก (ตค 1) แนบไปกับแบบฟอร์มส่งตัวอย่างของห้องปฏิบัติการเพื่อส่งไปยังห้องปฏิบัติการ แต่ละแห่ง

2) กรณีการรักษาสถานภาพปลอดโรค

(1) สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย สุ่มโรงเรือนที่จะเก็บตัวอย่างทุกครั้ง จำนวน 5 โรงเรือนต่อฟาร์ม (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 4 – ค) และแจ้งไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่รับผิดชอบ

(2) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเก็บตัวอย่างจาก serum ดังนี้

- ตัวอย่าง serum : เก็บทุกฟาร์มโดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน (หากไม่ถึง 5 โรงเรือน ให้เก็บทุกโรงเรือน) โดยเก็บทุก 6 เดือน (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความชุกของโรค 20 %)

■ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อให้เกษตรกรกำหนดช่วงเดือนที่เก็บตัวอย่างเอง

■ กรณีฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์กำหนดให้เก็บเดือน ก.พ. และ ส.ค. ของทุกปี

(3) วิธีการเก็บตัวอย่างและนำส่งตัวอย่าง ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ปฏิบัติตามการเก็บ ส่งตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการตาม (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 4 – ข)

(4) ให้กรอกข้อมูลจำนวนตัวอย่าง ลงในแบบฟอร์มการเก็บตัวอย่างตามกิจกรรม เฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก (ตค 1) แนบไปกับแบบฟอร์มส่งตัวอย่างของห้องปฏิบัติการเพื่อส่งไปยังห้องปฏิบัติการ แต่ละแห่ง

4.2 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในพื้นที่กั้นชน

4.2.1 การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในพื้นที่กั้นชน เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้หวัดนกเข้าสู่ฟาร์ม/สถานที่ฟักไข่ในคอมพาร์ทเมนต์ โดยพื้นที่กั้นชนในคอมพาร์ทเมนต์ต้องมีการเฝ้าระวังทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ

4.2.2 การเฝ้าระวังทางอาการ (Clinical surveillance) มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) เกษตรกรสังเกตอาการสัตว์ปีกหากป่วยตายผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที
- 2) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ อาสาปศุสัตว์ อาสาสมัครสาธารณสุขเข้าตรวจสอบเป็นประจำ หากพบสัตว์ปีกป่วยตายเข้านิยามโรคไข้หวัดนก เก็บตัวอย่างซาก 2-5 ตัว ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ และควบคุมโรคทันที พร้อมทั้งรายงานไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด เป็นลำดับต่อไป ตามแบบฟอร์ม รก 1
- 3) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องรายงานการพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายลงในระบบรายงานโรคระบาดสัตว์ปีก (internet GIS)
- 4) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต้องดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกตาม หมวดที่ 5 การควบคุมโรคไข้หวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์ เมื่อพบว่าสงสัยหรือยืนยันว่าสัตว์ปีกในพื้นที่กั้นชนป่วยหรือตายจากโรคไข้หวัดนก

4.2.3 การเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ

- 1) สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย สุ่มคร้วเรือนเลี้ยงสัตว์ปีกหรือฟาร์ม/สถานที่ฟักไข่ที่จะเก็บตัวอย่างทุกครั้ง จำนวน 4 คร้วเรือนหรือฟาร์มต่อ 1 เขตกั้นชน (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 4 – ค) และแจ้งไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- 2) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเก็บตัวอย่างจาก cloacal swab และ serum ดังนี้
 - ตัวอย่าง cloacal swab : พื้นที่กั้นชนละ 20 ตัว โดยสุ่ม 4 คร้วเรือนหรือฟาร์ม/พื้นที่กั้นชน จำนวน 5 ตัว/ คร้วเรือน หรือฟาร์ม (หากไม่ถึง 4 คร้วเรือนหรือฟาร์มให้เก็บทุกคร้วเรือนหรือฟาร์ม) บรรจุใส่หลอดที่มีน้ำยา VTM จำนวนหลอดละ 5 ตัว โดยเก็บปีละ 2 ครั้ง ในเดือน มิ.ย และ ธ.ค. ของทุกปี (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความชุกของโรค 20 %)
 - ตัวอย่าง serum : พื้นที่กั้นชนละ 20 ตัว โดยสุ่ม 4 คร้วเรือนหรือฟาร์ม/พื้นที่กั้นชน จำนวน 5 ตัว/ คร้วเรือน หรือฟาร์ม (หากไม่ถึง 4 คร้วเรือนหรือฟาร์มให้เก็บทุกคร้วเรือนหรือฟาร์ม) โดยเก็บปีละ 2 ครั้ง ในเดือน ก.พ. และ ส.ค. ของทุกปี (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความชุกของโรค 20 %)
- 3) วิธีการเก็บตัวอย่างและนำส่งตัวอย่าง ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ปฏิบัติตามการเก็บส่งตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการตาม (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 4 – ข)
- 4) ให้กรอกข้อมูลจำนวนตัวอย่าง ลงในแบบฟอร์มการเก็บตัวอย่างตามกิจกรรมเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก (ตก 1) แนบไปกับแบบฟอร์มส่งตัวอย่างของห้องปฏิบัติการเพื่อส่งไปยังห้องปฏิบัติการแต่ละแห่ง

ภาคผนวก 4 - ก

ประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง นิยามของโรคไข้หวัดนกในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (Case Definition for Notifiable Avian Influenza)

จากการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยในปีที่ผ่านมา กรมปศุสัตว์ได้มีมาตรการในการควบคุมโรคไข้หวัดนก โดยใช้มาตรการสำคัญคือการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ทั้งการเฝ้าระวังเชิงรับและเชิงรุก ด้วยอาการทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการ ประกอบกับมีกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้กำหนดให้โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดเพิ่มเติมตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ ๒๕๔๗ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกเกิดประสิทธิภาพและเป็นไปในทางเดียวกัน กรมปศุสัตว์จึงได้กำหนดนิยามของสัตว์ปีกที่ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนก ดังนี้

๑ โรคไข้หวัดนก กรณีการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ หมายความว่า

๑.๑ โรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสอินฟลูเอนซ่าเอ (Influenza A virus) ชนิด H5 หรือ H7 ที่ได้รับการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการตามวิธีมาตรฐานขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิดคือ โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง และโรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง

๑.๑.๑ โรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง (Highly pathogenic notifiable avian influenza : HPNAI) หมายถึง

(๑) โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกชนิดที่เมื่อฉีดเชื้อเข้าเส้นเลือดดำไก่ที่มีอายุ ๔-๘ สัปดาห์ แล้วทำให้มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ภายใน ๑๐ วัน หรือมีค่า IVPI มากกว่า ๑.๒

(๒) โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกชนิด H5 หรือ H7 ที่มีการเรียงลำดับของ amino acid ตรงตำแหน่ง haemagglutinin cleavage เหมือนกับที่พบในเชื้อชนิดรุนแรง

๑.๑.๒ โรคไข้หวัดนกชนิดไม่รุนแรง (Low pathogenic notifiable avian influenza : LPNAI) หมายถึง โรคในสัตว์ปีกที่เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดนกชนิด H5 หรือ H7 ที่ไม่ก่อความรุนแรงในไก่และการเรียงลำดับของ amino acid ที่ตำแหน่ง haemagglutinin cleavage ไม่เหมือนกับที่พบใน HPNAI virus

๑.๒ โรคไข้หวัดนกชนิดความรุนแรงต่ำ (Low pathogenic avian influenza, LPAI) เกิดจากการติดเชื้อไวรัส influenza A ชนิดอื่นๆ นอกเหนือจาก H5 และ H7

๒. โรคไข้หวัดนกกรณีสงสัยว่าป่วย หมายความว่า

๒.๑ สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงในระบบฟาร์ม มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๑ ใน ๒ วัน หรือมีอัตราการกินอาหารและน้ำลดลงร้อยละ ๒๐ ใน ๑ วัน หรือ

๒.๒ สัตว์ปีกที่ถูกเลี้ยงแบบหลังบ้าน มีอัตราการตายอย่างน้อยร้อยละ ๕ ใน ๒ วัน

๒.๓ สัตว์ปีกตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ แสดงอาการอื่นร่วมด้วยดังนี้

(๑) ตายกะทันหัน

(๒) อาการระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจลำบาก หน้าบวม น้ำตาไหล

(๓) อาการทางระบบประสาท เช่น ชัก คอบิด

(๔) ท้องเสีย หรือขนยุ่ง ซึม ไม่กินอาหาร ไข่ลด ไข่รูปร่างผิดปกติ หงอนเหียงสีคล้ำ หรือหน้าแข้งมีจุดเลือดออก

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

อธิบดีกรมปศุสัตว์

ภาคผนวก 4 – ข

วิธีการเก็บตัวอย่างส่งตรวจห้องปฏิบัติการ

1. การเก็บและส่งตัวอย่างตรวจไข้วัดนกในฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์

❖ กรณีการรับรองสถานภาพปลอดโรค

1.1 กำหนดการส่งตัวอย่าง : cloacal swab ให้รับหลอดที่มีน้ำยาเก็บตัวอย่าง (viral transport media, VTM) serum รัวไซริงค์ 3 ml และเข็ม สำหรับการเก็บตัวอย่างที่ห้องปฏิบัติการ และควรแจ้งจำนวนตัวอย่างพร้อมกำหนดวันส่งตัวอย่างให้ห้องปฏิบัติการทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจตัวอย่างได้ทันทีในวันที่ได้รับตัวอย่าง

1.2 การเก็บตัวอย่าง

1.2.1 การเก็บตัวอย่าง cloacal swab จากสัตว์ปีกทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน ดังนี้

1) ใช้ไม้พันสำลี (cotton swab) สอดเข้าช่องทวารหนักสัตว์ปีก ป้ายรอบผนังทวารหนัก ให้มีอุจจาระ หรือเยื่อเมือกติดสำลีออกมาด้วย

2) ใส่ไม้พันสำลีลงในหลอด VTM เขย่าหลอดให้ VTM ท่วมสำลี โดยใส่ 5 swab รวมในหลอด

3) ปิดฝาหลอดให้แน่นใส่หลอดเก็บตัวอย่าง 4 หลอด/โรงเรือน (20 swab/โรงเรือน, 5 swab/หลอด) จากโรงเรือนเดียวกันรวมกันในถุงพลาสติก ตังหลอดให้ตรง รัดถุงโดยไม่ให้มีช่องว่าง เพื่อไม่ให้หลอดเก็บตัวอย่างล้ม รัดปิดปากถุงให้สนิท ไม่ให้น้ำเข้าถุง

4) เขียนป้ายโรงเรือน วันที่เก็บ และชื่อผู้เก็บตัวอย่าง ใส่ถุงพลาสติกซ้อนถุงที่ใส่ตัวอย่าง โดยให้เห็นป้ายชัดเจนรัดถุงให้แน่น (ซ้อนถุงพลาสติกสองชั้นให้เห็นป้ายประวัติตัวอย่างที่อยู่ระหว่างถุงอย่างชัดเจน)

5) ใส่กระดิกแช่แข็ง และส่งตรวจทันที พร้อมใบประวัติสัตว์

1.2.2 การเก็บตัวอย่าง serum จากสัตว์ปีกทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน ดังนี้

1) ใช้ไซริงค์ 3 ml เจาะเลือดจากเส้นเลือดดำที่ ปีก คอ หรือขา จำนวน 1.5-2 ml/ตัว

2) ปิดฝาเข็มให้แน่น ดึงก้านไซริงค์ออกให้มีช่องว่างในไซริงค์ วางไซริงค์ในแนวนอน ใส่ตัวอย่างเลือดจากสัตว์ปีกจากโรงเรือนเดียวกันรวมกันในถุงพลาสติก รัดปิดปากถุงให้สนิท ไม่ให้น้ำเข้าถุง

3) เขียนป้ายโรงเรือน วันที่เก็บ และชื่อผู้เก็บตัวอย่าง ใส่ถุงพลาสติกซ้อนถุงที่ใส่ตัวอย่าง โดยให้เห็นป้ายชัดเจนรัดถุงให้แน่น (ซ้อนถุงพลาสติกสองชั้นให้เห็นป้ายประวัติตัวอย่างที่อยู่ระหว่างถุงอย่างชัดเจน)

4) เก็บที่อุณหภูมิห้องและส่งตัวอย่างทันที ภายใน 24 ชั่วโมง พร้อมตัวอย่าง cloacal swab โดยใช้ใบประวัติสัตว์ชุดเดียวกัน

1.3 การส่งตัวอย่างตรวจ

1.3.1 ต้องปิดป้ายถุงใส่ตัวอย่างให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ตัวอย่างสับสน (โดยเฉพาะกรณีที่เก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกหลายโรงเรือนและส่งตรวจพร้อมกัน)

1.3.2 ส่งตัวอย่างทันทีหลังจากเก็บ หรือถ้าไม่สามารถส่งตรวจภายในวันนั้น ให้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ให้เก็บถุงใส่ตัวอย่าง ไว้ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส ห้ามแช่แข็ง แล้วนำส่งตรวจให้ถึงห้องปฏิบัติการภายใน 48 ชั่วโมง หลังจากเก็บตัวอย่าง ทั้งนี้ ห้องปฏิบัติการจะไม่รับตรวจตัวอย่าง ที่เก็บส่งเกิน 2 วัน

- 2.) ให้ส่งตัวอย่างที่ตรวจที่ห้องปฏิบัติการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

1.4 ผลการตรวจ

1.4.1 กรณีที่ผลตรวจไม่พบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกจะใช้เวลาในการตรวจ 8 วัน (โดยเฉพาะรายที่ได้แจ้งนัดวันส่งตัวอย่างไว้ล่วงหน้าตามกำหนด และไม่มีการปนเปื้อนระหว่างการตรวจ)

1.4.2 กรณีที่ตรวจพบเชื้อ AIV ชนิด H5 หรือ H7 จะทราบผลการตรวจอย่างน้อย 8 วัน แต่ถ้าเป็นเชื้อ AIV ชนิดอื่นๆ จะไม่ระบุชนิดย่อยของเชื้อในใบตอบผลเนื่องจากต้องใช้เวลาในการตรวจหา subtype

2. การเก็บและส่งตัวอย่างตรวจไข้หวัดนกในฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์

❖ กรณีการรักษาสถานภาพปลอดโรค

กำหนดการส่งตัวอย่าง : **serum** ให้รับไซริงค์ 3 ml และเข็ม สำหรับการเก็บตัวอย่างที่ห้องปฏิบัติการ และควรแจ้งจำนวนตัวอย่างพร้อมกำหนดวันส่งตัวอย่างให้ห้องปฏิบัติการทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจตัวอย่างได้ทันทีในวันที่ได้รับตัวอย่าง

การเก็บตัวอย่าง

2.2.1 การเก็บตัวอย่าง serum จากสัตว์ปีกทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน ดังนี้

- 1) ใช้ไซริงค์ 3 ml เจาะเลือดจากเส้นเลือดดำที่ ปีก คอ หรือขา จำนวน 1.5-2 ml/ตัว
- 2) ปิดฝาเข็มให้แน่น ดึงก้านไซริงค์ออกให้มีช่องว่างในไซริงค์ วางไซริงค์ในแนวอนใส่ตัวอย่างเลือดจากสัตว์ปีกจากโรงเรือนเดียวกันรวมกันในถุงพลาสติก รัดปิดปากถุงให้สนิท ไม่ให้น้ำเข้าถุง
- 3) เขียนป้ายโรงเรือน วันที่เก็บ และชื่อผู้เก็บตัวอย่าง ใส่ถุงพลาสติกซ้อนถุงที่ใส่ตัวอย่าง โดยให้เห็นป้ายชัดเจนรัดถุงให้แน่น (ซ้อนถุงพลาสติกสองชั้นให้เห็นป้ายประวัติตัวอย่างที่อยู่ระหว่างถุงอย่างชัดเจน)

- 4) เก็บที่อุณหภูมิห้องและส่งตัวอย่างทันที ภายใน 24 ชั่วโมง

2.3 การส่งตัวอย่างตรวจ

2.3.1 ต้องปิดป้ายถุงใส่ตัวอย่างให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ตัวอย่างสับสน (โดยเฉพาะกรณีที่เก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกหลายโรงเรือนและส่งตรวจพร้อมกัน)

2.3.2 ส่งตัวอย่างทันทีหลังจากเก็บ หรือถ้าไม่สามารถส่งตรวจภายในวันนั้น ให้ดำเนินการดังนี้

- 1) ให้เก็บถุงใส่ตัวอย่าง ไว้ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียสห้ามแช่แข็ง แล้วนำส่งตรวจให้ถึงห้องปฏิบัติการภายใน 48 ชั่วโมง หลังจากเก็บตัวอย่าง ทั้งนี้ ห้องปฏิบัติการจะไม่รับตรวจตัวอย่าง ที่เก็บส่งเกิน 2 วัน

- 2) ให้ส่งตัวอย่างที่ตรวจที่ห้องปฏิบัติการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.4 ผลการตรวจ

2.4.1 กรณีที่ผลตรวจไม่พบเชื้อไวรัสใช้หวัดนกจะใช้เวลาในการตรวจ 8 วัน (โดยเฉพาะรายที่ได้แจ้งนัดวันส่งตัวอย่างไว้ล่วงหน้าตามกำหนด และไม่มีการปนเปื้อนระหว่างการตรวจ)

2.4.2 กรณีที่ตรวจพบเชื้อ AIV ชนิด H5 หรือ H7 จะทราบผลการตรวจอย่างน้อย 8 วัน แต่ถ้าเป็นเชื้อ AIV ชนิดอื่นๆ จะไม่ระบุชนิดย่อยของเชื้อในใบตอบผลเนื่องจากต้องใช้เวลาในการตรวจหา subtype

3. การเก็บและส่งตัวอย่างตรวจใช้หวัดนกในพื้นที่กักชน

3.1 กำหนดการส่งตัวอย่าง : cloacal swab ให้รับหลอดที่มีน้ำยาเก็บตัวอย่าง (viral transport media, VTM) serum รับไซริงค์ 3 ml และเข็ม สำหรับการเก็บตัวอย่างที่ห้องปฏิบัติการ และควรแจ้งจำนวนตัวอย่างพร้อมกำหนดวันส่งตัวอย่างให้ห้องปฏิบัติการทราบล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจตัวอย่างได้ทันทีในวันที่ได้รับตัวอย่าง

3.2 การเก็บตัวอย่าง

3.2.1 การเก็บตัวอย่าง cloacal swab พื้นที่กักชนละ 20 ตัว โดยสุ่ม 4 ครัวเรือนหรือฟาร์ม/พื้นที่กักชน จำนวน 5 ตัว/ครัวเรือนหรือฟาร์ม (หากมีไม่ถึง 4 ครัวเรือนหรือฟาร์ม ให้เก็บทุกครัวเรือนหรือฟาร์ม และในกรณีที่พื้นที่กักชนมีจำนวนสัตว์ปีกน้อยกว่า 20 ตัว ให้เก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกทุกตัว) ดังนี้

1) ใช้ไม้พันสำลี (cotton swab) สอดเข้าช่องทวารหนักสัตว์ปีก ป้ายรอบผนังทวารหนัก ให้มีอุจจาระ หรือเยื่อเมือกติดสำลีออกมาด้วย

2) ใส่ไม้พันสำลีลงในหลอด VTM เขย่าหลอดให้ VTM ท่วมสำลี โดยใส่ swab จากสัตว์ปีกชนิดเดียวกันและอยู่ในบริเวณบ้านเดียวกัน รวมได้ไม่เกิน 5 swab/หลอด

หมายเหตุ - เริ่มเก็บตัวอย่างหลังจากฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์นั้นได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพแล้ว

- กรณีที่สัตว์ปีกมีขนาดเล็ก หรือไม่สามารถจับได้ อาจเก็บตัวอย่างอุจจาระสดๆ โดยใช้ไม้พันสำลีป้ายตัวอย่างอุจจาระ

- กรณีที่มีสัตว์ปีกน้อยกว่า 5 ตัวในครัวเรือน ให้เก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกนั้นซ้ำ เพื่อให้ตัวอย่างที่เก็บเพียงพอ (เนื่องจากเตรียม VTM สำหรับ 5 ตัวอย่าง)

3) ปิดฝาหลอดให้แน่น

- ตัวอย่างจากสัตว์ปีกที่เลี้ยงรวมกัน หรืออยู่โรงเรือนเดียวกัน ให้ใส่รวมในถุงพลาสติกเดียวกัน เขียนป้าย ชื่อเจ้าของ ที่อยู่ (หรือชื่อฟาร์ม โรงเรือน) วันที่เก็บ และชื่อผู้เก็บตัวอย่าง ใส่ถุงพลาสติกซ้อนถุงที่ใส่ตัวอย่าง โดยให้เห็นป้ายชัดเจน รัดถุงให้แน่น (ซ้อนถุงพลาสติกสองชั้นให้เห็นป้ายประวัติตัวอย่างที่อยู่ระหว่างถุงอย่างชัดเจน)

- ตัวอย่างสัตว์ปีกที่แยกเลี้ยง ให้แยกตัวอย่างและเขียนเลขที่ข้างหลอด (1, 2, 3) ให้ชัดเจนและตรงกับเลขที่ของสัตว์ปีกในใบประวัติสัตว์

4) ตั้งหลอดให้ตรง รัดถุงโดยไม่ให้มีช่องว่าง เพื่อให้หลอดเก็บตัวอย่างล้น รัดปิดปากถุงให้สนิท ไม่ให้น้ำเข้าถุง ใส่กระดาษกั้นน้ำแข็ง และส่งตรวจทันที พร้อมใบประวัติสัตว์

3.2.2 การเก็บตัวอย่าง serum พื้นที่กันชนละ 20 ตัว โดยสุ่ม 4 ครัวเรือนหรือฟาร์ม/พื้นที่กันชนจำนวน 5 ตัว/ครัวเรือนหรือฟาร์ม ดังนี้

1) ใช้ไซริงค์ 3 ml เจาะเลือดจากเส้นเลือดดำที่ ปีก คอ หรือขา จำนวน 1.5-2 ml/ตัว

2) ปิดฝาเข็มให้แน่น ดึงก้านไซริงค์ออกให้มีช่องว่างในไซริงค์ วางไซริงค์ในแนวอนใส่ตัวอย่างเลือดจากสัตว์ปีกจากโรงเรือนเดียวกันรวมกันในถุงพลาสติก รัดปิดปากถุงให้สนิท ไม่ให้น้ำเข้าถุง

3) เขียนป้ายโรงเรือน วันที่เก็บ และชื่อผู้เก็บตัวอย่าง ใส่ถุงเก็บพลาสติกซ้อนถุงที่ใส่ตัวอย่างโดยให้เห็นป้ายชัดเจนรัดถุงให้แน่น (ซ้อนถุงพลาสติกสองชั้นให้เห็นป้ายประวัติตัวอย่างที่อยู่ระหว่างถุงอย่างชัดเจน)

4) เก็บที่อุณหภูมิห้องและส่งตัวอย่างทันที ภายใน 24 ชั่วโมง

3.3 การส่งตัวอย่างตรวจ

3.3.1 ต้องปิดป้ายถุงใส่ตัวอย่างให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ตัวอย่างสับสน (โดยเฉพาะกรณีที่เก็บตัวอย่างจากสัตว์ปีกหลายโรงเรือนและส่งตรวจพร้อมกัน)

3.3.2 ส่งตัวอย่างทันทีหลังจากเก็บ หรือถ้าไม่สามารถส่งตรวจภายในวันนั้น ให้ดำเนินการ ดังนี้

1) ให้เก็บถุงใส่ตัวอย่าง ไว้ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส ห้ามแช่แข็ง แล้วนำส่งตรวจให้ถึงห้องปฏิบัติการภายใน 48 ชั่วโมง หลังจากเก็บตัวอย่าง ทั้งนี้ ห้องปฏิบัติการจะไม่รับตรวจตัวอย่าง ที่เก็บส่งเกิน 2 วัน

2) ให้ส่งตัวอย่างที่ตรวจที่ห้องปฏิบัติการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

3.4 ผลการตรวจ

3.4.1 กรณีที่ผลตรวจไม่พบเชื้อไวรัสไข้หวัดนกจะใช้เวลาในการตรวจ 8 วัน (โดยเฉพาะรายที่ได้แจ้งนัดวันส่งตัวอย่างไว้ล่วงหน้าตามกำหนด และไม่มีการปนเปื้อนระหว่างการตรวจ)

3.4.2 กรณีที่ตรวจพบเชื้อ AIV ชนิด H5 หรือ H7 จะทราบผลการตรวจอย่างน้อย 8 วัน แต่ถ้าเป็นเชื้อ AIV ชนิดอื่นๆ จะไม่ระบุชนิดย่อยของเชื้อในใบตอบผลเนื่องจากต้องใช้เวลาในการตรวจหา subtype

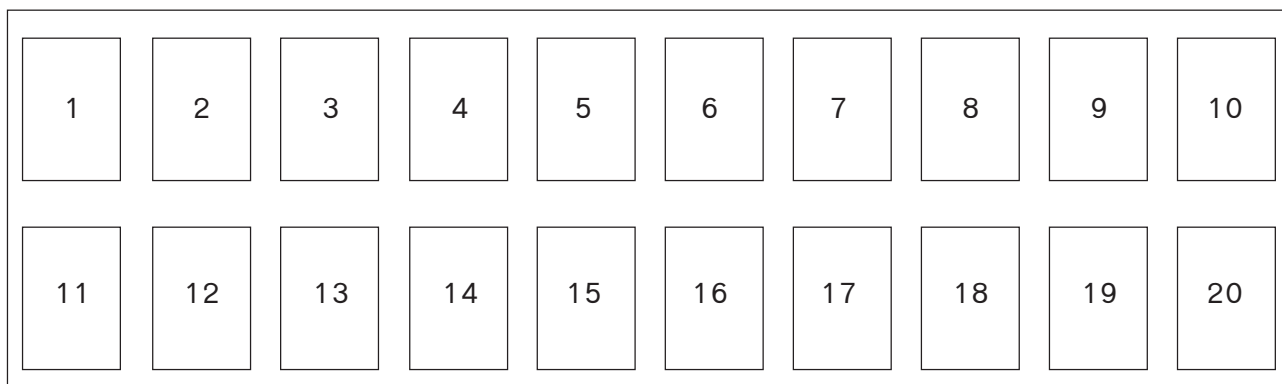

ภาคผนวก 4 - ก

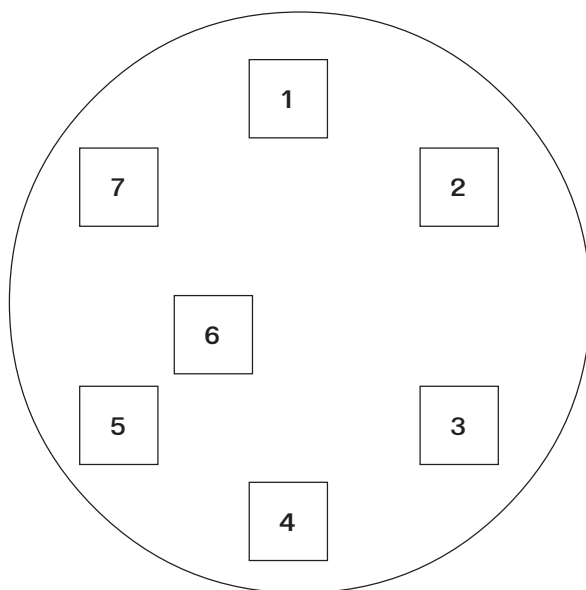
หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีกและฟาร์มในเขตกันชน

1. กำหนดหมายเลขประจำโรงเรือนที่ต้องทำการสุ่ม โดยแต่ละโรงเรือนให้มีหมายเลขเฉพาะ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดหมายเลขโรงเรือนในฟาร์ม

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการกำหนดหมายเลขฟาร์ม/ครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีกในเขตกันชน

2. สุ่มตัวเลขชุดแรกจากรายการสุ่มตัวเลข โดยอาจใช้วิธีดังต่อไปนี้

2.1 ใช้วัตถุขนาดเล็กโยนลงบนตารางการสุ่มตัวเลข หากวัตถุนั้นตกลงที่หมายเลขชุดใดก็ให้หมายเลขชุดนั้นเป็นหมายเลขชุดแรก หรือ

2.2 ผู้ดำเนินการสุ่มปิดตา แล้วใช้ปากกาหรือดินสอจุดลงบนตารางการสุ่มตัวเลข หากไปจุดที่หมายเลขชุดใดก็ให้หมายเลขชุดนั้นเป็นหมายเลขชุดแรก หรือ

2.3 วิธีอื่นๆ ตามสถานการณ์และอุปกรณ์ที่มี โดยทำให้เกิดความมั่นใจว่า การสุ่ม มิใช่เป็นการเจาะจงที่หมายเลขชุดใดชุดหนึ่งล่วงหน้า

3. ตัวเลขชุดที่สุ่มได้ดังกล่าวให้ถือเป็นตัวเลขชุดแรก และเป็นเลขประจำโรงเรือนที่ถูกสุ่มเลือกสำหรับการเก็บตัวอย่างเป็นโรงเรือนแรก
4. จากตัวเลขชุดแรก ให้เลื่อนลงในแนวตั้ง ไปยังตัวเลขชุดต่อไป ตัวเลขดังกล่าว จะเป็นเลขประจำโรงเรือนที่ถูกสุ่มเลือกสำหรับการเก็บตัวอย่างเป็นโรงเรือนถัดไป
5. หากตัวเลขชุดที่สุ่มได้ ไม่ปรากฏว่าตรงกับหมายเลขโรงเรือนที่กำหนดไว้ตามข้อ 1 ก็ให้ถือว่าหมายเลขที่สุ่มได้ดังกล่าว เป็นโมฆะ และเลือกหมายเลขถัดไป จนได้จำนวนโรงเรือนครบตามเป้าหมาย
6. หากเลือกตัวเลขจนถึงแถวบนที่ 40 แล้ว ยังได้จำนวนโรงเรือนไม่ครบตามเป้าหมาย ให้เริ่มต้นเลือกตัวเลขจากแถวบนที่ 1 ที่แถวตั้งถัดไปทางขวามือ
7. หากเลือกตัวเลขจนถึงแถว T40 แล้ว ยังได้จำนวนโรงเรือนไม่ครบตามเป้าหมาย ให้เริ่มต้นเลือกตัวเลขจากแถว A1 ใหม่
8. กรอกแบบการสุ่มตัวอย่างโรงเรือน (ค1) และแบบการสุ่มฟาร์มหรือครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีกในพื้นที่กันชน (ค2) และต้องเก็บรวบรวมไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงที่สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย

ตัวอย่างการสุ่มตัวอย่างโรงเรือน

ฟาร์มไก่เนื้อฟาร์มหนึ่งในคอมพาร์ทเมนต์ A มี 20 โรงเรือน

1. กำหนดหมายเลขโรงเรือน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการกำหนดหมายเลขโรงเรือนในฟาร์ม

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

2. ทำการสุ่มหมายเลขชุดแรกจกตารางการสุ่มตัวเลขโดยวิธีปิดตาแล้วใช้ดินสอจุดลงบนตารางฯ ได้ตัวเลขเริ่มต้น ดังภาพที่ 4 ซึ่งได้แก่หมายเลขในแถว F27 คือเลข 84

ภาพที่ 4 ตารางการสุ่มที่ถูกเลือกตำแหน่งแรกที่ F27 คือเลข 84

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
1	45	63	17	76	30	21	24	51
2	69	05	31	38	79	75	18	83
3	13	91	21	40	38	16	91	38
4	26	30	72	50	81	98	52	80
5	58	15	16	88	60	72	12	98
6	12	29	64	65	18	02	14	50
7	66	97	89	27	23	32	30	15
8	28	66	91	34	04	83	89	95
9	92	20	01	90	49	54	32	55
10	75	28	41	88	33	16	41	26
11	00	08	24	64	79	42	42	61
12	55	37	43	16	58	07	83	89
13	21	52	20	50	20	71	22	72
14	39	25	83	69	48	92	25	74
15	83	63	02	49	92	74	57	88
16	99	37	33	32	73	45	54	90
17	63	05	1	84	69	65	40	86
18	38	53	11	70	75	51	68	21
19	61	41	05	22	78	24	31	93
20	43	86	31	62	30	28	37	64
21	36	57	50	56	23	76	13	85
22	63	24	24	45	35	9	45	70
23	73	10	57	84	73	10	33	79
24	79	47	40	53	49	90	67	56
25	52	14	94	74	87	40	77	58
26	08	55	26	54	01	51	71	63
27	28	15	07	06	43	84	61	78
28	88	69	59	95	36	59	96	11
29	70	96	58	41	82	70	75	80
30	91	43	25	62	51	33	51	51
31	67	04	87	78	86	74	55	66
32	59	31	54	43	19	47	02	91
33	85	42	35	99	91	90	30	97
34	07	37	19	63	78	42	81	31

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
35	98	68	17	75	11	59	95	88
36	56	36	33	36	07	18	14	33
37	41	24	27	00	54	70	85	34
38	46	53	17	83	94	27	85	23
39	57	96	74	97	80	19	98	73
40	49	05	93	33	91	40	98	55

3. หมายเลข 84 ไม่ตรงกับหมายเลขโรงเรียนที่กำหนดไว้ตาม ข้อ 1 ดังนั้น จึงเลือกหมายเลขถัดไปตามแนวตั้ง ซึ่งได้แก่หมายเลข 59 (F28) ดังภาพที่ 5 ซึ่งก็ยังไม่ตรงกับหมายเลขโรงเรียน

ภาพที่ 5 ตารางการสุ่มที่แสดงการสุ่มเลือกหมายเลขถัดไปตามแนวตั้ง ซึ่งได้แก่หมายเลข 59

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
1	45	63	17	76	30	21	24	51
2	69	05	31	38	79	75	18	83
3	13	91	21	40	38	16	91	38
4	26	30	72	50	81	98	52	80
5	58	15	16	88	60	72	12	98
6	12	29	64	65	18	02	14	50
7	66	97	89	27	23	32	30	15
8	28	66	91	34	04	83	89	95
9	92	20	01	90	49	54	32	55
10	75	28	41	88	33	16	41	26
11	00	08	24	64	79	42	42	61
12	55	37	43	16	58	07	83	89
13	21	52	20	50	20	71	22	72
14	39	25	83	69	48	92	25	74
15	83	63	02	49	92	74	57	88
16	99	37	33	32	73	45	54	90
17	63	05	1	84	69	65	40	86
18	38	53	11	70	75	51	68	21
19	61	41	05	22	78	24	31	93
20	43	86	31	62	30	28	37	64
21	36	57	50	56	23	76	13	85
22	63	24	24	45	35	9	45	70

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
23	73	10	57	84	73	10	33	79
24	79	47	40	53	49	90	67	56
25	52	14	94	74	87	40	77	58
26	08	55	26	54	01	51	71	63
27	28	15	07	06	43	84	61	78
28	88	69	59	95	36	59	96	11
29	70	96	58	41	82	70	75	80
30	91	43	25	62	51	33	51	51
31	67	04	87	78	86	74	55	66
32	59	31	54	43	19	47	02	91
33	85	42	35	99	91	90	30	97
34	07	37	19	63	78	42	81	31
35	98	68	17	75	11	59	95	88
36	56	36	33	36	07	18	14	33
37	41	24	27	00	54	70	85	34
38	46	53	17	83	94	27	85	23
39	57	96	74	97	80	19	98	73
40	49	05	93	33	91	40	98	55

จึงทำการเลือกหมายเลขถัดไป ดำเนินการเช่นนี้ จนกระทั่งได้หมายเลข 18 (แถว F36) ดังภาพที่ 6 ซึ่งตรงกับหมายเลขโรงเรียนที่กำหนดไว้ในข้อ 1

ภาพที่ 6 แสดงการเลือกหมายเลขที่ตรงกับจำนวนหมายเลขโรงเรียน คือ หมายเลข 18

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
1	45	63	17	76	30	21	24	51
2	69	05	31	38	79	75	18	83
3	13	91	21	40	38	16	91	38
4	26	30	72	50	81	98	52	80
5	58	15	16	88	60	72	12	98
6	12	29	64	65	18	02	14	50
7	66	97	89	27	23	32	30	15
8	28	66	91	34	04	83	89	95
9	92	20	01	90	49	54	32	55
10	75	28	41	88	33	16	41	26
11	00	08	24	64	79	42	42	61
12	55	37	43	16	58	07	83	89

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
13	21	52	20	50	20	71	22	72
14	39	25	83	69	48	92	25	74
15	83	63	02	49	92	74	57	88
16	99	37	33	32	73	45	54	90
17	63	05	1	84	69	65	40	86
18	38	53	11	70	75	51	68	21
19	61	41	05	22	78	24	31	93
20	43	86	31	62	30	28	37	64
21	36	57	50	56	23	76	13	85
22	63	24	24	45	35	9	45	70
23	73	10	57	84	73	10	33	79
24	79	47	40	53	49	90	67	56
25	52	14	94	74	87	40	77	58
26	08	55	26	54	01	51	71	63
27	28	15	07	06	43	84	61	78
28	88	69	59	95	36	59	96	11
29	70	96	58	41	82	70	75	80
30	91	43	25	62	51	33	51	51
31	67	04	87	78	86	74	55	66
32	59	31	54	43	19	47	02	91
33	85	42	35	99	91	90	30	97
34	07	37	19	63	78	42	81	31
35	98	68	17	75	11	59	95	88
36	56	36	33	36	07	18	14	33
37	41	24	27	00	54	70	85	34
38	46	53	17	83	94	27	85	23
39	57	96	74	97	80	19	98	73
40	49	05	93	33	91	40	98	55

4. ดำเนินการดังข้อ 3 ต่อไปเรื่อยๆ จนได้หมายเลขวงเวียนครบ 5 วงเวียน ซึ่งได้แก่หมายเลข 12 13 14 18 และ 19 ดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แสดงการเลือกหมายเลขถัดไปจนครบ 4 โรงเรือนตามที่ต้องการ

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H
1	45	63	17	76	30	21	24	51
2	69	05	31	38	79	75	18	83
3	13	91	21	40	38	16	91	38
4	26	30	72	50	81	98	52	80
5	58	15	16	88	60	72	12	98
6	12	29	64	65	18	02	14	50
7	66	97	89	27	23	32	30	15
8	28	66	91	34	04	83	89	95
9	92	20	01	90	49	54	32	55
10	75	28	41	88	33	16	41	26
11	00	08	24	64	79	42	42	61
12	55	37	43	16	58	07	83	89
13	21	52	20	50	20	71	22	72
14	39	25	83	69	48	92	25	74
15	83	63	02	49	92	74	57	88
16	99	37	33	32	73	45	54	90
17	63	05	1	84	69	65	40	86
18	38	53	11	70	75	51	68	21
19	61	41	05	22	78	24	31	93
20	43	86	31	62	30	28	37	64
21	36	57	50	56	23	76	13	85
22	63	24	24	45	35	9	45	70
23	73	10	57	84	73	10	33	79
24	79	47	40	53	49	90	67	56
25	52	14	94	74	87	40	77	58
26	08	55	26	54	01	51	71	63
27	28	15	07	06	43	84	61	78
28	88	69	59	95	36	59	96	11
29	70	96	58	41	82	70	75	80
30	91	43	25	62	51	33	51	51
31	67	04	87	78	86	74	55	66
32	59	31	54	43	19	47	02	91
33	85	42	35	99	91	90	30	97
34	07	37	19	63	78	42	81	31
35	98	68	17	75	11	59	95	88
36	56	36	33	36	07	18	14	33
37	41	24	27	00	54	70	85	34
38	46	53	17	83	94	27	85	23
39	57	96	74	97	80	19	98	73
40	49	05	93	33	91	40	98	55

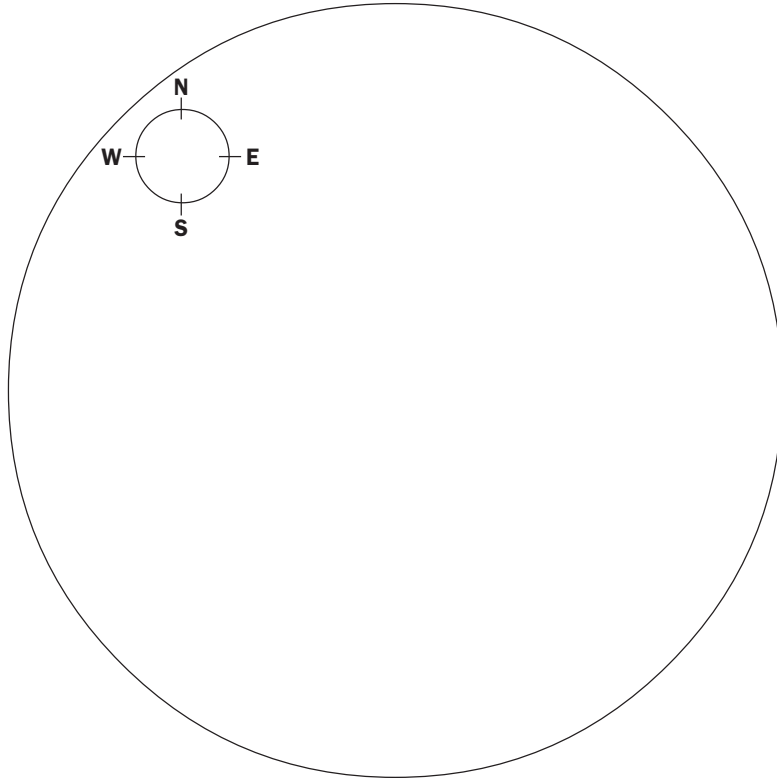
เอกสารแนบ 1 ตารางการสุ่มตัวเลข (Random Number Table)

หมายเลขแถว	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
1	45	63	17	76	30	21	24	51	72	40	73	87	39	97	91	83	00	64	78	32
2	69	05	31	38	79	75	18	83	03	42	24	06	96	03	38	38	04	59	24	10
3	13	91	21	40	38	16	91	38	25	12	58	75	57	58	79	65	55	28	36	79
4	26	30	72	50	81	98	52	80	91	88	52	41	77	08	54	12	74	37	59	85
5	58	15	16	88	60	72	12	98	99	79	81	59	23	97	31	25	51	19	72	25
6	12	29	64	65	18	02	14	50	33	49	84	56	7	61	50	02	62	02	91	45
7	66	97	89	27	23	32	30	15	94	51	74	49	58	19	47	31	83	37	17	32
8	28	66	91	34	04	83	89	95	19	80	68	91	50	53	43	78	99	52	37	55
9	92	20	01	90	49	54	32	55	92	59	33	52	94	76	30	32	37	95	76	50
10	75	28	41	88	33	16	41	26	88	60	64	87	79	07	37	09	00	83	04	91
11	00	08	24	64	79	42	42	61	11	32	42	87	83	68	4	78	82	52	12	17
12	55	37	43	16	58	07	83	89	20	40	17	40	57	38	99	58	57	07	10	78
13	21	52	20	50	20	71	22	72	08	73	94	23	37	37	21	57	81	05	17	83
14	39	25	83	69	48	92	25	74	26	64	92	79	66	54	14	70	26	37	15	46
15	83	63	02	49	92	74	57	88	90	87	43	83	77	59	27	38	78	09	93	98
16	99	37	33	32	73	45	54	90	53	54	14	09	28	52	94	29	21	54	21	90
17	63	05	1	84	69	65	40	86	60	01	33	95	34	68	18	20	33	35	81	15
18	38	53	11	70	75	51	68	21	11	61	44	93	07	43	09	76	99	45	32	14
19	61	41	05	22	78	24	31	93	72	58	87	26	30	81	50	02	58	30	69	76
20	43	86	31	62	30	28	37	64	54	16	06	66	14	77	56	18	82	70	23	99
21	36	57	50	56	23	76	13	85	34	38	13	97	96	6	49	83	60	92	17	81
22	63	24	24	45	35	9	45	70	43	51	70	42	45	45	47	33	37	84	58	14
23	73	10	57	84	73	10	33	79	41	77	87	34	61	92	90	06	95	92	21	30
24	79	47	40	53	49	90	67	56	20	37	73	21	19	71	31	86	85	53	64	58
25	52	14	94	74	87	40	77	58	57	27	74	85	52	57	79	82	19	58	25	573
26	08	55	26	54	01	51	71	63	83	49	12	28	70	03	25	04	25	62	74	29
27	28	15	07	06	43	84	61	78	98	01	47	52	53	76	18	63	44	78	68	89
28	88	69	59	95	36	59	96	11	53	98	23	88	19	99	34	55	11	33	14	17
29	70	96	58	41	82	70	75	80	41	79	7	68	28	03	81	91	92	34	44	41
30	91	43	25	62	51	33	51	51	52	02	95	33	03	93	72	15	51	38	85	71
31	67	04	87	78	86	74	55	66	40	62	34	87	04	29	74	26	29	52	82	06
32	59	31	54	43	19	47	02	91	77	42	65	69	42	92	83	69	73	40	50	94
33	85	42	35	99	91	90	30	97	56	18	37	39	99	36	72	71	83	61	47	23
34	07	37	19	63	78	42	81	31	20	70	69	92	47	79	13	09	47	07	79	62
35	98	68	17	75	11	59	95	88	00	69	6	30	55	53	81	45	09	59	60	43
36	56	36	33	36	07	18	14	33	57	76	81	80	07	22	29	12	34	19	88	71
37	41	24	27	00	54	70	85	34	03	38	07	23	89	33	19	28	33	31	64	81
38	46	53	17	83	94	27	85	23	37	80	41	78	37	88	52	96	56	64	31	05
39	57	96	74	97	80	19	98	73	74	21	75	48	66	65	61	93	03	94	42	76
40	49	05	93	33	91	40	98	55	53	49	05	29	50	68	34	95	08	36	91	48

แบบการสุ่มฟาร์มหรือครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีกในพื้นที่กั้นชน

1. หมายเลขคอมพาร์ทเมนต์ วันที่
2. ชื่อฟาร์ม.....ลำดับฟาร์ม.....
3. จำนวนบ้านในเขตกั้นชน บ้าน จำนวนสัตว์ปีกทั้งหมด ตัว
4. แผนที่บ้านในเขตกั้นชน

5. วิธีการสุ่มตัวอย่าง โยนวัตถุลงบนตารางการสุ่มตัวเลข
 ปิดตาแล้วใช้ดินสอหรือปากกาจุดลงบนตารางการสุ่มตัวเลข
 อื่นๆ (ระบุ)
6. หมายเลขบ้านที่ถูกสุ่ม

ผู้ดำเนินการสุ่ม.....
 (.....)

ตำแหน่ง

ผู้ดำเนินการเก็บตัวอย่าง
 (.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก 4 – ง

สรุปแผนการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่ในฟาร์มคอมพิวเตอร์และเขตกันชน

กลุ่มสัตว์ปีก	สถานะของฟาร์ม/สถานที่เลี้ยง	การเฝ้าระวังทางอาการ	การเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ		หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง	
			เก็บ Cloacal swab			เก็บ serum
			ระหว่างการเลี้ยง	ก่อนเคลื่อนย้าย		
1) สัตว์ปีกในระบบ compartment	1.1. ฟาร์มที่อยู่ระหว่างการผลิตสภาพปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรในฟาร์มสังเกตอาการสัตว์ปีกเป็นประจำทุกวัน พร้อมบันทึกอัตราป่วยตายไว้ที่หน้าโรงเรือนเพื่อเตรียมให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ตรวจ สอบได้ตลอดเวลา ซึ่งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จะสุ่มเข้าตรวจสอบเป็นประจำ หากพบสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติคล้ายโรคไข้หวัดใหญ่ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที - เมื่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ตรวจพบหรือได้รับแจ้งว่ามีสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติให้เข้าดำเนินการสอบสวนโรคเบื้องต้นทันที พร้อมเก็บตัวอย่างซาก 2-5 ตัว ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและดำเนินการควบคุมตามมาตรการที่กำหนดทันที พร้อมทำรายงานไปยังสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเป็นลำดับต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน (หากไม่ถึง 5 โรงเรือน ให้เก็บทุกโรงเรือน) - ทุก 6 เดือน โดยฟาร์มสัตว์ปีกเนื้อ กำหนดช่วงเดือนที่เก็บตัวอย่างเอง ในกรณีสัตว์ปีกพันธุ์ กำหนดให้เก็บเดือน มิ.ย. และธ.ค. ของทุกปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน (หากไม่ถึง 5 โรงเรือน ให้เก็บทุกโรงเรือน) - ทุก 6 เดือน โดยสัตว์ปีกเนื้อให้เก็บในรุ่นการผลิตถัดไป จำนวนที่เก็บ cloacal swab ในกรณีสัตว์ปีกพันธุ์ เก็บเดือนก.พ. และส.ค.ของทุกปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าประมาณความชุกของโรค 20% - ค่าความเชื่อมั่น 95% - หน่วย : ฟาร์ม 	

กลุ่มสัตว์ปีก	สถานะของฟาร์ม/สถานที่เลี้ยง	การเฝ้าระวังทางอาการ	การเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ			หลักเกณฑ์การสุ่มตัวอย่าง
			เก็บ Cloacal swab		เก็บ serum	
			ระหว่างการเลี้ยง	ก่อนเคลื่อนย้าย		
1.2 ฟาร์มปลอดโรค	ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 1.1		← ไม่เก็บตัวอย่าง cloacal swab →	-	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกฟาร์ม โดยสุ่ม 5 โรงเรือน/ฟาร์ม จำนวน 20 ตัว/โรงเรือน (หากไม่ถึง 5 โรงเรือนให้เก็บทุกโรงเรือน) - ทุก 6 เดือน โดยสัตว์ปีกเนื้อให้เกษตรกรกำหนด ช่วงเดือนที่เก็บตัวอย่างเอง ในกรณีสัตว์ปีกพันธุ์เก็บเดือน ก.พ. และ ส.ค. ของทุกปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าประมาณความชุกของโรค 20% - ค่าความเชื่อมั่น 95% - หน่วยย : ฟาร์ม
1.3 พื้นที่กันชนของฟาร์มในข้อ 1.1 และ 1.2 รวมถึงพื้นที่กันชนของโรงฟักไข่	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรสังเกตอาการสัตว์ปีกหากป่วยตายผิดปกติแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที - เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ อาสาปศุสัตว์ อาสาสมัครสาธารณสุขเข้าตรวจสอบเป็นประจำ หากพบสัตว์ปีกป่วยตายเข้านิยามโรคใช้หวัดนก เก็บตัวอย่างซาก 2-5 ตัว ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ และควบคุมโรคทันที 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่กันชนและ 20 ตัว โดยสุ่ม 4 ตัว เรือนหรือฟาร์ม/พื้นที่กันชน จำนวน 5 ตัว/ครัวเรือนหรือฟาร์ม (หากมีไม่ถึง 4 ครัวเรือน หรือฟาร์มให้เก็บทุกครัวเรือนหรือฟาร์ม) - ปีละ 2 ครั้ง เดือน มิ.ย. และธ.ค. ของทุกปี 	-	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่กันชนและ 20 ตัว โดยสุ่ม 4 ครัวเรือนหรือฟาร์ม/พื้นที่กันชน จำนวน 5 ตัว/ครัวเรือนหรือฟาร์ม (หากมีไม่ถึง 4 ครัวเรือน หรือฟาร์มให้เก็บทุกครัวเรือนหรือฟาร์ม) - ปีละ 2 ครั้ง เดือน ก.พ. และ ส.ค. ของทุกปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าประมาณความชุกของโรค 20% - ค่าความเชื่อมั่น 95% - หน่วยย : พื้นที่กันชน 	

แบบรายงานการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก สำหรับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ประจำอำเภอ.....จังหวัด.....

รายงานประจำวันที่..... เฝ้าระวังในระบบ Compartment เฝ้าระวังในระบบปกติหรืออื่น ๆ

1 ที่	2 ชื่อ - สกุล หรือชื่อฟาร์ม เลขบัตรประชาชน	3 สถานที่เลี้ยง		4 พิกัด x พิกัด y	5 กิจกรรม เฝ้าระวัง	6 ชนิด ตัวอย่าง	7 วันที่ เริ่มป่วย	8 วันที่ ตรวจสอบ	9 อาการ	10 การ ดำเนินการ	11 ชนิด สัตว์	12 ระบบ การเลี้ยง	13 จำนวน (ตัว)	14 ป่วยสะสม รวมตาย(ตัว)	15 ตาย สะสม(ตัว)	16 ฆ่าตาย สะสม(ตัว)	17 คงเหลือ (ตัว)	18 หมายเลข ตัวอย่าง	19 หมายเลข		
		เลขที่	หมู่ที่																		
1				x y																	
2				x y																	
3				x y																	
4				x y																	
5				x y																	
6				x y																	
7				x y																	
8				x y																	
9				x y																	
10				x y																	
11				x y																	
12				x y																	
13				x y																	
14				x y																	

หมายเหตุ

- กรณีพบสัตว์ปีกป่วยตาย ให้ลงพิกัดในของหมายเลข 4 ด้วย
- กรณีพบสัตว์ปีกป่วยตายในฟาร์มในคอมพาร์ตเมนต์และเขตกันชน (buffer zone) รอบฟาร์มในคอมพาร์ตเมนต์ ให้ลงข้อมูลในระบบรายงาน Internet GIS พร้อมทั้งส่ง email หรือ Fax มายังศูนย์ควบคุม โรคไข้หวัดนกด้วย (E-mail : birdflu@dld.go.th Fax: 02-6534862)
- กรณีพบสัตว์ปีกป่วยตายในเขตกันชน และเขตเฝ้าระวังรอบจุดเกิดโรค 10 กิโลเมตร ให้ระบุหมายเลขฟาร์มในคอมพาร์ตเมนต์นั้นมาในช่องหมายเหตุด้วย

ลงชื่อผู้รายงาน.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

คำชี้แจง การลงข้อมูลในแบบฟอร์ม

- 2 ชื่อสกุล หรือ ชื่อฟาร์ม
- 3 สถานที่เลี้ยง
- 4 พิกัดพื้นที่
- 5 กิจกรรมเฝ้าระวังโรค

ให้ระบุชื่อ-สกุล หรือชื่อฟาร์ม พร้อมทั้งหมายเลขประจำตัวสัตว์ประจำตัวประชาชนของเจ้าของสัตว์

ให้ระบุสถานที่เลี้ยงสัตว์

พิกัดฟาร์ม/ครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โดยให้ใส่ทั้ง x และ y

- 1. สุ่มตรวจก่อนเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก ในคอมพาร์ทเมนต์
- 2. สุ่มตรวจเป็นประจำ สำหรับฟาร์ม/ครัวเรือน ในเขตกันชนรอบคอมพาร์ทเมนต์
- 3. สุ่มตรวจเป็นประจำ สำหรับฟาร์ม/ครัวเรือน ในพื้นที่อื่น ๆ (เช่น โครงการ x-ray)
- 4. สุ่มตรวจรอบจุดเกิดโรค
- 5. สุ่มตรวจก่อนเคลื่อนย้ายสำหรับฟาร์มอื่น ๆ

- 6. ตรวจสุขภาพ เพื่อทำสมุดประจำตัว (เช่น ไกชน)
- 7. เฝ้าระวังทางอากาศ (โดยเจ้าของเลี้ยง)
- 8. เฝ้าระวังทางอากาศ (เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์/อาสาสมัคร คันทหา)
- 9. การสำรวจจำนวนประชากรสัตว์ปีก

- 6 ชนิดตัวอย่าง
- 7 วันที่เริ่มป่วย
- 8 วันที่ตรวจสอบ
- 9 อากาศ

วันที่สัตว์ปีกเริ่มแสดงอาการป่วย

วันที่เข้าไปสำรวจ ตรวจสอบอากาศ หรือเข้าไปสู่มตรว

- 1. ตายกะทันหัน
- 2. อากาศระบบทางเดินหายใจ
- 3. อากาศระบบประสาท

- 7. หน้าบวม
- 8. ไซนัสบวม
- 9. มีจุดเลือดออกบริเวณผิวหนังหน้าแข้ง

10 การดำเนินการ

ควบคุมการเคลื่อนย้ายรอบจุดเกิดโรค

- 2. ทำบันทึกสิ่งกัก
- 1. ไก่พื้นเมือง
- 2. ไกชน ใต้แก่ ไก่ที่มีกิจกรรมการชน
- 3. ไก่เนื้อ
- 4. ไก่ไข่
- 5. ไก่แจ้
- 6. ไก่วง
- 7. ไก่ต็อก
- 8. เป็ดเนื้อ

- 10. ปกติ (ไม่แสดงอาการ)
- 11. อื่น ๆ
- 7. เฝ้าระวังรอบจุดเกิดโรค
- 8. ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- 13. นกเขา
- 14. นกนางแอ่น
- 15. นกพิราบ
- 16. อื่น ๆ

12 ระบบการเลี้ยง

เลี้ยงสัตว์ปีกในระบบอุตสาหกรรม ที่มีระบบการป้องกันโรคสูง และสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเพื่อการค้า (ตัวอย่างเช่น ฟาร์มที่อยู่ในอุตสาหกรรมไก่กระชง และมีมาตรฐาน SOP สำหรับระบบการป้องกันโรค)

เลี้ยงสัตว์ปีกในระบบการผลิตเพื่อการค้า ซึ่งมีระบบการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์มในระดับปานกลางถึงสูงและสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเพื่อการค้า (ตัวอย่างเช่น ฟาร์มที่มีสัตว์ปีกอยู่ในฟาร์มตลอดเวลา มีการป้องกันโรคติดต่อกับสัตว์ปีกหรือสัตว์ปีกอย่างเข้มงวด ซึ่งรวมถึงนกเลี้ยงในกรง)

เลี้ยงสัตว์ปีกในระบบเพื่อการค้า ซึ่งมีระบบการป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์มในระดับต่ำถึงต่ำมาก และสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดสัตว์ปีกมีชีวิต (ตัวอย่างเช่น ฟาร์มสัตว์ปีกที่มีสัตว์ปีกอยู่ภายนอกโรงเรือน ฟาร์มที่มีระบบการผลิตแบบผสม มีเลี้ยงไก่และเป็ดรวมกัน)

สัตว์ปีกในหมู่บ้านหรือเลี้ยงสัตว์ปีกแบบหลังบ้าน แต่ไม่มีระบบการป้องกันโรค สัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์บริโภคในท้องถิ่น

สัตว์ปีกที่เลี้ยงหรืออาศัยอยู่ในธรรมชาติ เช่น เป็ดไล่ทุ่ง นกธรรมชาติ

จำนวนสัตว์เลี้ยงทั้งหมดในฝูงแยกตามชนิดสัตว์

จำนวนสัตว์ปีกป่วยและตายตั้งแต่วันเริ่มป่วย

จำนวนสัตว์ปีกตายตั้งแต่วันเริ่มป่วย

จำนวนสัตว์ปีกที่ถูกทำลายทั้งหมด

จำนวนสัตว์ปีกคงเหลือ

หมายเลขตัวอย่างที่กำหนดโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

หมายเลขฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ กรณีที่พบสัตว์ปีกป่วยตายในเขตกันชน และในเขตเฝ้าระวังรอบจุดเกิดโรค 10 กิโลเมตร

หมายเลขตัวอย่างที่กำหนดโดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

หมายเลขฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ กรณีที่พบสัตว์ปีกป่วยตายในเขตกันชน และในเขตเฝ้าระวังรอบจุดเกิดโรค 10 กิโลเมตร

ตก 1.
(สำหรับผู้ส่งตัวอย่าง)

แบบฟอร์มการเก็บตัวอย่างตามกิจกรรมการเพาะวงโรคใช้วัดนก

เจ้าของชื่อ.....ที่อยู่.....
วันที่เก็บตัวอย่าง.....ชนิดสัตว์ปีก.....จำนวนที่เลี้ยงทั้งหมด.....
จำนวนที่เลี้ยงทั้งหมด.....

ช่วงการเก็บตัวอย่าง	ประเภทตัวอย่าง	Compartment (จำนวนตัวอย่าง)		ฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม (จำนวนตัวอย่าง)		ฟาร์มที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม (จำนวนตัวอย่าง)		สถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกพื้นเมืองหรือไกชน หรือสัตว์ปีกสวยงามที่มีระบบป้องกันโรค (จำนวนตัวอย่าง)	สัตว์ปีกที่เลี้ยง (Back yard) รวมถึง สัตว์ปีกที่เลี้ยงไม่เป็นลักษณะฟาร์ม (จำนวนตัวอย่าง)	เปิดใส่ถุง (จำนวนตัวอย่าง)
		อยู่ระหว่างการรับรองสถานภาพปลอดโรค	ฟาร์มปลอดโรค	พื้นที่กักชน	พื้นที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม (จำนวนตัวอย่าง)	ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ และสัตว์ปีกเนื้อ	ฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ และสัตว์ปีกเนื้อ			
ระหว่างการเดินทาง	cloacal swab (ตย.)									
	cerum (ตย.)									
	ซาก (ตย.)									
ก่อนการเคลื่อนย้าย	cloacal swab (ตย.)									

- หมายเหตุ**
1. กรอกจำนวนตัวอย่างที่เก็บลงในแบบฟอร์มนี้ แล้วแนบไปกับแบบฟอร์มส่งตัวอย่างของห้องปฏิบัติการ (แบบที่ใช้อยู่ปัจจุบัน)
 2. ให้แนบบแบบฟอร์ม ตก.1 นี้ จำนวน 1 แผ่น/1 รายเกษตรกร
 3. การเก็บ cloacal swab ใช้วิธี Pool sample โดย 5 cloacal swab คิดเป็น 1 Pool sample

.....
(
ผู้ส่งตัวอย่าง
วันที่

แบบฟอร์มรับตัวอย่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ	วันที่รับตัวอย่าง เลขที่ตัวอย่าง
ชื่อเจ้าของ..... ที่ตั้งฟาร์ม..... โทร..... แกนX.....แกนY.....	ชื่อผู้ส่ง..... เลขประจำตัวบัตรประชาชน..... ที่อยู่..... โทร.....
ชนิดสัตว์ () โค () กระบือ () แพะ () แกะ () สุกร () ม้า () ไก่ () เป็ด () นก () สัตว์เลี้ยง () สัตว์น้ำ..... () อื่นๆ..... กลุ่ม: () เนื้อ () นม () ขี้ () พ่อแม่พันธุ์ () พื้นเมือง () ขุน () ไล่ทุ่ง	ประเภท () ชันสูตร () ทดสอบโรค () มาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ () ติดตาม / อ้างอิง..... () วิจัย / โครงการ..... ()

เลขที่ กย..... กลุ่มชันสูตร () พยาธิวิทยา () ไวรัสวิทยา () แบคทีเรียและเชื้อรา () อิมมูโน-ซีรัมวิทยา () ปรสิต () เลปโต () ชีวเคมี-พิษวิทยา () นิเวศสรีร () สัตว์น้ำ / สัตว์ป่า	จำนวนสัตว์.....ตัว: รหัสตัวอย่าง..... ชนิดของตัวอย่าง (ระบุจำนวน): () สัตว์มีชีวิต..... () ซาก..... () อวัยวะ..... () อุจจาระ..... () Swab..... () น้่านม..... () ซีรัม..... () เลือด..... () เลือดปัสสาวะ..... () เนื้อเยื่อ (ลิ้น / เหงือก / กีบ / จมูก)..... () อื่นๆ (ระบุ).....จำนวน.....
--	---

ลักษณะสัตว์ที่ส่งตรวจ อายุ.....ปี.....เดือน.....วัน เพศ..... พันธุ์..... หมายเลข.....
ประวัติการนำเข้า () เป็นสัตว์ที่มีอยู่เดิม () นำเข้าใหม่ จาก.....เมื่อ.....
ประวัติวัคซีน (ระบุ ชนิด / วัน / เดือน / ปี).....
ประวัติถ่ายพยาธิ (ระบุ ชนิด / วัน / เดือน / ปี).....
สภาพแวดล้อมของฟาร์ม.....
โรคที่เคยระบาดในฟาร์ม / ฟาร์มข้างเคียง.....

การจัดการฟาร์ม / โรงเรือน	อาหาร	จำนวนสัตว์ทั้งฟาร์ม/ฝูง.....ตัว
สัตว์เคี้ยวเอื้อง / สัตว์ใหญ่ () ป่าคอกทุ่งหญ้าปิด () เลี้ยงปล่อยใช้หญ้าธรรมชาติ () หญ้าอย่างเดียว () ยืนโรงพื้นปูน () ป่าคอกสาธารณะ () หญ้าและอาหารข้น () หญ้าและฟาง () ป่าคอกกอกพื้นดิน () ใต้ถุนบ้าน () หญ้าและพืชตระกูลถั่ว () อื่น ๆ () ป่าคอกกอกพื้นปูน () อื่น..... () หญ้าและอาหารเสริม.....		จำแนกกลุ่ม 1.....รวม.....ตัว 2.....รวม.....ตัว 3.....รวม.....ตัว 4.....รวม.....ตัว
สุกร / สัตว์ปีก / สัตว์อื่นๆ () เลี้ยงในโรงเรือนยกพื้นปูน () หลังคามุงจาก () เศษอาหาร () เลี้ยงบนบ่อปลา () เลี้ยงในโรงเรือนมีวัสดุรองพื้น () มีพัดลม () อาหารสำเร็จรูปจาก () เลี้ยงปล่อยทั่วไป () เลี้ยงในโรงเรือนพื้นสแลท () Evaporation บริษัท..... () ใช้หัวอาหารผสมเอง () เลี้ยงใต้ถุนบ้าน () เลี้ยงในโรงเรือนพื้นปูน กึ่งสแลท () เลี้ยงในกรงตับ () อื่นๆ () อื่นๆ () เลี้ยงในโรงเรือนพื้นดิน () หลังคากระเบื้อง () อื่นๆ () อื่นๆ () เลี้ยงในโรงเรือนพื้นปูน () หลังคาสังกะสี.....		กลุ่มที่ป่วย.....ป่วย.....ตัว คาย.....ตัว วันที่เริ่มป่วยของฝูง...../...../..... ระยะเวลาป่วยถึงตาย.....วัน สัตว์ชนิดอื่นร่วมฝูง ชนิดที่ 1.....จำนวน.....ตัว ชนิดที่ 2.....จำนวน.....ตัว
แหล่งน้ำ: () น้ำประปา () บ่อบาดาล () คลอง () แม่น้ำ () อื่นๆ..... การฆ่าเชื้อน้ำดื่ม: () ไม่ใช้ () ใช้ คือ.....		

การจัดการของสัตว์อื่น ๆ.....
อาการสัตว์ป่วย () ระบบทางเดินอาหาร () ระบบทางเดินหายใจ () ระบบประสาท () ระบบทางเดินปัสสาวะ () ระบบสืบพันธุ์ () อื่นๆ.....
รอยโรค.....
การรักษา.....ผลการรักษา.....
การวินิจฉัยเบื้องต้นหรือต้องการตรวจ.....
หมายเหตุ 1. ตัวอย่างที่ส่งมาชันสูตรไม่ขอรับคืน 2. ผลการตรวจจะรับรองเฉพาะตัวอย่างที่ส่งตรวจเท่านั้น 3. ระยะเวลาในการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ใช้เวลาประมาณ.....วัน
4. สภาพตัวอย่าง () ปกติ () ไม่เหมาะสม เนื่องจาก.....
(โปรดเขียนตัวบรรจง) ผู้ส่งตัวอย่าง..... ผู้รับตัวอย่าง..... เจ้าหน้าที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ รอยโรค.....

การชันสูตรเบื้องต้น.....ผู้ส่งจาก/ เจ้าหน้าที่.....
ส่งตรวจ () Bact.....
() Virus.....
() Parasite..... () Biochem.....
() Immuno..... () Lepto..... other.....

หมวดที่ 5

การควบคุมโรคไขหวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชน ของคอมพาร์ทเมนต์

1. ขอบข่าย

การควบคุมโรคไขหวัดนกในฟาร์มและพื้นที่กั้นชนของคอมพาร์ทเมนต์ กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการควบคุมโรคไขหวัดนกในฟาร์มคอมพาร์ทเมนต์ และพื้นที่รอบๆ ฟาร์มคอมพาร์ทเมนต์ โดยมีมาตรการในการควบคุมโรคไขหวัดนก ทั้งจากการสงสัยหรือยืนยันว่าสัตว์ปีกเป็นโรคไขหวัดนก มีขั้นตอนตั้งแต่ การทำลายสัตว์ปีก การทำลายเชื้อโรค การควบคุมเคลื่อนย้าย การสอบสวนโรค การเฝ้าระวังโรคในภาวะโรคระบาด และการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการใช้มาตรการควบคุมโรคไขหวัดนก สำหรับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง หลังจากมีการดำเนินการเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกเพื่อรับรองและรักษาสถานภาพของฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อควบคุมโรคไขหวัดนกในฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์
- 2.2 เพื่อควบคุมโรคไขหวัดนกในพื้นที่กั้นชนรอบฟาร์มของคอมพาร์ทเมนต์ไม่ให้นำโรคเข้าสู่ฟาร์ม

3. คำนิยาม

- 3.1 สัตว์ (Animal) หมายถึง ดังนี้
 - 3.1.1 ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุกร สุนัข แมว กระจ่าง ลิง ชะนี และให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์สัตว์เหล่านี้ด้วย
 - 3.1.2 สัตว์ปีก จำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย
 - 3.1.3 สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 3.2 ซากสัตว์ (Carcass) หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายสัตว์ที่ตายแล้วและยังไม่ได้แปรสภาพเป็นอาหารสุก หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป และให้หมายความรวมถึง งามา และขน ที่ได้ตัดออกจากสัตว์ขณะมีชีวิต และยังไม่ได้แปรสภาพเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปด้วย
- 3.3 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หมายถึง นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ สารวัตร พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
- 3.4 เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หมายถึง เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาสาสมัครที่ได้รับการมอบหมายจากกรมปศุสัตว์
- 3.5 เจ้าของ (Owner) หมายความว่ารวมถึงผู้ครอบครอง ในกรณีเกี่ยวกับสัตว์เมื่อไม่ปรากฏเจ้าของ ให้หมายความรวมถึงผู้เลี้ยงและผู้ควบคุมด้วย

4. มาตรการควบคุมโรคไขหวัดนก

- 4.1 การทำลายสัตว์ปีก

4.1.1 ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ ใช้ดุลยพินิจตามหลักวิชาการในการสั่งทำลายได้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10(4) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 249 (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 5 - ก) และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. 2547 (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 5 - ข)

4.1.2 สัตวแพทย์ประจำท้องที่สั่งกักสัตว์ปีกที่จะต้องทำลาย

4.1.3 ปศุสัตว์จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายสัตว์และซากสัตว์

4.1.4 ปศุสัตว์จังหวัดทำเรื่องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินราคาสัตว์ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการ ได้แก่ สัตวแพทย์ประจำท้องที่จำนวนหนึ่งคน และพนักงานฝ่ายปกครองท้องที่หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) อย่างน้อยสองคน เป็นกรรมการประเมิน

4.1.5 การจ่ายค่าชดใช้ในกรการทำลายสัตว์ ให้จ่ายร้อยละเจ็ดสิบห้าของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด ซึ่งถ้าเจ้าของสัตว์ไม่พอใจในราคาสัตว์ที่กรรมการประเมิน ให้เจ้าของสัตว์มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีฯ มอบหมายคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีฯ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีฯ มอบหมายให้เป็นที่สุดท้าย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2499) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 5 - ค)

4.1.6 ให้เจ้าของสัตว์ลงลายมือชื่อยินยอมในบันทึกสั่งทำลายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

4.1.7 ให้คณะกรรมการทำลายสัตว์และซากสัตว์ ควบคุมการทำลายสัตว์ปีก โดยเลือกใช้วิธีการทำลายที่เหมาะสม ภายใต้หลักการสวัสดิภาพสัตว์ (Animal welfare) ที่ไม่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน เช่น

1) การทำลายโดยใช้ก๊าซ (Gaseous method)

(1) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2): นำสัตว์ปีกใส่ถุง/ภาชนะที่บรรจุก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือโดยการค่อยๆ พ่นก๊าซลงในภาชนะที่บรรจุสัตว์ปีกอยู่แล้ว (อัตราส่วนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 1.75 กิโลกรัมต่อพื้นที่ปิดมิดชิด 1,000 ลูกบาศก์เมตร เป็นเวลา 30 นาที)

(2) คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO): มีวิธีการใช้เช่นเดียวกับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (อัตราส่วนก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ 8 กิโลกรัมต่อพื้นที่ปิดมิดชิด 1,000 ลูกบาศก์เมตร เป็นเวลา 30 นาที)

2) การทำลายโดยทางกายภาพ (Physical method) เป็นวิธีที่ทำให้สัตว์สูญเสียความรู้สึกตัวอย่างทันทีทันใดโดยการทำลายส่วนของสมองและไขสันหลัง เช่น การดึงคอให้หลุดออกมาอยู่ในตำแหน่งที่ผิดปกติ (Cervical dislocation)

4.1.8 การทำลายซากและผลิตภัณฑ์

1) การเผาในเตาเผาซาก หรือ

2) การฝังกลบ มีวิธีการ ดังนี้

(1) ขุดหลุมในบริเวณฟาร์มหรือจุดที่เกิดโรค ต้องห่างจากแหล่งน้ำและให้มีความลึกจากระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร แล้วนำซากสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ มูลสัตว์ปีก วัสดุรองพื้น และวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ใช่แล้ว ใส่ลงไปหลุม

(2) ฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อบนซากสัตว์ปีกและบริเวณหลุมแล้วกลบฝัง

(3) พูนดินให้สูงกว่าระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร แล้วทำการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ ให้ทั่วบริเวณที่ฝัง

4.1.9 ข้อปฏิบัติสำหรับผู้ทำลายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก

1) ก่อนการปฏิบัติงาน ให้สวมชุดทำลายสัตว์ปีกซึ่งสามารถป้องกันเชื้อโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ชุดควบคุมโรคหรือเสื้อผ้าที่รัดกุม มีแขนและขายาวรัดข้อ หมวก ที่ปิดจมูกและปาก แว่นตาที่ปิดมิดชิด ถุงมืออย่างอ่อนสำหรับจับสัตว์ปีก รองเท้าบูต เป็นต้น

2) หลังการปฏิบัติงาน ต้องรีบทำความสะอาดร่างกายทันที ด้วยน้ำสบู่และน้ำยาฆ่าเชื้อโรคตามหลักสุขอนามัย และทำลายชุดที่ใช้ปฏิบัติงาน (เสื้อผ้า หมวก ถุงมือ ที่ปิดจมูกและปาก) โดยการเผาหรือฝัง

3) เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการทำลายสัตว์และซากสัตว์ทำบันทึกและสรุปรายงานให้ปศุสัตว์จังหวัดทราบ เพื่อดำเนินการขอเบิกเงินค่าชุดใช้ให้เกษตรกรต่อไป

4.2 การทำลายเชื้อโรค

น้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่แนะนำ ได้แก่ น้ำยาฆ่าเชื้อโรคในกลุ่มฟอร์มาลดีไฮด์กลูตาราลดีไฮด์ควอเตอร์นารีแอมโมเนีย ฟีนอล หรือคลอรีน โดยมีวิธีการทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค ดังนี้

4.2.1 ยานพาหนะ ข้าราชการทำความสะอาดยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการขนย้ายสัตว์ปีกซากสัตว์ปีกและพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคให้ทั่ว ก่อนนำยานพาหนะบรรทุกสัตว์ทุกครั้ง

4.2.2 วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ในโรงเรือน

1) แฉ่ ล้าง และขัดวัสดุอุปกรณ์ในน้ำผงซักฟอก เพื่อขจัดคราบไขมันและสิ่งสกปรก

2) แฉ่อุปกรณ์ต่างๆ ในน้ำยาฆ่าเชื้อโรค

4.2.3 โรงเรือน ฉีด ล้าง และขัดคราบไขมันหรือสิ่งสกปรกออก โดยใช้น้ำผงซักฟอกและพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคอย่างต่อเนื่อง

4.2.4 ถาดไข่ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรคในน้ำยาฆ่าเชื้อโรคนาน 30 นาที หรือใช้วิธีรมควัน โดยใช้ด่างทับทิม 7.5 กรัม ผสมน้ำยาฟอร์มาลีน 15 ซีซี ต่อเนื้อที่หนึ่งลูกบาศก์เมตร เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

4.3 การควบคุมเคลื่อนย้าย

4.3.1 ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกที่อยู่ภายในรัศมี 10 กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรคโดยเด็ดขาด โดยสั่งกักสัตว์ปีกทั้งหมดในพื้นที่ที่กำหนดอย่างน้อย 30 วัน หรือจนกว่าโรคสงบ และให้สัตวแพทย์ประจำอำเภอ เข้าตรวจสอบพื้นที่ทุก 3 วัน หากพบโรคระบาดให้พิจารณาทำลายต่อไป

4.3.2 เมื่อผลการตรวจวินิจฉัยยืนยันว่าสัตว์ปีกเป็นโรคไข้หวัดนก ให้สัตวแพทย์พิจารณาออกประกาศเขตโรคระบาดชั่วคราว หากพิจารณาแล้วโรคอาจแพร่ระบาดออกไป ให้ปศุสัตว์จังหวัดเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ชนิดไข้หวัดนกในสัตว์ปีก โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 และ 16 แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 เพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก ในพื้นที่เกิดโรคระบาด และดำเนินมาตรการที่เข้มงวดต่อไป

4.3.3 ฟาร์มที่ได้รับการตรวจยืนยันว่าเกิดโรคห่านนำสัตว์ปีกเข้ามาเลี้ยงภายในบริเวณดังกล่าวเป็นระยะเวลา 90 วัน นับจากวันที่มีการทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย และทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว

4.3.4 ตั้งด่านควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก และซากสัตว์ปีกรอบรัศมี 10 กิโลเมตร จากจุดเกิดโรค และบริเวณรอยต่อของแต่ละจังหวัด โดยใช้อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หากพบการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ จะจับกุมส่งพนักงานสอบสวนส่วนสัตว์ปีก ซากสัตว์ปีกของกลางให้ส่งกักเพื่อตรวจสอบ หากพบว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาดให้พิจารณาทำลายต่อไป

4.3.5 เมื่อพ้นระยะเวลา 90 วัน ตามข้อ 4.3.3 แล้ว หากมีความประสงค์จะนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ ต้องผ่านหลักเกณฑ์ (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 5 - ง)

4.4 การสอบสวนโรค

กรณีพบสัตว์ปีกยืนยันโรคไข้หวัดนกให้ทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza Investigation Team; AIIT) ในระดับที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสอบสวนหาสาเหตุของการเกิดโรคไข้หวัดนก (รายละเอียดตาม ภาคผนวก 5 - จ)

4.5 การเฝ้าระวังโรคในภาวะโรคระบาด

ฟาร์มหรือสัตว์ปีกที่อยู่ในรัศมี 5 กิโลเมตร รอบจุดที่เกิดโรค (มีผลยืนยันทางห้องปฏิบัติการ) ให้ดำเนินการเก็บตัวอย่าง cloacal swab ในหมู่บ้านที่เกิดโรคจำนวนสัตว์ปีก 5 ตัว/ครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก (1 ตัวอย่าง) และเก็บตัวอย่างหมู่บ้านอื่นๆ ในรัศมี 5 กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรคอย่างน้อย 20 ตัว/หมู่บ้าน (4 ตัวอย่าง) และเฝ้าระวังเชิงรุกด้วยอาการทางคลินิกในรัศมี 10 กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรคเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 30 วัน หากพบสัตว์ปีกป่วยตายให้ส่งซากตรวจอย่างน้อย 2-5 ตัว

4.6 การประชาสัมพันธ์

4.6.1 ให้ความรู้เกษตรกรและอาสาพัฒนาปศุสัตว์ เรื่องโรคไข้หวัดนก การเฝ้าระวังและการป้องกันโรค

4.6.2 ประชาสัมพันธ์เรื่องไข้หวัดนกและแนวทางการป้องกันโรคโดยไม่สร้างความตื่นตระหนกแก่เกษตรกรและประชาชน โดยใช้สื่อต่างๆ เช่น หอกระจายเสียงท้องถิ่น วิทยุระดับท้องถิ่น ป้าย

5. หลักเกณฑ์ในการใช้มาตรการควบคุมโรคไข้หวัดนก

5.1 กรณีพบสัตว์ปีกสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนก

เมื่อพบสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติ มีลักษณะอาการตามนิยาม (สงสัยเป็นโรคไข้หวัดนก) ในฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์และรอบคอมพาร์ทเมนต์ ให้ดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคภายใต้กฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ดังนี้

5.1.1 ทำลายสัตว์ปีก เมื่อพบสัตว์ปีกป่วยหรือตายผิดปกติที่มีลักษณะอาการตามนิยามโรคไข้หวัดนก ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ใช้อุบายพินิจตามหลักวิชาการในการสังทำลายได้ โดยไม่ต้องรอผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ โดยวิธีดำเนินการทำลายสัตว์ปีกให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อ 4.1 แต่ต้องเก็บตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการทุกครั้ง

5.1.2 ทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่มีประสิทธิภาพในจุดที่สงสัย และจุดเสี่ยงอื่นๆ และดำเนินการทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่องจนกว่าภาวะโรคจะสงบ หรือจนกว่ามีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบหลักฐานการติดเชื้อ โดยวิธีดำเนินการทำลายเชื้อโรคให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อ 4.2

5.1.3 ควบคุมการเคลื่อนย้ายและสังกสัตว์ปีก

1) กรณีพบสัตว์ปีกสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนกในฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกจากฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์และในพื้นที่รัศมี 10 กิโลเมตร รอบจุดสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนก จนกว่าผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบหลักฐานการติดเชื้อ และห้ามใช้เส้นทางผ่านจุดที่มีการทำลายสัตว์ปีกหรือจุดที่สงสัยเป็นโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด

2) กรณีพบสัตว์ปีกสงสัยเป็นโรคไข้หวัดนกกนอกฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ในพื้นที่รัศมี 10 กิโลเมตร

(1) สำหรับฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ อนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายได้ แต่ห้ามใช้เส้นทางผ่านจุดที่มีการทำลายสัตว์ปีกหรือจุดที่สงสัยเป็นโรคไขหวัดนก ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ กรมปศุสัตว์กำหนด

(2) สำหรับสัตว์ปีกนอกคอมพาร์ทเมนต์ ห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในพื้นที่รัศมี 10 กิโลเมตร รอบจุดสงสัยเป็นโรคไขหวัดนก เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 30 วัน หรือจนกว่ามีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบหลักฐานการติดเชื้อ

5.1.4 เฝ้าระวังทางอาการและสอบสวนโรค ดำเนินการเฝ้าระวังทางอาการและค้นหาสัตว์ปีกป่วยเพิ่มเติมตามนิยามโรคไขหวัดนก และสอบสวนหาเหตุของการป่วยตายเบื้องต้น

5.1.5 แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด และประสานงานกับสาธารณสุขจังหวัด ทรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด รวมทั้งบุคคลและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

5.1.6 ประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อต่างๆ ให้เกษตรกรเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกอย่างใกล้ชิด

5.2 กรณีพบสัตว์ปีกยืนยันเป็นโรคไขหวัดนก

5.2.1 กรณีพบโรคไขหวัดนกในฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์

- 1) ให้ดำเนินการมาตรการควบคุมโรคตามข้อ 4
- 2) ให้ยกเลิกสถานภาพปลอดโรคไขหวัดนกของคอมพาร์ทเมนต์นั้น

5.2.2 กรณีพบโรคไขหวัดนกในพื้นที่กันชนรัศมี 1 กิโลเมตร

- 1) สำหรับจุดที่เกิดโรค ให้ดำเนินการมาตรการควบคุมโรคตามข้อ 4
- 2) สำหรับฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ ให้ดำเนินการมาตรการดังนี้

(1) ดำเนินมาตรการเฝ้าระวังโรคในฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์อย่างเข้มข้น และดำเนินการสุ่มโรงเรือน จำนวน 5 โรงเรือน และในแต่ละโรงเรือนให้สุ่มเก็บตัวอย่างอุจจาระ (cloacal swab) โรงเรือนละ 20 ตัว (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, ความชุกของโรค 20%) โดยให้ดำเนินการอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเวลา 30 วัน ภายหลังจากที่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย

(2) อนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายได้เมื่อผลการตรวจตาม (1) ไม่พบหลักฐานการติดเชื้อ และห้ามใช้เส้นทางผ่านจุดที่มีการทำลายสัตว์ปีกหรือจุดที่สงสัยเป็นโรคไขหวัดนก ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด

(3) ให้ดำเนินการปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพในภาวะฉุกเฉิน ตามข้อกำหนดในหมวด 1

5.2.3 กรณีพบโรคไขหวัดนกนอกพื้นที่กันชนแต่อยู่ในรัศมีที่ 2-10 กิโลเมตร รอบฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์

- 1) สำหรับฟาร์มที่เกิดโรค ให้ดำเนินการมาตรการควบคุมโรคตามข้อ 4
- 2) สำหรับฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์ ให้ดำเนินการมาตรการดังนี้

(1) ดำเนินมาตรการเฝ้าระวังโรคในฟาร์มในคอมพาร์ทเมนต์อย่างเข้มข้น และดำเนินการสุ่มโรงเรือน จำนวน 5 โรงเรือน และในแต่ละโรงเรือนให้สุ่มเก็บตัวอย่างอุจจาระ (cloacal swab) โรงเรือนละ 20 ตัว (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%, ความชุกของโรค 20%) โดยให้ดำเนินการอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเวลา 30 วัน ภายหลังจากที่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้าย

(2) อนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายได้เมื่อผลการตรวจตาม (1) ไม่พบหลักฐานการติดเชื้อ และห้ามใช้เส้นทางผ่านจุดที่มีการทำลายสัตว์ปีกหรือจุดที่สงสัยเป็นโรคไขหวัดนก ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด

ภาคผนวก 5 - ก

พระราชบัญญัติ

โรคระบาดสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

ให้ประกาศว่า
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙”

[๑]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ พุทธศักราช ๒๕๗๔

(๒) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๕๗๘ และ

(๓) พระราชบัญญัติโรคระบาดปศุสัตว์และสัตว์พาหนะ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗

ในกรณีที่มีบทกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่น ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้
พระราชบัญญัตินี้บังคับแทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า

[๒]

(๑) ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และ
ให้หมายความรวมถึงน้ำเชื้อผสมพันธุ์ และเอ็มบริโอ (ตัวอ่อนของสัตว์ที่ยังไม่เจริญเติบโตจนถึงขั้นที่มีอวัยวะ
ครบบริบูรณ์) ของสัตว์เหล่านี้ด้วย

(๒) สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน และให้หมายความรวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ด้วย และ

(๓) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ซากสัตว์” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนร่างกายสัตว์ที่ตายแล้ว และยังไม่ได้แปรสภาพเป็นอาหารสุก หรือสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป และให้หมายความรวมถึงงา เขา และขน ที่ได้ตัดออกจากสัตว์ขณะมีชีวิตและยังไม่ได้แปรสภาพเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปด้วย

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคครีเนเตอร์เปสต์ โรคเฮโมรายิกเซพติซีเมีย โรคแอนแทรกซ์ โรคเซอรา โรคสารติก โรคมงคล่อพิษ โรคปากและเท้าเปื่อย โรคคอตีบหวัดสุกร และโรคอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าของ” หมายความว่า ผู้ครอบครอง ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เมื่อไม่ปรากฏเจ้าของ ให้หมายความรวมถึงผู้เลี้ยงและผู้ควบคุมด้วย

“ท่าเข้า” หมายความว่า ที่สำหรับนำสัตว์และซากสัตว์เข้าในราชอาณาจักร

“ท่าออก” หมายความว่า ที่สำหรับนำสัตว์และซากสัตว์ออกนอกราชอาณาจักร

“ด่านกักสัตว์” หมายความว่า ที่สำหรับกักสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด

“การค้า” หมายความว่า การค้าในลักษณะคนกลาง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

“สารวัตร” หมายความว่า สารวัตรของกรมปศุสัตว์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นนายทะเบียน

“สัตวแพทย์” หมายความว่า สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับในกรณีเกี่ยวกับสัตว์ของกระทรวงกลาโหม และส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ สำหรับสุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี รวมถึงน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์สัตว์เหล่านี้ และสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ ให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเฉพาะการนำเข้า นำออกหรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือการอย่างอื่น ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน และสัตวแพทย์ และออกกฎกระทรวงวางระเบียบการขอและการออกใบอนุญาต กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือยกเว้นค่าธรรมเนียมเฉพาะกรณี และกำหนดการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การป้องกันโรคระบาด

มาตรา ๘ ในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตปลอดโรคระบาดตามหมวด ๒ หรือในท้องที่ที่ยังมิได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวตามหมวด ๓ ถ้ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยไม่รู้ว่า เป็นโรคระบาด หรือมีสัตว์ป่วยหรือตายโดยปัจจุบันอันไม่อาจคิดเห็นได้ว่าป่วยหรือตายโดยเหตุใด หรือในหมู่บ้านเดียวกัน หรือในบริเวณใกล้เคียงกันมีสัตว์ตั้งแต่สองตัวขึ้นไปป่วยหรือตาย มีอาการคล้ายคลึงกันในระยะเวลาห่างกันไม่เกินเจ็ดวัน ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สारวัตร์ หรือสัตวแพทย์ที่ท้องที่ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย

ในกรณีที่สัตว์ป่วยตามวรรคก่อนให้เจ้าของควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์อยู่ และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้ายสัตว์ป่วยไปจากบริเวณนั้น ในกรณีที่สัตว์ตายตามวรรคก่อนให้เจ้าของควบคุมซากสัตว์นั้นให้คงอยู่ ณ ที่ที่สัตว์นั้นตาย และห้ามมิให้เจ้าของหรือบุคคลอื่นใดเคลื่อนย้าย ซ้ำแหละหรือกระทำอย่างใดแก่ซากสัตว์นั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ สारวัตร์ หรือสัตวแพทย์ไม่อาจมาตรวจซากสัตว์นั้นภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์นั้นตาย ให้เจ้าของฝังซากสัตว์นั้นได้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตร สำหรับซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่าห้าสิบเซนติเมตรอีกด้วย

มาตรา ๙ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๘ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือสारวัตร์ มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

- (๑) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้
- (๒) ให้ฝัง หรือ เผาซากสัตว์นั้น ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ให้สั่งทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร หรือ
- (๓) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยหรือตายไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีการแจ้งมาตรา ๘ หรือตรวจพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และให้มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

- (๑) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร
- (๒) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือบางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝังหรือเผาไม่อาจทำได้ ก็ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร
- (๓) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือสงสัยว่าป่วย หรือตาย ไว้ภายในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาดตามที่เห็นสมควร

(๔) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในการนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดเชยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของได้ตั้งใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้กำจัดเชื้อโรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือ

(๖) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในที่ดิน อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนดให้

หมวด ๒

เขตปลอดโรคระบาด

มาตรา ๑๑ เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดโรคระบาดสำหรับสัตว์ชนิดใด ในท้องที่ใด ก็ให้มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดท้องที่นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วนเป็นเขตโรคระบาด ประกาศนี้ให้ระบุนิตของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย

มาตรา ๑๒ เมื่อได้ประกาศเขตปลอดโรคระบาดตามมาตรา ๑๑ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใด เคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าใน หรือผ่านเขตนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี หรือสัตวแพทย์ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

มาตรา ๑๓ ภายในเขตปลอดโรคระบาด ให้เจ้าของสัตว์มีหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และสารวัตรมีอำนาจตามมาตรา ๙ และให้สัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๘

มาตรา ๑๔ ภายในเขตปลอดโรคระบาด ถ้าปรากฏว่ามีโรคระบาดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือสัตวแพทย์ จะประกาศเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาดหรือเขตโรคระบาดชั่วคราว แล้วแต่กรณี ตามหมวด ๓ ก็ได้

หมวด ๓

เขตโรคระบาด

มาตรา ๑๕ ในเขตท้องที่จังหวัดใด มี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น มีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน เป็นเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดแล้วแต่กรณี ประกาศนี้ให้ระบุนิตของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วยและให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชนภายในเขตนั้น

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่สัตวแพทย์เห็นว่า โรคระบาดที่ตรวจพบในท้องที่ของตนหรือท้องที่อื่นที่ติดต่อกับท้องที่ของตนจะระบาดออกไปให้สัตวแพทย์มีอำนาจประกาศเป็นหนังสือกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราว มีรัศมีไม่เกินห้ากิโลเมตรจากที่ที่ตรวจพบโรคระบาดนั้น ประกาศนี้ให้ระบุชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย และให้ปิดไว้ ณ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชน ภายในเขตนั้น และให้ใช้บังคับได้สามสิบวัน นับแต่วันประกาศ

มาตรา ๑๗ เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา ๑๕ หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๑๖ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าในหรือออกนอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ จากสัตวแพทย์

มาตรา ๑๘ ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา ๑๕ หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ตามมาตรา ๑๖ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจตามมาตรา ๑๐ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ออกประกาศ หรือสั่งเป็นหนังสือให้บรรดาเจ้าของแจ้งจำนวนสัตว์บางชนิดและถ้าเห็นสมควรจะให้นำสัตว์นั้นมาให้บริการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาด ก็ได้

(๒) สั่งให้เจ้าของสัตว์ที่ได้ผ่านการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาดแล้วนำสัตว์นั้นมาประทับเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ หรือ

(๓) สั่งกักยานพาหนะที่บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด และถ้าเห็นสมควร จะสั่งกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นเพื่อคุมไว้สังเกตตามความจำเป็น ก็ได้

มาตรา ๑๙ ภายในเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตามมาตรา ๑๕ หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ตามมาตรา ๑๖ ถ้ามีสัตว์ป่วย หรือตาย ให้เจ้าของแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์ภายในเวลาสิบสองชั่วโมงนับแต่เวลาที่สัตว์ป่วยหรือตาย และให้นำความในมาตรา ๘ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ในเขตท้องที่จังหวัดใด ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ถ้าปรากฏว่าโรคระบาดนั้นได้สงบลงหรือปรากฏว่าไม่มีโรคระบาดโดยเด็ดขาดแล้วแต่กรณี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดถอนประกาศเช่นนั้นเสีย

หมวด ๔

การควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการค้า ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือทำการค้าซากสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

[๓]

มาตรา ๒๑ ทวิ ห้ามมิให้บุคคลใด ขาย จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน หรือมีไว้เพื่อขาย ซึ่งน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของ ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

[๔]

มาตรา ๒๒ ใบอนุญาตตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๑ ทวิ ให้ใช้ได้จนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน แห่งปีที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๒๓ ผู้ทำการค้าสัตว์หรือซากสัตว์ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

[๕]

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๑ ทวิ ฝ่าฝืนต่อบท แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ให้สัตวแพทย์มีอำนาจยึดใบอนุญาตของผู้นั้นไว้ เพื่อเสนอนายทะเบียน ถ้านายทะเบียนเห็นสมควรจะสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้

ผู้ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีหรือผู้ที่ รัฐมนตรีมอบหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถูกยึด พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นที่สุด

หมวด ๕

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๕ ถ้ามีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ป่วย หรือตายในที่ดินของบุคคลใด ให้เจ้าของ ที่ดินนั้นมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกับเจ้าของสัตว์นั้น และเมื่อปรากฏเจ้าของสัตว์ ในภายหลัง เจ้าของที่ดินมีสิทธิเรียกร้องค่าใช้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้

มาตรา ๒๖ ถ้ามีสัตว์ที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ป่วยหรือตายโดยโรคระบาดในที่สาธารณะหรือ ที่ดินที่ไม่ปรากฏเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์มีอำนาจกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นไว้ ณ ที่ที่เห็นสมควรภายในบริเวณที่นั้นได้ สำหรับซากสัตว์นั้นเมื่อเห็นสมควรจะฝังเสียก็ได้ในกรณีจำเป็น เพื่อป้องกันมิให้โรคระบาดแพร่หลาย สัตวแพทย์จะทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ หรือฝังซากสัตว์นั้นภายในบริเวณ ที่นั้นก็ได้

เมื่อปรากฏเจ้าของในภายหลัง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ สารวัตร หรือสัตวแพทย์มีสิทธิเรียกร้อง ค่าใช้จ่ายเท่าที่จ่ายจริงจากเจ้าของสัตว์ได้

[๖]

มาตรา ๒๗ สำหรับสัตว์ที่เจ้าของนำไปมา หรือขนส่งโดยยานพาหนะ หากปรากฏว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจสั่งกักสัตว์นั้นไว้ ณ ที่ที่เห็นสมควรตามความจำเป็นได้

ค่าใช้จ่ายในการนี้ให้เจ้าของสัตว์เป็นผู้ออก

มาตรา ๒๘ ห้ามมิให้บุคคลใดขูดซากสัตว์ที่ฝังไว้แล้วตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์

มาตรา ๒๙ เมื่อปรากฏว่ามีโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่อื่นใด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเรียกตรวจยานพาหนะ หรือเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่นั้น และให้เจ้าของยานพาหนะ อาคาร หรือสถานที่นั้น ให้ความสะดวกแก่สัตวแพทย์ตามสมควร

การเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ตามวรรคก่อน ให้กระทำได้ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก

มาตรา ๓๐ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) กำหนดท่าเข้าและท่าออก

(๒) ห้ามการนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสัตว์ หรือซากสัตว์จากท้องที่ภายนอกราชอาณาจักร ในกรณีปรากฏว่า ท้องที่นั้นมี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาด และ

(๓) วางระเบียบการยึด ทำลาย หรือส่งกลับซึ่งสัตว์ หรือซากสัตว์ โดยไม่มีค่าชดใช้ในกรณี

ก. นำเข้า หรือ นำผ่านราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือ

ข. นำเข้า หรือ นำผ่านราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

เมื่อสัตว์นั้นเป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์นั้นเป็นพาหะของโรคระบาดในขณะนั้น หรือภายหลังนำเข้า หรือนำผ่านราชอาณาจักร

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้บุคคลใดนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

อธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตก็ได้

การนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์หรือซากสัตว์ตามมาตรา นี้ให้นำเข้า หรือนำผ่าน ท่าเข้า หรือท่าออก แล้วแต่กรณี เว้นแต่อธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย จะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๓๒ ผู้ใดนำเข้า นำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสัตว์ หรือซากสัตว์ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

[๗]

มาตรา ๓๓ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) แต่งตั้งสารวัตรเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดด่านกักสัตว์และสถานีขนส่งสัตว์

(๓) วางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด และ

(๔) วางระเบียบการตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคจากสัตว์หรือซากสัตว์ที่มีการนำเข้านำออก หรือนำผ่านราชอาณาจักร หรือเคลื่อนย้ายภายในราชอาณาจักร

[๘]

มาตรา ๓๔ ผู้ได้นำ ช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์หรือเอ็มบริโอของสัตว์เหล่านี้หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือซากสัตว์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง สัตวแพทย์จะกำหนดเงื่อนไขตามที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตเกี่ยวกับการใช้เส้นทาง และยานพาหนะในการนำสัตว์ไป และสถานีขนส่งสัตว์ และการผ่านด่านกักสัตว์ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดก็ได้ เว้นแต่เป็นการนำสัตว์ไปเลี้ยงหรือใช้งานชั่วคราว

มาตรา ๓๕ ผู้ได้นำสัตว์ผ่านด่านกักสัตว์ ต้องปฏิบัติการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ผู้ใดส่งสัตว์ หรือซากสัตว์ไปจำหน่ายต่างประเทศ ต้องปฏิบัติการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บเฉพาะค่าที่พักสัตว์ หรือซากสัตว์ที่ส่งไปต่างประเทศให้กันไว้เป็นทุนเพื่อใช้จ่ายในการควบคุมการส่งสัตว์หรือซากสัตว์ไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของเงินที่เก็บได้ทั้งสิ้น เหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

[๙]

มาตรา ๓๘ ให้สารวัตรมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ไว้เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาหรือเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๕๑ ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๑๗]

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๑๘]

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๑๙]

มาตรา ๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๒๐]

มาตรา ๕๐ ผู้ใดใช้เครื่องหมายปลอมหรือแปลงประทับที่ตัวสัตว์ เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเครื่องหมายรอยประทับที่ตัวสัตว์ เพื่อให้เข้าใจว่าเป็นเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน หรือทำลาย หรือแก้ไขเครื่องหมายใดๆ ที่เจ้าพนักงานทำไว้แก่ซากสัตว์ หรือภาชนะ หรือสิ่งห่อหุ้มซากสัตว์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๒๑]

มาตรา ๕๑ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวให้ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน

[๒๒]

มาตรา ๕๒ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินสินบนและรางวัล ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก 5 - ข

ระเบียบกรมปศุสัตว์
ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์
หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด
พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์ หรือ ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลในการควบคุมโรคระบาดรวมทั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องความปลอดภัยด้านอาหาร ตลอดจนเป็นการลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๔) ประกอบมาตรา ๓๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมปศุสัตว์จึงวางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด และการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๕๗”

[๑]

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สัตว์” หมายความว่า สัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“ซากสัตว์” หมายความว่า ซากสัตว์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคระบาดตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“สัตว์ที่เป็นโรคระบาด” หมายความว่า สัตว์ที่ได้รับเชื้อโรคระบาดทั้งที่แสดงอาการและไม่แสดงอาการ

“สัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด” หมายความว่า สัตว์ใดที่อยู่ร่วมฝูงหรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่เป็นโรคระบาดอันอาจติดเชื้อโรคหรือสัตว์ใดที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าได้รับเชื้อจากการแพร่ของเชื้อโรคระบาดไปยังบริเวณที่สัตว์นั้นอยู่ และสัตว์นั้นสามารถแพร่เชื้อโรคระบาดและระบาดไปยังสัตว์อื่นได้

“ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด” หมายความว่า ซากสัตว์ที่มาจากสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด หรือซากสัตว์ที่มีเหตุอันเชื่อได้ว่าผ่านการสัมผัสกับซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า สัตว์แพทย์ตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ข้อ ๕ ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามระเบียบนี้ ให้ผู้สั่งทำลายสัตว์ดำเนินการเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ในอัตราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เจ้าของสัตว์ได้จงใจกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ เจ้าของสัตว์จะไม่ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ที่ถูกสั่งทำลาย และในกรณีเช่นนี้ ผู้สั่งทำลายสัตว์ไม่ต้องดำเนินการเพื่อให้เจ้าของสัตว์ได้รับค่าชดเชยราคาสัตว์ตามวรรคหนึ่งแต่อย่างใด

ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑ การทำลายสัตว์

ข้อ ๗ ภายใต้บังคับข้อ ๕ และข้อ ๘ ของระเบียบนี้ เมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์ตามหลักวิชาการสัตวแพทยศาสตร์แล้ว ปรากฏผลเป็นที่แน่ชัดว่าสัตว์ใดเป็นโรคระบาดหรือเป็นพาหะของโรคระบาดแล้วแต่กรณี ให้สัตว์แพทย์ตามข้อ ๘ หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งที่เป็นสัตว์แพทย์แห่งท้องที่ที่พบสัตว์นั้นมีคำสั่งเป็นหนังสือให้ทำลายสัตว์ และให้ดำเนินการทำลายสัตว์ ณ จุดที่พบโรคระบาดสัตว์ หรือสถานที่อื่นใดที่สัตว์แพทย์เห็นสมควร

ข้อ ๘ ให้สัตว์แพทย์ในตำแหน่งต่อไปนี้ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและสัตว์ที่เป็นพาหะโรคระบาดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตามชนิดของสัตว์ต่อเจ้าของสัตว์รายหนึ่ง ๆ ได้ไม่เกินจำนวนดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ทั่วราชอาณาจักร

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตัว

(ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

(ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

(๒) ผู้อำนวยการสำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่ที่สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยรับผิดชอบ

(ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละไม่เกิน ๕๐๐ ตัว

- (ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ ตัว
- (ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๒๐๐ ตัว
- (๓) ปศุสัตว์จังหวัด มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ
 - (ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑๐๐ ตัว
 - (ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว
 - (ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑๐๐ ตัว
- (๔) หัวหน้าด่านกักกันสัตว์ มีอำนาจสั่งทำลายสัตว์ในด่านกักกันสัตว์ หรือสถานที่กักกันสัตว์ที่ด่านกักกันสัตว์รับผิดชอบ
 - (ก) โค กระบือ แพะ แกะ สุกร ม้า ลา ล่อ ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๕๐ ตัว
 - (ข) ไก่ เป็ด ห่าน ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ ตัว
 - (ค) สุนัข แมว ชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือรวมกันรายละเอียดไม่เกิน ๒๐ ตัว

การสั่งทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของปศุสัตว์จังหวัดให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย

การสั่งทำลายสัตว์จำนวนที่เกินกว่าอำนาจของหัวหน้าด่านกักกันสัตว์และผู้บัญชาการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

การสั่งทำลายสัตว์ชนิดอื่นตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ และหรือจำนวนที่เกินกว่าอำนาจของผู้บัญชาการสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมปศุสัตว์

ข้อ ๙ ในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดให้ใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ใช้สารเคมีให้สัตว์กินหรือฉีดหรือสูดดมเข้าร่างกายสัตว์เพื่อให้สัตว์นั้นตายโดยไม่ทรมาน
- (๒) ทำลายสัตว์ด้วยปืนชนิดยิงสัตว์โดยเฉพาะ ยิงสัตว์นั้นให้ตาย
- (๓) ทำลายสัตว์ด้วยอาวุธปืนตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และสิ่งเทียมอาวุธปืน
- (๔) ทำลายสัตว์ด้วยวิธีอื่นตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด

ข้อ ๑๐ ซากสัตว์ซึ่งได้จากการทำลายในข้อ ๙ ให้ผู้ทำลายสัตว์ดำเนินการทำลายซากสัตว์นั้นตามวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒

หมวด ๒
การทำลายซากสัตว์

ข้อ ๑๑ ซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ให้สัตวแพทย์ตามข้อ ๘ หรือผู้รักษา
ราชการแทน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ที่เป็นสัตวแพทย์แห่งท้องที่ที่พบซากสัตว์นั้น มีคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้ทำลายซากสัตว์นั้น

ข้อ ๑๒ ให้ทำลายซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ตามลักษณะของซากสัตว์นั้น ดังนี้

- (๑) ซากสัตว์ซึ่งมีลักษณะยังเป็นตัวสัตว์ทั้งตัวอยู่
 - (ก) ให้ผู้สั่งทำลายซากสัตว์มีคำสั่งให้ฝังซากสัตว์ไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ถ้าเป็นซากสัตว์ใหญ่ให้พูนดินกลบหลุมเหนือระดับผิวดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร อีกด้วย
 - (ข) ใช้สารเคมีที่สามารถทำลายเชื้อจุลินทรีย์หรือเชื้อโรคต่างๆ ได้ ทำการแช่ ราว หรือโรยที่ส่วนต่างๆ ของซากสัตว์นั้นจนทั่ว หรือ
 - (ค) ใช้ไฟเผาซากสัตว์นั้นให้ไหม้จนหมดสิ้น
 - (ง) ใช้วิธีการทำลายซากสัตว์ด้วยวิธีอื่นตามที่อธิบดีกรมปศุสัตว์กำหนด
- (๒) ซากสัตว์ที่ไม่มีลักษณะเป็นซากสัตว์ทั้งตัว หรือเป็นซากสัตว์บางส่วนที่ไม่ใช่ซากสัตว์บางส่วนซึ่งตัดออกจากสัตว์ขณะยังมีชีวิตอยู่ให้ทำลายตามวิธีการที่กำหนดใน (๑) โดยอนุโลม

กรณีซากสัตว์ที่ตัดออกจากสัตว์ขณะที่สัตว์ยังมีชีวิต เช่น งา เขา ขน และสัตวแพทย์
พิจารณาแล้วเห็นว่าซากสัตว์นั้นยังใช้เป็นประโยชน์ได้ ให้จัดการทำลายเชื้อโรคระบาดด้วยวิธีพ่น แช่ ราว หรือ
อบด้วยสารเคมีหรือความร้อนที่สามารถทำลายเชื้อโรคได้ จนกว่าซากสัตว์นั้นปลอดจากเชื้อโรคระบาดตามหลัก
วิชาการสัตวแพทยศาสตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

ยุคล ลิ้มแหลมทอง
อธิบดีกรมปศุสัตว์

ภาคผนวก 5 - ก

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙)

ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ค่าชดเชยในการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด ให้จ่ายร้อยละเจ็ดสิบห้าของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด

ข้อ ๒ ในการประเมินราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด ให้สัตวแพทย์หนึ่งคนและพนักงานฝ่ายปกครองท้องที่หรือพนักงานท้องที่หรือพนักงานท้องถิ่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งอย่างน้อยสองคนเป็นกรรมการประเมิน

ข้อ ๓ ถ้าเจ้าของสัตว์ไม่พอใจในราคาสัตว์ที่กรรมการประเมิน ให้เจ้าของสัตว์มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายให้เป็นที่สุด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

จอมพล ผ. ชูณหะวัณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร

+-----+
หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาดตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในการนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดเชยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาดฯ ฉะนั้น จึงออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดค่าชดเชยราคาสัตว์ที่สั่งทำลาย

[รก. ๒๕๐๐/๑/๑๘/๑ มกราคม ๒๕๐๐]

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ นียามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้ เป็น (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ของข้อ ๒ แห่งประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ พ.ศ. ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙

- “(๑๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
 (๑๓) ผู้อำนวยการหรือหัวหน้ากองสาธารณสุขของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
 (๑๔) หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล และหัวหน้าสถานีอนามัยขององค์การบริหารส่วนตำบล
 (๑๕) นักวิชาการสาธารณสุข และเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ตั้งแต่ระดับ ๕ ขึ้นไปที่ประจำศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล และสถานีอนามัยขององค์การบริหารส่วนตำบล”

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สมศักดิ์ ปริศนานันทกุล
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กฎกระทรวง
ว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “โรคระบาด” ในมาตรา ๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๕๓) (๕๔) และ (๕๕) ของข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗

- “(๕๓) โรคท้องเสียเรื้อรัง (paratuberculosis)
- (๕๔) โรคพิษสุนัขบ้าเทียม (Aujeszky’s disease)
- (๕๕) โรคพ็อร์อาร์เอส (PRRS หรือ porcine reproductive and respiratory syndrome)”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ธีระ สูตะบุตร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันได้มีการแพร่ระบาดของโรคท้องเสียเรื้อรัง (paratuberculosis) โรคพิษสุนัขบ้าเทียม (Aujeszky’s disease) และโรคพ็อร์อาร์เอส (PRRS หรือ porcine reproductive and respiratory syndrome) ในสุกรและโค ซึ่งเป็นพาหะแพร่กระจายโรคไปยังสัตว์อื่น อันส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ และอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จำเป็นต้องมีมาตรการควบคุม และกำจัดเพื่อมิให้โรคแพร่ระบาด จึงสมควรกำหนดเพิ่มเติมให้โรคดังกล่าวเป็นโรคระบาดตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และโดยที่บทนิยามคำว่า “โรคระบาด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้บัญญัติให้การกำหนดโรคอื่น เป็นโรคระบาดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต้องกระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก 5 - ง

หลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

1 องค์ประกอบพื้นฐาน

- 1.1 มีระบบการทำลายเชื้อโรคก่อนเข้าฟาร์ม
- 1.2 มีการจัดการโรงเรือนที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
- 1.3 โรงเรือนมีขนาดเหมาะสมกับชนิดสัตว์
- 1.4 มีการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ โดยมีโปรแกรมการให้วัคซีนที่เหมาะสม

2. การทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรค

ฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรครวมถึงพาหะนำโรค ตามหลักเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด ดังนี้ (ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรควันที่.....)

2.1 นำวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ปีกออกนอกโรงเรือนแต่ให้อยู่ภายในบริเวณฟาร์มแล้วให้ดำเนินการทำความสะอาด แขนหรือพันด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อและตากให้แห้ง

2.2 เก็บกวาดเศษอาหาร มูลสัตว์ สิ่งปฏิกูล หยากไยที่เกาะอยู่ตามซอกมุมหลังคา แล้วนำออกจากโรงเรือนเพื่อทำลายโดยการเผาหรือฝัง โดยเฉพาะมูลสัตว์ปีกต้องกำจัดออกจากโรงเรือนให้หมดสิ้น

2.3 ทำความสะอาดโรงเรือนด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือสารทำความสะอาด (Detergent) อื่นๆ และถูหรือขัดคราบไขมัน ฟัน มูลสัตว์ ออกโดยเฉพาะบริเวณพื้นคอก กรงตับ รางไข่ แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง

2.4 พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคโดยใช้เครื่องพ่นแรงดันสูง หรือแบบสะพាយหลังให้ทั่วทุกซอกทุกมุมของโรงเรือนและบริเวณรอบโรงเรือน

2.5 กำจัดพาหะของโรคระบาด เช่น หนู นก แมลง และอื่นๆ

2.6 เก็บขยะบริเวณฟาร์มให้หมดแล้วนำไปทำลายโดยวิธีฝังหรือเผา

2.7 บริเวณรอบๆ โรงเรือนต้องสะอาดไม่มีสัตว์พาหะนำโรคอาศัย

3. การพักฟาร์ม

หลังจากดำเนินการตามข้อ 2 แล้วให้ปล่อยฟาร์มให้ว่าง (พักฟาร์ม) อย่างน้อย 14 วัน ทั้งนี้กรณีฟาร์มขนาดใหญ่และมีโรงเรือนที่แยกกันชัดเจนมีระบบการป้องกันโรคระหว่างโรงเรือน ไม่มีสัตว์พาหะนำโรคระบาดภายในฟาร์มและมีการนำสัตว์ปีกเข้า - ออกไม่พร้อมกันในแต่ละโรงเรือน ให้สัตวแพทย์ใช้ดุลยพินิจในการพักโรงเรือน อย่างน้อย 14 วันได้

4. การตรวจสอบโรคระบาด

พื้นที่บริเวณฟาร์มต้องไม่มีสัตว์ปีกป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกในรัศมีพื้นที่ 10 กิโลเมตรในระยะเวลา 90 วันที่ผ่านมา หรือตามที่กรมปศุสัตว์กำหนดขณะนั้นด้วย

5. การผ่านหลักเกณฑ์มาตรฐานฟาร์ม

ฟาร์มสัตว์ปีกต้องผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์

6. การผ่านการตรวจรับรองด้านการป้องกันโรคระบาด

กรณีฟาร์มสัตว์ปีกไม่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม ตามข้อ 5 กรมปศุสัตว์อนุโลมให้ฟาร์มสัตว์ปีกนั้น (ยกเว้นฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อตั้งแต่ 3,000 ตัวขึ้นไป) ต้องผ่านการตรวจรับรองด้านการป้องกันโรคระบาดจากสัตวแพทย์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ดังนี้ (ผ่านข้อ 5 แล้วไม่ต้องประเมินข้อนี้)

6.1 ต้องมีรั้วล้อมรอบบริเวณเนื้อที่ของฟาร์มสัตว์ปีก และสามารถป้องกันพาหะนำโรคไม่ให้ผ่านเข้า-ออก โดยเฉพาะโรงเรือนต้องสามารถควบคุมป้องกันสัตว์พาหะ เช่น นก หนู เข้าในโรงเรือนได้

6.2 ต้องมีระบบป้องกันกำจัดเชื้อโรคที่ยานพาหนะ และบุคคลที่ผ่านเข้า-ออก เช่น มีโรงพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค หรือมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค หรือมีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อประจำที่ประตูทางเข้า-ออกฟาร์ม ไม่นอนุญาติให้บุคคลภายนอกเข้าฟาร์มโดยเด็ดขาดนอกจากได้รับอนุญาต ผู้ที่เข้าฟาร์มหรือโรงเรือนต้องผ่านการทำความสะอาดร่างกายและได้รับการฆ่าเชื้อโรคและต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและรองเท้ายก่อนเข้าฟาร์มทุกครั้ง

6.3 ต้องมีการกำจัดซากสัตว์อย่างเหมาะสม เช่น มีสถานที่ฝังหรือเผาทำลายซากสัตว์

6.4 หนทางเข้าโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรคสำหรับจุ่มรองเท้าย และอ่างล้างมือพร้อมสบู่

6.5 มีสถานที่เก็บอาหารสัตว์สามารถป้องกันสัตว์พาหะ เช่น นก หนู

6.6 มีแหล่งน้ำสะอาดสำหรับใช้ในฟาร์มสัตว์ปีก โดยจะต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคแล้ว

6.7 มีบ้านพักอาศัยแยกเป็นสัดส่วนจากโรงเรือน

6.8 มีสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ หรือสัตวแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ทำหน้าที่ควบคุม ดูแลด้านสุขภาพสัตว์ เช่น การใช้ยา การทำวัคซีน

6.9 มีการบันทึกประวัติการเลี้ยงสัตว์ปีก สำหรับให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้

6.10 มีการบันทึกบุคคลและยานพาหนะเข้า - ออกฟาร์ม โดยระบุวัตถุประสงค์รวมทั้งหมายเลขทะเบียนยานพาหนะ

7. การฝึกอบรม

เจ้าของฟาร์มสัตว์ปีกหรือผู้ควบคุมดูแลฟาร์มสัตว์ปีก ต้องผ่านการฝึกอบรมหรือการให้ความรู้จากหน่วยงานของกรมปศุสัตว์

8. การออกหนังสือรับรองการนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

ฟาร์มสัตว์ปีกที่ผ่านหลักเกณฑ์ ตามข้อ 1 และข้อ 2 และข้อ 3 และข้อ 4 และข้อ 5 หรือข้อ 6 ปศุสัตว์จังหวัดจะออกหนังสือรับรองการนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่

ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๔/ว ๙๗๐๗

กรมปศุสัตว์

ถนนพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ปรับปรุงหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ในกรณีฟาร์มมาตรฐาน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือที่ ๐๖๑๐/ว ๓๕๕๕ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๗
๒. หนังสือ กษ ๐๖๑๐/๕๐๒๒ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ (ปรับปรุง ครั้งที่ ๒)

ตามหนังสือที่อ้างถึงกรมปศุสัตว์ได้กำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ในกรณีการพักฟาร์มอย่างน้อย ๒๑ วัน ภายหลังจากทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคเรียบร้อยแล้ว นั้น

เนื่องจากมาตรการดังกล่าวกำหนดขึ้นในช่วงเวลาที่มีการเกิดโรคไข้หวัดนกระบาดที่รุนแรงและแพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง จึงกำหนดระยะเวลาพักฟาร์มในระยะเวลาที่มั่นใจว่าจะไม่มีเชื้อไข้หวัดนกหลงเหลืออยู่ แต่ในภาวะปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกไม่รุนแรงและหากเกิดขึ้นสามารถควบคุมไม่ให้แพร่กระจายออกไปได้ ประกอบกับเพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกให้มีรายได้มากขึ้นอันเนื่องมาจากการเลี้ยงสัตว์ปีกได้จำนวนรุ่นมากขึ้น จึงให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ ในกรณีฟาร์มมาตรฐานให้มีการพักฟาร์ม จากเดิมอย่างน้อย ๒๑ วัน เป็นอย่างน้อย ๑๔ วัน หลังจากทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคแล้ว อย่างไรก็ตามเพื่อให้มีความมั่นใจในการไม่ให้มีเชื้อโรคไข้หวัดนกหลงเหลืออยู่ให้มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้ออีกครั้งก่อนนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่ หลังจากพ่นแล้วอย่างน้อย ๗ วัน นอกจากนี้ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย
จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) นายศักดิ์ชัย ศรีบุญชื้อ
(นายศักดิ์ชัย ศรีบุญชื้อ)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์

โทร. ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๓๗-๘

โทรสาร ๐ ๒๖๕๓ ๔๘๖๒

ร่าง/ทาน รักไทย พิมพ์ รัตนารักษ์

ภาคผนวก 5 - จ

คำสั่งกรมปศุสัตว์

ที่ ๘๙๖/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์

(Avian Influenza Investigation Team (AIIT))

จากการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทยในปีที่ผ่านมา กรมปศุสัตว์ได้ใช้การดำเนินงานทางระบาดวิทยาเป็นมาตรการหลักในการควบคุมโรคไข้หวัดนก โดยมาตรการที่สำคัญได้แก่ การเฝ้าระวังโรค ซึ่งได้มีการติดตามสังเกตการเกิดและการแพร่กระจายของโรคไข้หวัดนกอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ และการสอบสวนทางระบาดวิทยาในการหาสาเหตุของโรคหรือการระบาดของโรคเพื่อเป็นแนวทางในการหามาตรการในการป้องกันและควบคุมโรคต่อไป ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการรับสถานการณ์การเกิดโรคไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์จึงได้แต่งตั้งทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza Investigation Team. AIIT) ทั้งในระดับสวนกลางและระดับพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการหลักในการทำหน้าที่ออกสอบสวนและควบคุมโรคไข้หวัดนกในแต่ละรายหรือแต่ละพื้นที่ได้อย่างทันที่ รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนกในระดับจังหวัด

๑.๑ บุคลากร ประกอบด้วย

- ๑.๑.๑ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเป็นหัวหน้าทีม
- ๑.๑.๒ สัตวแพทย์กลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ จำนวน ๑ คน
- ๑.๑.๓ เจ้าหน้าที่บริหารงานปศุสัตว์ หรือสัตวแพทย์ประจำอำเภอ จำนวน ๑ คน

๑.๒ หน้าที่ความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ ให้สอบสวนทางระบาดวิทยาในกรณีที่สัตว์ปีกสงสัยโรคไข้หวัดนกทุกรายและยืนยันการเกิดโรค โดยเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

๑.๒.๒ หาพิกัดจุดเกิดโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ทุกราย

๑.๒.๓ สรุปรายละเอียดของการสอบสวนโรคและการควบคุมโรคเสนอผู้

บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

๒. ทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนกในระดับสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย

๒.๑ บุคลากรประกอบด้วย

๒.๑.๑ ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ สำนักสุขศาสตร์และสุขอนามัย เป็นหัวหน้าทีม

/๒.๑.๒ นายสัตวแพทย์

๒.๑.๒ นายสัตวแพทย์หรือเจ้าหน้าที่บริหารงานปศุสัตว์ หรือสัตวแพทย์ส่วน
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ของสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย จำนวน ๒ คน

๒.๑.๓ นายสัตวแพทย์ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ หรือสถาบัน
สุขภาพสัตว์แห่งชาติในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน ๑ คน

๒.๒ หน้าที่ความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ ให้ออกสอบสวนทางระบาดวิทยา ในกรณีที่มีสัตว์ปีกเป็นโรคไข้หวัดนก
ทุกราย (ผลบวก) ทันทีในจังหวัดที่รับผิดชอบ โดยร่วมกับทีมของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหรือส่วนกลาง

๒.๒.๒ สรุปผลการสอบสวนแนวทางและมาตรการป้องกันและควบคุมโรค
ไข้หวัดนกในพื้นที่ เสนอผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย และรายงานให้ศูนย์ควบคุมโรค
ไข้หวัดนกเพื่อเสนอกรมปศุสัตว์ทราบต่อไป

๓. ทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนกในระดับส่วนกลาง

๓.๑ บุคลากรประกอบด้วย

๓.๑.๑ ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกันและ
บำบัดโรคสัตว์ เป็นหัวหน้าทีม

๓.๑.๒ นายสัตวแพทย์ของศูนย์ควบคุมโรคไข้หวัดนก สำนักควบคุม ป้องกัน
และบำบัดโรคสัตว์ จำนวน ๑-๒ คน

๓.๑.๓ นายสัตวแพทย์ของส่วนระบาดวิทยาทางสัตวแพทย์ สำนักควบคุม
ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ จำนวน ๑-๒ คน

๓.๑.๔ นายสัตวแพทย์ของสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ จำนวน ๑ คน

๓.๒ หน้าที่ความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

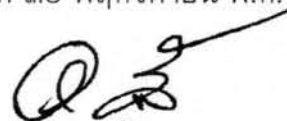
๓.๒.๑ นำข้อมูลผลการสอบสวนของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดและสำนัก
สุขศาสตร์สัตว์ และสุขอนามัยมาวิเคราะห์ในภาพรวม เพื่อหาสาเหตุของการเกิดโรคและกำหนดแนวทาง
ควบคุมโรค

๓.๒.๒ ในกรณีที่ต้องการข้อมูลทางระบาดวิทยาเพิ่มเติมให้ออกพื้นที่ เพื่อ
ดำเนินการหาข้อมูลโดยด่วน หรือกรณี Case สำคัญ ซึ่งสำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ต้องจัดทีม
ออกไปสอบสวนร่วมกับพื้นที่

๓.๒.๓ สรุปผลการวิเคราะห์และแนวทางการควบคุมโรคไข้หวัดนกในจุดเกิด
โรคให้อธิบดีกรมปศุสัตว์ทราบทันทีที่ดำเนินการเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

อธิบดีกรมปศุสัตว์

หมวดที่ 6

การตรวจสอบย้อนกลับ

1. วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยของอาหารที่มนุษย์บริโภค ในการตรวจสอบย้อนกลับเพื่อประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ

2. ขอบข่าย

2.1 การตรวจสอบย้อนกลับนี้ กำหนดแนวทางปฏิบัติการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของการผลิต ครอบคลุมตั้งแต่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก ฟาร์มสัตว์ปีก และโรงฆ่าสัตว์ปีก เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของการผลิต จะช่วยให้การย้อนเป็นไปอย่างรวดเร็ว และช่วยให้การเรียกคืนหรือเรียกกลับของผลิตภัณฑ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเกิดพบกรณีที่เป็นหรืออาจเป็นปัญหาต่อสุขภาพของผู้บริโภค

2.2 ข้อกำหนดนี้ใช้สำหรับการรับรองคอมพาร์ทเมนต์

3. นิยาม

3.1 ฟาร์มสัตว์ปีก หมายถึง ฟาร์มไก่เนื้อ ฟาร์มเป็ดเนื้อ ฟาร์มไก่พันธุ์ ฟาร์มเป็ดพันธุ์

3.2 ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงงานผลิตอาหารสัตว์ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ ฟาร์มสัตว์ปีก และโรงฆ่าสัตว์ปีก

4. หลักเกณฑ์ทั่วไป

4.1 โรงงานผลิตอาหารสัตว์

4.1.1 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลการผลิตอาหารสัตว์ ตั้งแต่การรับวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การเก็บรักษาวัตถุดิบ และอาหารสัตว์สำเร็จรูป การขนส่งและ การจัดจำหน่าย รวมทั้งผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

4.1.2 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของวัตถุดิบ เช่น ชื่อ ที่อยู่ แหล่งที่มาของวัตถุดิบอาหารสัตว์ทุกชนิด โดยต้องแสดงชุดการรับวัตถุดิบทุกชนิด

4.1.3 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการให้สถานะแสดงข้อบ่งชี้ชุดการผลิตของอาหารสัตว์นั้น

4.1.4 บันทึกข้อมูลทุกชนิดในระบบการผลิตต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี

4.2 ฟาร์มสัตว์ปีก

4.2.1 ผู้ประกอบการ จะต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลการผลิตสัตว์ ตั้งแต่การรับสัตว์ การรับอาหารสัตว์ การจัดการอาหารและน้ำ การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ การขนส่ง และการจัดจำหน่าย รวมทั้งผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ

4.2.2 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของสัตว์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ ชนิด พันธุ์ วันที่รับเข้า อายุ จำนวนสัตว์ เลขที่โรงเรือนที่เข้าเลี้ยง

4.2.3 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของอาหารสัตว์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ วัน เดือน ปีที่รับ และชุดการผลิตของอาหารสัตว์ ในกรณีที่ผสมอาหารสัตว์ใช้เองแต่ละชุด ต้องเก็บบันทึกข้อมูลระบบแหล่งที่มาของวัตถุดิบ และวัตถุดิบที่เติมในอาหาร วัน เดือน ปี ที่ผลิต ชุดการผลิตอาหารสัตว์

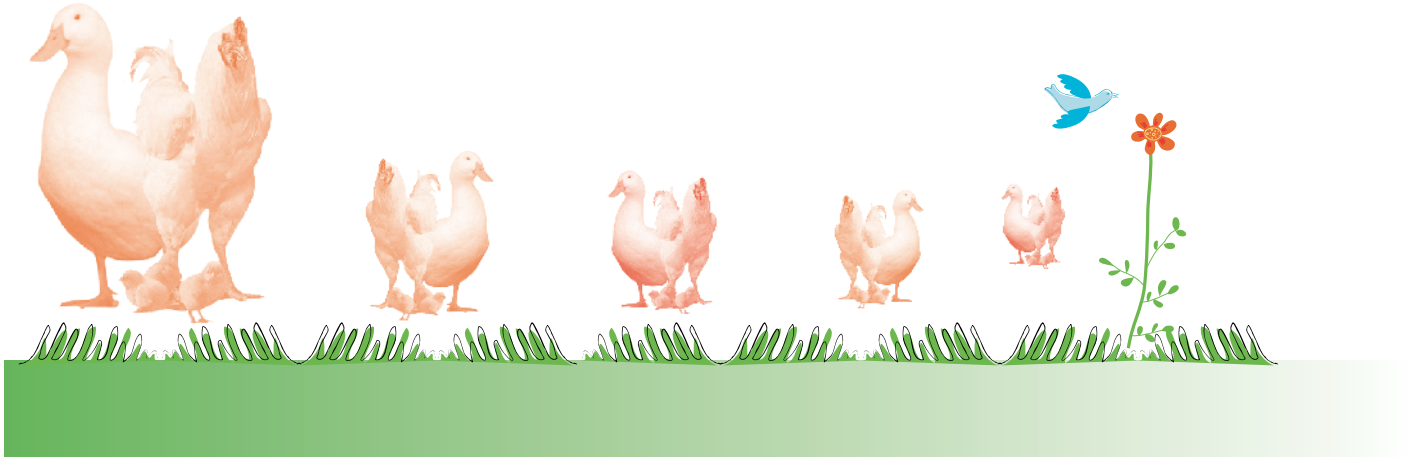
- 4.2.4 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลด้านการจัดการอาหารและน้ำ โดยต้องมี
- 1) บันทึกการให้อาหารสัตว์ภายในฟาร์ม โดยต้องมีข้อมูลการให้อาหาร วัน เดือน ปี ที่ผลิต เบอร์ชุดการผลิตอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์แต่ละรุ่น
 - 2) บันทึกข้อมูลการใช้น้ำภายในฟาร์ม เช่น แหล่งที่มาของน้ำ คุณภาพน้ำ กระบวนการบำบัดน้ำ ให้มีคุณสมบัติเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ และผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ
- 4.2.5 ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลด้านการจัดการสุขภาพสัตว์ ดังนี้
- 1) การรับ การใช้ และการตรวจสอบชีวภัณฑ์ เวชภัณฑ์ และเคมีภัณฑ์ โดยระบุชื่อการค้า ชื่อสามัญ ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย วัน เดือน ปีที่ผลิต วัน เดือน ปีที่หมดอายุ ชุดการผลิต และชุดย่อยการผลิต
 - 2) การเจ็บป่วยและการรักษาสัตว์ รวมทั้งการใช้เวชภัณฑ์ของสัตว์ในแต่ละรุ่น วันที่ใช้ วิธีใช้ ขนาดการใช้ ระยะเวลาการใช้ และระยะเวลาหยุดยา
- 4.2.6 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูล การเก็บตัวอย่างที่เป็นของสัตว์ เพื่อตรวจวิเคราะห์ก่อนส่งสัตว์เข้าโรงฆ่า โดยระบุวัน เดือน ปีที่เก็บตัวอย่าง และผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ
- 4.2.7 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลรายงานการตรวจสุขภาพสัตว์ทางกายภาพ ก่อนส่งสัตว์เข้าโรงฆ่า
- 4.2.8 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลการขนส่งและการจัดจำหน่าย
- 4.2.9 บันทึกข้อมูลทุกชนิดในระบบการผลิตต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี
- 4.3 สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกเนื้อ
- 4.3.1 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลการผลิตลูกสัตว์ปีก ตั้งแต่การรับไข่ กระบวนการฟักไข่ การใช้ชีวภัณฑ์ การสุขาภิบาล การขนส่ง และการจัดจำหน่าย รวมทั้งผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ
- 4.3.2 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของไข่ฟัก เช่น ชื่อ ที่อยู่ ประวัติแม่พันธุ์ ชนิด จำนวน และวันที่รับไข่
- 4.3.3 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลกระบวนการฟักไข่ เช่น การคัดไข่ การเก็บรักษาไข่ฟัก การนำไข่เข้าฟัก การย้ายไข่เข้าตู้เกิด การคัดลูกไก่ การขนส่ง และการจัดจำหน่าย
- 4.3.4 บันทึกข้อมูลทุกชนิดในระบบการผลิตต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี
- 4.4 โรงฆ่าสัตว์ปีก
- 4.4.1 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกการผลิตของโรงงาน ตั้งแต่การรับสัตว์จากฟาร์ม วัตถุประสงค์อื่น ๆ และบรรจุภัณฑ์ กระบวนการผลิต การเก็บรักษาวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ การขนส่ง และการจัดจำหน่าย รวมทั้งผลการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ
- 4.4.2 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของสัตว์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ของฟาร์มที่ส่งสัตว์เข้ามา (ซึ่งต้องเป็นฟาร์มที่กรมปศุสัตว์รับรอง) โดยต้องมีเอกสารข้อมูลรายงานการตรวจสัตว์ ที่ฟาร์มแนบมาพร้อมกับรถขนส่งทุกครั้ง
- 4.4.3 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของวัตถุดิบ เช่น ชื่อ ที่อยู่รวมทั้งบรรจุภัณฑ์ โดยต้องแสดงชุดการผลิตและชุดย่อยการผลิตของวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ โดยต้องมีเอกสารระบุข้อมูลในด้านความปลอดภัยของวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์นั้น
- 4.4.4 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการให้สถานะแสดงข้อบ่งชี้ชุดการผลิต และชุดย่อยการผลิตของเนื้อสัตว์ชุดนั้น
- 4.4.5 ผู้ประกอบการ ต้องจัดทำระบบการบันทึกข้อมูลของผู้รับซื้อเนื้อสัตว์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ ชนิด จำนวน ชุดการผลิต และชุดย่อยการผลิตเนื้อสัตว์ และวัน เดือน ปีที่จำหน่าย
- 4.4.6 บันทึกข้อมูลทุกชนิดในระบบการผลิตต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 3 ปี

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณ นายสัตวแพทย์นิรันดร เอื้องตระกูลสุข รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ สัตวแพทย์หญิง ทาริกา ประมูลสินทรัพย์ ผู้อำนวยการส่วนการรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ สำนักสุขศาสตร์สัตว์และ สุขอนามัยที่ 3 สมาคมผู้เลี้ยงไก่คอมพาร์ทเมนต์ไทย สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย สมาคมผู้เลี้ยงไก่เนื้อ เพื่อการส่งออก สมาคมส่งเสริมการเลี้ยงไก่แห่งประเทศไทย สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ให้คำแนะนำปรึกษา ในการจัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพาร์ทเมนต์ในอุตสาหกรรม สัตว์ปีกไทยฉบับนี้ ให้บรรลุไปได้ด้วยดี

หลักเกณฑ์การจัดทำระบบคอมพิวเตอร์ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย